İlahî Aşkın

Altın Volkanı

Bütün Övgüler Śrī Guru ve Gaurāṅga'ya Olsun

İlahî Aşkın
Altın
Volkanı

Śrī Chaitanya Maḥāprabhu'nun
Yaşamı ve Öğretisi

Kutsal Lütufları
Swami B.R. Sridhar

SRI CHAITANYA SARASWAT MATH

Śrī Kṛṣṇa Chaitanya Mahāprabhu'nun
Beşyüzüncü Doğum Yıldönümü Anısına

Kṛṣṇa
Kendi güzel ve sevimli halinin gerçeğine
Derinlemesine dalarak
Rādhārāṇī'nin ruh halini çaldı
Ve Kendisini Onun parlak ışığıyla sarmalayarak
Śrī Chaitanya Mahāprabhu şeklinde göründü.

Oyunlarının son on iki yılında,
Sadece beraberliğe ve ayrılığa yoğunlaştı
Ve kalbinin en gizli duygularını
En yakın kullarıyla paylaştı.

Kṛṣṇa'dan ayrı olmanın acısıyla yaşadığı vecd
Kalbinden volkanik patlamalar gibi aktı.
Ve Śrī Śikṣāṣtakam adlı öğretileri
Dudaklarından altın lavlar gibi yayıldı.

Śrī Caitanya Mahāprabhu'nun,
İlahî Aşkın Altın Volkanı'nın ayaklarına kapanırım.

Prema Dhāma Stotram, 54. Ayet
Śrīla Bhakti Rakṣaka Śrīdhara Deva-Goswāmī Mahārāja

(1984 Baskısından alınmıştır)

©1996 Sri Chaitanya Saraswat Math
Bütün haklar Sri Chaitanya Saraswat Math'ın
Başkan Acharyya'sına aittir
P.O. Nabadwip, Dist. Nadia, W.Bengal Pin. 741302, Hindistan
www.scsmath.com

İngilizce İlk Baskı: 1984 Ananta Printing
Baş Editör: Bhakti Sudhīr Goswāmī
Editör: Swāmī B.V. Mahāyogī
Bu son İngilizce Baskının Hazırlanmasını Sağlayan:
Swāmī B.P. Janārdan

Türkçe İlk Baskı: 2006 – 1000 Kopya: Saraswata Yayınları

turkish@scsmath.org, saraswata@gmail.com
turkish.scsmath.org

Kitabın özgün adı :
The Golden Volcano of Divine Love

Śrīla Bhakti Sundar Govinda Deva-Goswāmī Mahārāja'nın
manevi rehberi
Śrīla Bhakti Rakṣaka Śrīdhara Deva-Goswāmī Mahārāja'nın
ağzından Sri Chaitanya Mahaprabhu'nun,
Lord Krishna'nın Kali Yuga'daki enkarnasyonunun
yaşam öyküsü ve öğretileri...

Kitabın hazırlanışı sırasında rehberliğini esirgemeyen
Śrīpad Mahānanda Dāsa Bhakti Rañjan Prabhu'ya
en içten saygılarımızla.

Saraswata Yayınları

Baskı: Pelin Ofset
Tel: 0312 418 70 93

ISBN: 975-98204-5-5

İÇİNDEKİLER

Giriş 9

Birinci Bölüm
ŚRĪ CHAITANYA MAHĀPRABHU'NUN YAŞAMI

Altın Avatar 27
Gizemli Bir Enkarnasyon 37
Düşenin Dostu 47
Çılgın Nimai Paṇḍita 63
Bir Ayrılık Trajedisi 75

İkinci Bölüm
ŚRĪ CHAITANYA MAHĀPRABHU'NUN ÖĞRETİLERİ
Śikṣāṣtakam Ayetler 1-8

Kṛṣṇa'nın Kutsal Adı 107
Tanrının Sınırsız Adları 123
Bir Ottan Daha Alçak Gönüllü 129
Saf Adanmışlık 139
Aşk Ülkesinin Kralı 145
Mükemmeliyet Özlemi 151
Ebediyen Sensiz 155
Ayrılıkta Beraberlik 161

Üçüncü Bölüm
SONUÇ

Bir Damla İlahî Aşk 173

Adanmışlık Bekçisi, Kutsal Lütufları
Śrīla Bhakti Rakṣaka Śrīdhar Deva Goswāmī Mahārāj

GİRİŞ

Śrī Chaitanya Mahāprabhu, *Śrīmad-Bhāgavatam*'da aktarılan en gelişmiş tanrı anlayışını vaaz etti. *Śrīmad-Bhāgavatam* esas olarak, tanrı anlayışının karşılaştırmalı incelemesine ve Krishna bilincinin varlık bilgisine yer verir. Bütün Vedik edebiyatı, hatta *Purāṇa*'ları bile aşar. *Brahma-vaivarta Purāṇa* ve *Padma Purāṇa*, öykülerle ve tarihsel bilgilerle bir ölçüye kadar Krishna'ya adanmışlığın öneminden söz ederler ancak *Mahāpurāṇa Śrīmad-Bhāgavatam*'ın ortaya koyduğu felsefe ve varlık bilgisi düzeyiyle kıyaslandığında yetersiz kalırlar. *Śrīmad-Bhāgavatam* tüm Vedantik bilginleri tatmin edecek yapıdadır çünkü Krishna bilincini bütün saygınlığı ile o temsil eder. *Śrīmad-Bhāgavatam* tanrı inancının en üst mertebesinin bilinç, akıl ya da varlık bilgisi değil vecd, güzellik ve uyum—*rasa* olduğunu açıklar. *Śrīmad-Bhāgavatam*'da en önemli olan *rasa*'dır. Tek tez odur, çünkü tanrı inancını entellektüel gevezelikten *rasa* ülkesine yükseltir.

Bir tarihte, on sekiz bin ayetten oluşan *Śrīmad-Bhāgavatam*'ın özeti olabilecek bir kitap yazmaya başlamıştım. Bhaktivinoda Ṭhākura tüm *Bhāgavata* ilkesini *Bhāgavātarka-marīci-mālā* adlı kitabında bin ayette özetlemişti. Ben ise daha da özetlemek niyetindeydim, üç yüz ayete indirgemek istemiştim. Kitaba başladım ama bitiremedim.

Sanskrit dilinde yazılmış olan *Śrīmad-Bhāgavatam* belli başlı felsefe okulları üzerine temel bilgiler, tarihsel referans ve açıklamalarla dolu çok kapsamlı bir yapıttır. *Śrīmad-Bhāgavatam*'da tarih ve coğrafya ile ilgili tâli noktalar da yer

alır, bunlar gerekli olmasalar bile sonuca katkıda bulunurlar. *Śrīmad-Bhāgavatam*'ın anlamı Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun öğretileriyle en saf ve yoğun ihtişamına ulaştığı anda gereksiz olan ne varsa yok olur. O hâlde *Śrīmad-Bhāgavatam*'ın özü nedir diye sorarsak öncelikle Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun yaşamını ve öğretilerini incelememiz gerekir. *Śrīmad-Bhāgavatam*'ın yazarı büyük ozan Śrīla Vyāsadeva'nın öğretileri, nasıl Śukadeva Goswāmī'nin farkındalıklarından özümsenmişse, *Śrīmad-Bhāgavatam*'ın esası da Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun yaşamında ve öğretilerinde özümsenmiştir.

Bu bakımdan, Śrīman Mahāprabhu'nun öğretileri *Śrīmad-Bhāgavatam*'ın özünü temsil ettiği için, ben de kendi özet çalışmama sunuş olarak yazdığım dörtlüklerden birine burada yer vermek istiyorum. Bu dörtlük Gadādhara Paṇḍita'nın, Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun en yakın dostunun durumunu över. Gadādhara Paṇḍita, Jagannātha Purī'deki Ṭoṭā Gopīnātha tapınağında *Śrīmad-Bhāgavatam* okurdu. O okurken Śrīman Mahāprabhu, Svarūpa Damodara ve Rāmananda Rāya da onu dinlerlerdi:

nīlāmbhodhi-taṭe sadā sva-virahā-kṣepanvitaṁ bāndhavaṁ
śrīmad-bhāgavatī kathā madirayā sañjīvayan bhāti yaḥ
śrīmad-bhāgavataṁ sadā sva-nayanāśru-pāyanaiḥ pūjayan
gosvāmi-prabaro gadādhara-vibhūr-bhūyāt mad-ekā-gatiḥ

"Gadādhara Paṇḍita, uçsuz bucaksız mavi okyanusun kıyısında, Kendinden (Krishna'dan) ayrı olmanın büyük ıstırabıyla kıvranan Śrī Chaitanya Mahāprabhu'ya *Śrīmad Bhāgavatam* okurdu. Gadādhara Paṇḍita acı çeken dostunu sarhoş edip rahatlatmak için *kṛṣṇa-līlā* şarabı sunardı. Okudukça da *Śrīmad-Bhāgavatam*'ın sayfalarına çiçek sunuları gibi gözyaşları akardı. O ışık saçan şahsiyeti, Gadādhara Paṇḍita'yı, Goswāmī'lerin en üstününü hoşnut etmek, bu kitabı yazmamdaki tek amacım olsun."

Bu kitabın başlığı *İlahî Aşkın Altın Volkanı*'dır. Śrī Chaitanya Mahāprabhu, Krishna'dan ayrı oluşun ateş gibi yakan büyük acısını duyumsadı ve bu acı *Śikṣāṣtakam* olarak

ifade buldu. *Prema Dhāma Deva Stotram*'da şu açıklama yer alır (54):

śrī-svarūpa-rāya-saṅga-gambhirāntya-līlanaṁ
dvādaśābda-banhi-garba-vipralambha-śīlanam
rādhikāhirūḍha-bhāva-kānti-kṛṣṇa-kuñjaraṁ
prema-dhāma-devam eva naumi gaura-sundaram

"Krishna, Kendi güzelliğinin ve tatlılığının gerçekliğine derinlemesine dalarak Rādhārāṇī'nin ruh hâlini çaldı ve Kendisini Onun parlak ışığıyla sarmalayarak Śrī Chaitanya Mahāprabhu şeklinde göründü. Görünür oyunlarının son on iki yılında beraberlik ve ayrılık hâline derinden yoğunlaştı ve kalbinin en gizli duygularını en yakın kullarıyla paylaştı. Krishna'dan ayrı olmanın acısıyla yaşadığı vecd, kalbinden volkanik patlamalar gibi aktı ve *Śikṣāṣtakam* diye bilinen öğretileri dudaklarından yayılan altın renkli lav ırmakları gibiydi. Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun, İlahî Aşkın Altın Volkanı'nın ayaklarına kapanırım."

Krishna'dan ayrı oluşun ıstırap dolu ateşi, Mahāprabhu'nun ağzından *Śikṣāṣtakam* şeklinde dökülüyordu. Bu nedenle, Śrī Chaitanya Mahāprabhu altından volkan gibidir; *Śikṣāṣtakam* ise ilahî lav.

Śrī Chaitanya Mahāprabhu bizlere ruhaniyetteki en üstün ilkenin ayrılık olduğunu öğretmiştir. Eğer vecdin en yoğun kavramı Krishna ile kurulan ilişki ise, acının en yoğun kavramı da Krishna'dan ayrı oluştur. Üstelik Krishna'dan ayrı oluşun acısı Onunla beraber oluşun vecdinden çok daha yoğundur. Śrīman Mahāprabhu şöyle der, "İçinde bulunduğunuz acı durumu anlayamıyor musunuz? Duyularınız tümüyle yok olmuş! Aksi hâlde Krishna'dan ayrı olmanın verdiği acıdan ölürdünüz. Algılanması imkansız bir durum bu. Herşeyimizle Ona aitiz. O bizler için herşeyin üzerindedir ama yine de Onu göremiyoruz. Ondan zorla kopartıldık. İnsan buna nasıl dayanabilir?" Bhaktivinoda Ṭhākura bir keresinde şöyle demişti, "Krishna'dan ayrı olmaya artık dayanamıyorum. Belki üç dört gün daha katlanabilirim, sonra bu bedeni terk etmem gerekir."

Krishna'yı sevmek demek, "yaşamak için ölmek" zorundayız demektir. Başlangıçta ilahî aşk lav gibidir, ölüm gibidir ama aslında nektardır, yaşamdır. Bu alelâde dünyada bir sürü insan da aşk yüzünden acı çekiyor. Bazen acıya katlanamadıkları için çıldırıyorlar, bazen intihar ediyorlar. Ama Krishna'dan ayrı olmanın yarattığı acı, her ne kadar lav ile kıyaslansa da, lav gibi can yakmaz. Kavirāja Goswāmī şöyle der:

bahye viṣajvāla haya, bhitare ānandamāya,
kṛṣṇa premara adbhuta carite

"Krishna'ya duyulan o harikulade ilahî aşkın özelliği şöyledir, dışsal olarak yakıcı lava benzer ama içsel olarak kalbi en üstün hazla dolduran tatlı nektardır."

Śrī Chaitanya Mahāprabhu, Krishna'dan ayrı oluşun büyük acısını duyumsuyor olsa bile kalbinde en derin ilahî coşkunun vecdini deneyimledi. Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun sergilediği vecdin belirtilerinin eşine dünya tarihinde rastlamak, hatta kutsal metinlerde benzeriyle karşılaşmak imkansızdır. Onda en Yüce Gerçeğin üstün kavramını buluruz. Bu kavram *Prema Dhāma Deva Stotram*'da (66) şöyle açıklanmıştır:

ātma-siddha-sāva līlā-pūrna-saukhya-lakṣanaṁ
svānubhāva-matta-nṛtya-kīrtanātma-vanṭanam
advayaika-lakṣya-pūrṇa-tattva-tat-parātparaṁ
prema-dhāma-devam eva naumi gaura-sundaram

"Bu herşeye egemen olan sonuçtur. Mutlak Gerçeğin en üstün anlayışı aynı zamanda *ānanda*nın, vecdin de en üstün formu olmalıdır. Śrī Chaitanya Mahāprabhu Krishna'dır, vecdin kendisidir, Kendi güzelliğini tadar ve vecdle dans eder. Kendi Kutsal Adı Onun vecdinin nedenidir, bu da dansıyla ifade bulur; Kutsal Ad ise Onun vecdinin yarattığı etkidir ki kendisini zikirde ifade eder. Neden sonucun kendisidir; dinamo vecd enerjisi yaratır ve bu enerji Ona dans ettirir, şarkısı bu vecdi başkalarına yayar."

Śrī Chaitanya Mahāprabhu, bu şekilde, lotus ağzından çıkan her sözcükle, o güzel altın bedeninin her hareketi ve jestiyle ilahî aşkın vecd dolu oyunlarını oynar.

Śrīla Bhakti Sundar Govinda Dev-Goswāmī Mahārāj
17 Aralık 1929 yılında Bamanpara'da, Batı Bengal'in Burdwan yöresindeki küçük kırsal bir köyde göründü. Sri Chaitanya Saraswat Math'a 1947 yılında, on yedi yaşındayken katıldı. Birkaç hafta sonra Śrīla Bhakti Rakṣak Śrīdhar Dev-Goswāmī Mahārāj genç öğrencisinin ileride kendi halefi olacağını duyurarak herkesi şaşırttı.

Śrīla Śrīdhar Mahārāj Śrīla Govinda Mahārāj'ın eğitimiyle bizzat ilgilendi, Sanskrit gramer ile kompozisyon ve Śāstraların (Vedik edebiyat) çıkarımları üzerine eğitim almasını sağladı. Śrila Govinda Mahārāj başından itibaren takdir uyandıran bir hafızaya ve duyduklarını hemen öğrenme becerisine sahipti. Daha sonra Kalküta'ya gönderildi, orada A.C. Bhaktivedanta Swāmī Mahārāj'ın yanında kaldı ve *Bhagavad-gītā*'yı ondan öğrendi. Śrīla Govinda Mahārāj uçsuz bucaksız *siddhānta*'yı yani öğretmenlerinin ruhanî çıkarımlarını her zaman en doğru şekilde temsil etme yeteneği göstermiştir, Śrīla Bhaktisiddhānta Saraswatī Ṭhakur ise ona çok büyük değer vermiş ve kutsamalarını bahşetmiştir.

Śrīla Śrīdhar Mahārāj 26 Mart 1986 yılında, Śrīla Govinda Mahārāj'a resmen kendi yerini vermiş ve onu kendi halefi ve Sri Chaitanya Saraswat Math'ın *āchārya*sı (önderi ve koruyucusu) olarak tayin etmiştir. Śrīla Govinda Mahārāj bir yandan da dünyayı dolaşmıştır; adanmışlar ve bilim adamları onun engin içgörüsünü ve öğretilerinin güzelliğini takdirle karşılamışlardır. Manevi öğretmeni gibi güçlü sağduyusuyla, engin zekâsıyla ve kayıtsız yapısıyla, yani hiçbir mezhebe bağlı olmayan, bağnazlıktan uzak yapısıyla pek çok kişiyi cezbetmiştir. Bugün, merkezler ve öğrencilerle ve çeşitli dillerde yayınlanan kitaplarla Śrīla Govinda Mahārāj bütün dünyada giderek gelişen Krishna bilinci misyonunun lideri olmuştur.

Kutsal Lütufları
Śrīla Bhakti Sundar Govinda Dev-Goswāmī Mahārāj

Śrīla Śrīdhara Mahārāja Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun en başta gelen saf kulu ve onun izinden gidenlerin piridir. Śrī Gauḍiya Math'ın kurucu *ācārya*sı ve dünyaya Krishna bilincini yaymak adına bir devrim başlatan Śrīla Bhaktisiddhanta Saraswatī Ṭhākura'nın en yakın öğrencisi ve ebedî dostudur. Śrīla Śrīdhara Mahārāja, kutsal metinlerin en derin anlamını ortaya çıkarmada üstün yeteneğe sahipti. Bir keresinde Śrīla Bhaktivinoda Ṭhākura'nın ve dalları Śrī Chaitanya Mahāprabhu'dan gelen öğreti zinciri çizgisinin, varoluş içindeki yerini anlatan bir şiir yazmıştı. Śrīla Bhaktisiddhānta Saraswatī bu şiirden öylesine hoşnut kalmıştı ki şunları söylemişti, Śrīdhara Mahārāja, Bhaktivinoda Ṭhākura'nın öngördüğü kavramı taşıyor. Gitsem bile artık içim rahat, çünkü hiç olmazsa geride kalan bir kişi benim ulaştığım sonuçların temsilciliğini yapacak.

Śrīla Bhaktisiddhānta Saraswatī bu dünyayı terk etmeye hazırlanırken, bilincini Śrī Rūpa Mañjarī'nin lotus ayaklarına yoğunlaştırmak istediğini ifade etti. Sevgili öğrencisi Śrīla Śrīdhara Mahārāja'yı başucuna çağırdı ve ondan Narottama Dāsa Ṭhākura'nın *Śrī Rūpa Mañjarī Pada* adlı ünlü ezgisini söylemesini istedi ve işte o anda 'mistik geçiş' diye anlatılan yolla Śrīla Śrīdhara Mahārāja'ya, Śrī Rūpa Mañjarī'nin ebedî mekânına girme izni verdi. Śrīla Śrīdhara Mahārāja ise gördüğü vizyonda bir bekçiydi, ilahî adanmışlığın bekçisiydi (Bhakti Rakṣaka), görevi de *Śrīmad Bhāgavatam*'da sunulan ve Śrī Chaitanya Mahāprabhu aracılığıyla ve ardından gelen öğreti zinciri vasıtasıyla yayılan ve Śrī Chaitanya Saraswata Sampradāya olarak adlandırılan kavramı, Śrī Krishna'ya yani Güzel Gerçeğe ait herşeyi kapsayan tanrı kavramının gerçeklerini barındıran kaynağı, dağarcığı korumaktı.

Kutsal Lütufları
Śrīla Bhakti Rakṣaka Śrīdhar Deva Goswāmī Mahārāj

Śrī Nityānanda Prabhu. Śrī Gaurāṅga'nın cazibesine kapılmamız Nityānanda Prabhu'nun lütfuyla gerçekleşir. Nityānanda Prabhu bizlerin temeli pekiştirmemize yardımcı olur, bu da daha ileriye gitmemizi sağlar. Onun merhameti zaman zaman Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun merhametini aşar. O, Krishna bilincini görmezden gelen kişilerin uzaklaşıp kaçmalarına bile izin vermez. Bir kişi, "Ben bunu istemiyorum!" dese bile Nityānanda Prabhu izin vermez. Şöyle der, "Hayır! İstemelisin. Sana bütün içtenliğimle yakarıyorum—uzat elini, al! Kullan, ancak o zaman Krishna bilincinin değerini duyumsayacaksın." Nityānanda Prabhu en olmadık yerlere girip çıkar, yerlerde yuvarlanır, yaşlı gözlerle, "Siz Gaurāṅga'nın adını söyleyin, ben köleniz olayım," derdi.

Onun merhameti ile en aşağılık ruhlar bile yüce hedefe ulaşabilir. O *guru-tattva*'nın en cömert kalpli yönüdür, bu nedenle Onun önünde başımızı eğmeliyiz, Onun kutsal ayaklarını kabul etmeli ve Ona teslim olmalıyız.

Śrī Nityānanda Prabhu

Śrī Chaitanya Mahāprabhu en bütünsel ve en dinamik ifadesiyle Yüce Mutlak Gerçektir. Rādhārāṇī'nin Krishna üzerindeki etkisi Onu bir adanmış kul yapmıştır. Artık O kendisini aramaktadır. Vecdin ve güzelliğin sembolü olan Krishna Kendi içsel nektarının tadıyla çılgına dönmüştür. Dans edişi Onun coşkuyla dolu olduğunu gösterir, başlatmış olduğu *saṅkīrtana* hareketi ise o vecdi başka insanlara yayma şeklidir.

Śrī Krishna Chaitanya Mahāprabhu

Śrī Śrī Rādhā ve Krishna. Śrī Krishna bütün zevklerin kaynağıdır, vecdin Kendisidir, Śrīmati Rādhārāṇī ise Tanrı'ya duyulan vecd dolu aşkın sembolüdür. Rādhā ve Krishna birdir ve aynıdır, ancak iki ayrı form almışlardır. Böylece ilahî aşkın güzelliğini tadarak birbirlerine zevk verirler. Vṛndāvana'da Śrī Śrī Rādhā ve Krishna'nın hizmeti, ancak Śrī Śrī Guru ve Gaurāṅga'nın lotus ayaklarına saf adanmışlıkla kazanılabilir.

Śrī Śrī Rādhā ve Krishna

Birinci Bölüm

Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun Yaşamı

ALTIN AVATAR

Karabhājana Ṛṣī'nin öğretilerinde, farklı çağlarda ortaya çıkan enkarnasyonlardan (*yugāvatāra*lardan) söz edildiğini görürüz. Dvāpara-yugada, *yugāvatāra* şöyle anlatılır:

dvāpare bhagavān śyāmaḥ
pīta-vāsā nijāyudhaḥ
śrīvatsādibhir aṅkaiś ca
lakṣaṇair upalakṣitaḥ

"Dvāpara-yugada Lord Krishna koyu yağmur bulutu renginde görünür, üzerinde şimşek rengi giysiler taşır. Güzel takılarla bezenmiştir, göğsünde Śrīvatsa işareti vardır ve Kendisine has silahlarla donanmıştır."

Karabhājana Ṛṣī, Dvāpara-yuganın *yugāvatāra*sını betimledikten sonra *kali-yugāvatāra*yı anlatır:

iti dvāpara urv-īśa
stuvanti jagad-īśvaram
nānā-tantra-vidhānena
kalāv api tathā śṛṇu

Şöyle der, "Ey Kral, Dvāpara-yugaya kadar farklı çağların enkarnasyonlarını anlattım. Onlar insanlara içinde bulundukları çağ ile ilgili en uygun görev ne ise onu hatırlatmak üzere gelirler. Gelirler ve bizlere şöyle derler, 'Eğer bunu yerine getirirsen en büyük yararı elde edersin.' Ey Kral, Dvāpara

çağından sonra Kali çağı gelir. Kali çağı enkarnasyonundan kutsal metinlerin pek çok yerinde söz edilmiştir, şimdi sana bu bilgiyi aktaracağım." (S.B. 11.5.31)

Ardından sözlerine şöyle devam eder:

kṛṣṇa-varṇaṁ tviṣā 'kṛṣṇaṁ
sāṅgopāngāstra-pārṣadam
yajñaiḥ saṅkīrtana-prāyair
yajanti hi su-medhasaḥ

Bu dörtlük kapalı bir şekilde Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun gelişinden söz eder. *Kṛṣṇa-varṇaṁ*, sözlük anlamı olarak "siyah renkli" demektir. Oysa *tviṣā 'kṛṣṇaṁ* "ışığı siyah olmayan" anlamına gelir. En yakın dostlarıyla beraber Ona, *saṅkīrtana* yolu ile yani Krishna'nın Kutsal Adlarının zikriyle ibadet edilir; ince zekâya sahip olanlar Ona böyle ibadet edeceklerdir.

ALTIN RENKLİ LORD'UN ALTIN ARMAĞANI

Jīva Goswāmī bu dörtlüğü ona paralel olan kendi dizeleri ile şöyle açıklar;

antaḥ kṛṣṇaṁ bahir gauraṁ
darśitāṅgādi-vaibhavam
kalau saṅkīrtanādyaiḥ sma
kṛṣṇa-caitanyam āśritāḥ

"Ben dış olarak altın renginde ama iç olarak Krishna'nın ta Kendisi olan Śrī Chaitanya Mahāprabhu'ya sığınıyorum. Bu Kali çağında O bir yandan Kendi uzantılarını sergiler, bir yandan da Krishna'nın Kutsal Adlarını toplulukla zikreder. İç olarak siyahımsı oluşu Onun Krishna olduğu anlamına gelir; dış olarak altın renkli oluşu ise Onun Śrīmatī Rādhārāṇī'nin ruh hâlini aldığı anlamına gelir. O Altın Lord, Kali çağında yanında uzantılarıyla, dostlarıyla ve has kullarıyla *saṅkīrtana* yaparken görülür."

Bir kişi '*kṛṣṇa-varṇaṁ*'ın anlamı, 'O ve Onun ışığı siyahtır' diyebilir ve tartışma çıkarabilir. Ama bu nasıl mümkün olur? Böyle birşey gereksiz yere aynı şeyi tekrarlamak olurdu. *Tviṣa* ve *akṛṣṇaṁ* sözcüklerini bağlayan bağlaç, Onun renginin *kṛṣṇa* yani siyah ama Onun ışığının *akṛṣṇa* yani siyah olmayan anlamına geldiğini gösterir. Bir başkası ise "Siyah olmayan dendiğinde neden altın renklidir anlamı çıkarıyorsun?" diyebilir. Bunun cevabı *Śrīmad Bhāgavatam*'da verilmiştir.

Bir zamanlar Vasudeva, Krishna'ya ad koyma törenini gerçekleştirsin diye astrolog-rahip Garga Ṛṣī'yi Vṛndāvana'ya göndermişti. Bunun üzerine Garga Ṛṣī de Nanda Mahārāja'nın evine gelip ona kendisini Vasudeva'nın gönderdiğini söylemiş, "çocuğunuz artık biraz büyüdü, ad koyma töreni yapılmalı," dedikten sonra şu dörtlüğü okumuştu:

āsan varṇās trayo hy asya
gṛhṇato 'nuyugaṁ tanūḥ
śuklo raktas tathā pīta
idānīṁ kṛṣṇatāṁ gataḥ

"Geçmiş enkarnasyonlarda bu çocuk, göründüğü belli çağa göre farklı ten renklerinde göründü; beyaz, kırmızı ve altın renginde. Şimdi ise bu siyahımsı rengi aldı."

Garga Ṛṣī şöyle devam etti, "Krishna, Satya-yugada beyaz renkte, Treta-yugada kırmızı renkte gelir ve altın renkli olarak da gelir. Şimdi bu Dvāpara-yugada siyah renkte gelmiştir." Burada da altın rengine (*pīta*) gönderme var, çünkü içinde bulunulan Kali çağına yalnız bu renk kalıyor. *Upaniṣadlar*'da da bu altın renginden söz edilmektedir: *yadā paśyah paśyate rukma varṇaṁ*: Krishna, Yüce Brahman altın renkli bir formda görünür." *Rukma varṇaṁ* altın renkli anlamına gelir. Burada da siyah olmayan demek, altın renkli demektir.

Krishna hem bu Kali çağının enkarnasyonu olmak için gelmek istedi, hem de Vṛndāvana'da vermiş olduğu sözü yerine getirmek için; "Ben *gopīler*in yüceliklerini zikredeceğim, özellikle de Rādhārāṇī'nin. Onun adını, Onun ihtişamını zikredeceğim ve yeryüzünün toprağında yuvarlanacağım!" Ama

Rādhārāṇī şöyle cevapladı, "Ben Senin bedeninin, bu toprağın tozunda yuvarlanmasına izin vermeyeceğim. Seni kendi ışığımla saracağım." Krishna Kali-yugada bu mekâna geldiği zaman Rādhārāṇī'nin ruh hâli ile ışığı Onu ele geçirirler. Ve bu da bütün Kali-yugalarda ortaya çıkmaz, yalnızca özel bir Kali-yugada gerçekleşir.

Yugāvatāra her *yuga*da yani Brahmā'nın bütün günlerinde gelir, ancak Krishna bir Brahmā gününde, sadece bir kez gelir, yani 4.3 milyar yılda bir kez görünür. Tanrı Katının Özgün Kişisi (*svayam bhagavān*) geldiği zaman, mekânlarıyla birlikte, Vṛndāvana ve Navadwīpa ile birlikte görünür. Krishna ve Mahāprabhu buraya tek başlarına gelmezler, donanımlarıyla ve has dostlarıyla birlikte gelirler.

KENDİ TADINA BAKAN GÜZELLİK

Ve bu Kali çağında, Krishna iki türlü işlev yerine getirir. Hem *nāma-saṅkīrtana*yı anlatır hem, daha da önemlisi, kendi tatlılığını, *rasa*yı hissetmek için Rādhārāṇī'nin ruh hâline bürünür. O *rasa*nın Kendisidir. Krishna şöyle düşünür, "İçimdeki en güzel *rasa*'nın yoğunluğu acaba nasıl? Bunu hissetmek, bunu tatmak isterdim." Ancak yalnızca adanmış kullar bunun tadına varabilir, işte bu nedenle Krishna Kendisini Krishna olarak duyumsayabilmek, Kendinden zevk alabilmek için Rādhārāṇī'nin yerini alır. En üstün *rasa*yı sadece Rādhārāṇī hissedebilir, bu yüzden Krishna, Kendine özgü vecdi tatmak için Onun yapısına, Onun ruh hâline ve yaklaşımına bürünmek zorundadır. Krishna aşağıya bu yüzden indi. İlk görevi *nāma-saṅkīrtana*yı yaymaktı; ikinci içsel ve özel görevi de *svabhajana-vibhajan* yerine getirmek yani Rādhārāṇī'nin ruh hâliyle Kendi içsel coşkusunu tatmaktı. Purī'de Rāmānanda Rāya ile, Svarūpa Dāmodara ile ve can dostlarıyla birlikte on iki yıl boyunca durmaksızın ayrılıkta beraberlik okyanusunun tadına vardı. Son on iki yıl boyunca zamanını bu hazzı duyumsayarak geçirdi.

O enkarnasyona genellikle *saṅkīrtana* aracılığı ile ibadet edilir. *Saṅkīrtana* olmadan, Gaurāṅga'ya ve Ona ait şeylere

ibadet etmek imkansızdır. O, *saṅkīrtana*yı sunandır, *saṅkīrtana* sever ve yalnız *saṅkīrtana*dan zevk alır. Sadece yeterli meziyete (*sukṛtivān*) sahip olanlar Ona bu yolla ibadet edeceklerdir. Sıradan insanlar bu kampanyaya katılamazlar. İçsel olarak iyi yönlendirilmiş olanlar, iyi şansa sahip olanlar, bu gerçeğin özünü yakalayabilirler ve kendilerini *nāma-saṅkīrtana*'ya verirler.

AŞK YÜCEDİR

Boş bir beyin doğru ile yanlışı ayırt edemez, ya da bunun ne denli değerli olduğunun ayırdına varamaz. Bu daha üstün düşünce çizgisini izleyemez. İnsan ideali ile, yüksek şeylere duyduğu arzuyla değerlendirilmelidir. Eğer ideali büyük ise, insan da büyüktür. En yüksek ideal ne olmalıdır? Aşk. En yüce şey aşktır. En ender bulunan ve en değerli olan şey aşktır. İlahî aşk ve güzellik dünyanın bilebildiği en üstün şeydir ve bunu yakalayabilenler gerçekten de iyi bir zekâya sahip kişilerdir (*su-medhasaḥ*). Ve bu en üstün ideale sahip olan kişinin, en üstün mertebeden olduğu kabul edilmelidir. Yalnızca o *saṅkīrtana*yı anlayabilir ve uygulayabilir. Bir tek o bu yolu, yani Yüce Varlığı Onun Kutsal Adını zikrederek hoşnut etme yolunu benimseyebilir.

GİZLİ ENKARNASYON

Bu konu hem *Śrīmad-Bhāgavatam*, hem *Mahābhārata*, hem de diğer Vedik metinlerde ele alınmıştır. Sekiz büyük *yogī*nin sonuncusu olan Karabhājana Ṛṣī, bu çağın özel enkarnasyonu olan Śrī Chaitanya Mahāprabhu'yu anlamamız için bize bir ipucu verdi; bu Kali çağının enkarnasyonunu, mistik bir yolla anlattı. Bizler, neden daha sade, daha anlaşılır bir biçimde anlatılmadı diye düşünebiliriz. Pek çok *avatāra*dan çok açık ve net olarak söz edilmiştir de *Śrīmad-Bhāgavatam* bu çağın enkarnasyonu Śrī Chaitanya Mahāprabhu'dan söz ederken mistik ifadeye başvurmuştur. Cevabı Prahlāda Mahārāja'nın öğretilerinde bulma olanağına

sahibiz. Prahlāda Mahārāja şöyle der, "Ey Tanrım, adlarından bir tanesi olan Triyuga, üç yugada (Satya, Tretā ve Dvāpara'da) enkarne olan demektir. Kali-yuga bunlara dahil değil, neden? Çünkü bu Kali çağındaki enkarnasyon kılık değiştirmiştir (*channaḥ kalau yad abhavas tri-yugo 'tha sa tvam*)" Burada, şanslı ve zekî çevreye (*su-medhasaḥ*) sunulan ve sıradan insanların idraklerinin ötesinde olan, Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun mistik şekilde temsil edilişinin anahtarı karşımıza çıkar;

dhyeyaṁ sadā paribhava-ghnam abhīṣṭa-dohaṁ
tīrthāspadaṁ śiva-viriñci-nutaṁ śaraṇyam
bhṛtyārti-haṁ praṇata-pāla bhavābdhi-potaṁ
vande mahā-puruṣa te caraṇāravindam

"Ey Mahāprabhu, Senin lotus ayakların meditasyonun en yüksek hedefidir, çünkü onlar maddesel varoluşun acılarını dindirmekle kalmazlar, aynı zamanda kendilerine sığınan bütün ruhlara en büyük doyumu bahşederler. Senin lotus ayakların aziz mertebesindeki kişileri ve kutsal yerleri bile arındırır. Lord Śiva ve Lord Brahmā Senin kutsal lotus ayaklarının gölgesine sığınmak için can atarlar. Ey Mahāprabhu, Sen önünde boyun eğen herkesi korursun. Sana teslim olmuş hizmetkârlarının tüm acılarını dindirirsin. Maddesel acılar okyanusunu senin kutsal ayaklarının harikulade gemisiyle aşabiliriz. Ey Mahāprabhu, Senin lotus ayaklarının önünde eğiliyorum."

Śrīmad Bhāgavatam, Tanrı katının bu Kali çağındaki enkarnasyonundan söz ettikten sonra birdenbire, bu büyük *yugāvatāra*yı, Śrī Krishna Chaitanya Mahāprabhu'yu öven bu ezgiyi söylemeye başlar. Bhāgavatam, harikulade sesiyle Kali-yuganın önderine övgü sunmak için gelmiştir. Bu övgü, Kali-yuganın *avatāra*sıyla ilgili ipucunu veren dörtlükten hemen sonra başlar. *Kṛṣṇa-varṇaṁ*; her an Krishna'yı anlatan, Ondan söz eden, dilinden "Krishna, Krishna, Krishna." sözcüklerini bir an bile düşürmeyen demektir. Bu ifadenin bir diğer anlamı "Kendisi Krishna olan, ancak ışığı siyah olmayan" demektir. Eğer derinlemesine bakarsak, Onun bu altın

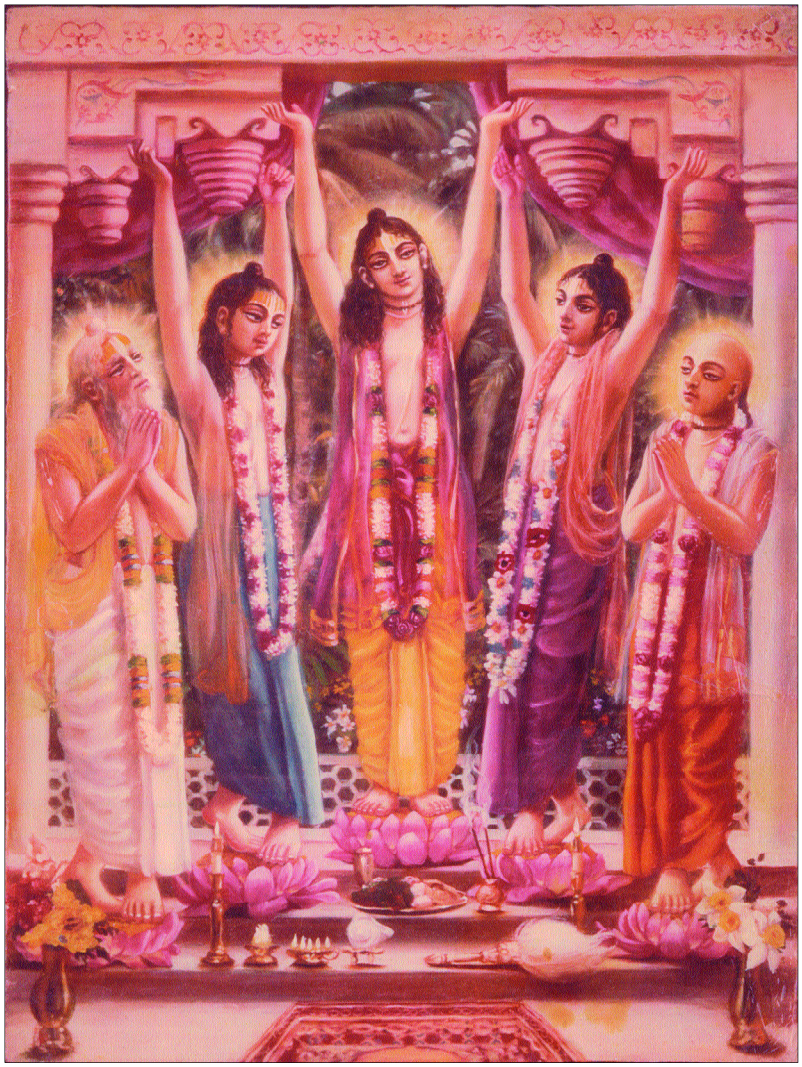

Pañca-tattva Śrī Krishna Chaitanya, Nityānanda Prabhu, Śrī Advaita Ācārya, Śrī Gadādhara Paṇḍita ve Śrīvasa Ṭhākura

renkli bedeninin altında saklı olan Krishna'nın siyahımsı bedenini görürüz. O refakatçileriyle birlikte bu mekâna gelmiştir; Ona hizmet ise ancak *saṅkīrtana* ile, toplu duadaki ilahî sesle gerçekleştirilebilir. O ses aracılığı ile Onun kutsal konumunun ayırdına varabiliriz.

Śrī Chaitanya Mahāprabhu gizli bir enkarnasyondur; O kılık değiştirip gelir. Böyle bir *avatāra*ya ancak ilahî zekâyla donanmış olanlar ibadet eder. *Śrīmad-Bhāgavatam* işte bu yolla, önce Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun sıradan olmayan, olağanüstü kişiliğini mistik bir şekilde tanımlar, ardından da Onun asaletini ve yüceliğini duyurur.

Śrīmad-Bhāgavatam şöyle anlatır, "Rāmachandra ve Krishna olarak gelen aynı kişi yeniden görünmüştür. O seni yaşamın gerçek doyumuna yöneltmek için gelmiştir. O herkesin hatırı için yukarıdan en tatlı nektarı getiriyor. Yalnızca Onun üzerinde meditasyon yap, işte o zaman tüm dertlerin sona erer. O bir dokunuşuyla, *saṅkīrtana*yla, en üst mekândan en üstün şeyleri aşağıya getirerek tüm kutsal hac yerlerini ve aziz mertebesinde olanları arındıran aracıdır. Hatta Brahmā ve Śiva bile Onun asil armağanı karşısında hayrete düşüp Ona övgüler yağdırmaya başlayacaklardır. Onlar, Onun lotus ayaklarına sığınmaya can atacaklar. Ona hizmet etmeye gelenlerin acıları dinecek ve içsel ihtiyaçları karşılanacak. Ve O Kendisine sığınanların sorumluluğunu üstlenecek, o kişiler korunacak ve tüm eksikleri karşılanacak. Ölümün egemen olduğu, doğum ve ölüm döngüsünün hoşa gitmeyen değişimlerini deneyimlediğimiz bu dünyaya, kimsenin yaşamaktan hoşnut olmadığı bu yere bizim için büyük bir gemi gelecek, bizi alacak ve bu sevimsiz durumdan uzaklaştıracak. En üstün nektarı vermek için gelen bu yüce şahsiyetin ayaklarına kapanalım."

Śrīmad-Bhāgavatam şöyle devam eder:

tyaktvā su-dustyaja-surepsita-rājya-lakṣmīṁ
dharmiṣṭha ārya-vacasā yad agād araṇyam
māyā-mṛgaṁ dayitayepsitam anvadhāvad
vande mahā-puruṣa te caraṇāravindam

"Ey Yüce Lord, Sen vazgeçmesi çok zor olan ve hatta tanrıların bile peşine düştüğü şans tanrıçasına ve Onun büyük servetine sırt çevirdin. Dinsel ilkeleri kusursuz şekilde yerleştirmek için, *brāhmaṇa*nın lanetini saygıyla karşılayıp, ormana çekildin. Yanılgı ürünü zevklerin peşinde olan günahkâr

ruhları kurtarmak için onları arayıp bulur sonra da adanmış hizmetinle ödüllendirirsin. Bir yandan da, Kendini aramakla, Śrī Krishna'yı, güzel gerçeği aramakla uğraşırsın."

Śrīla Viśvanātha Cakravartī Ṭhākura'ya göre bu ayet her ne kadar babasının verdiği görevleri yerine getirmek için Krallığını terk edip eşi Sītādevī ile ormana çekilen Rāmachandra'ya aitmiş gibi görünse de, aynı şeyler Śrī Chaitanya Mahāprabhu için de geçerlidir. Viśvanātha Cakravartī Ṭhākura bu ayetin içsel anlamını ortaya çıkarmış ve Chaitanya Mahāprabhu'ya uyarlamıştır. *Tyaktvā suduṣtyaja-surepsita-rājya-lakṣmīṁ*, terk etmesi zor olan saltanat servetini bıraktı demektir. Genelde bu Rāmachandra'nın durumunda karşımıza çıkar. Ancak Viśvanātha Cakravartī Ṭhākura'ya göre, *surepsita-rājya-lakṣmīṁ*, Viṣṇupriyādevī'nin değerli ve adanmış beraberliği anlamına gelir. Bu, maddesel anlamda büyük birşey olmayabilir; Viṣṇupriyā'nın Śrīman Mahāprabhu'ya göstermiş olduğu kalpten bağlılık her türlü serveti kat kat aşar, oysa Mahāprabhu bunu bile geride bırakmak zorundaydı. Böylesine bir fedakârlık ve hizmet örneğine tanrıların üstün topluluğu içinde bile rastlanmaz. Mahāprabhu, toplumun yararı uğruna, Viṣṇupriyā'nın hizmet ve aşk dolu hâlini bile görmezden gelmek zorunda kalmıştı.

BRĀHMAṆANIN LANETİ

Bu ayet bir *brāhmaṇa*nın lanetinden söz eder. O *brāhmaṇa* Śrīman Mahāprabhu'ya bir gün şöyle dedi, "Ben sizin akşamları yaptığınız ve *kṛṣṇa-līlā*nın tadına vardığınız *kīrtana*larınıza katılmak istiyorum ama kapılar kapalı." Śrīman Mahāprabhu, gecenin geç saatlerinde kapalı kapılar ardında *kīrtana* yapar, Kṛṣṇa'nın *vraja-līlā*sını tadardı. Yalnız süt içerek yaşamını sürdüren bu *brāhmaṇa* ise kendisinin çok yetkin, çok nitelikli biri olduğunu düşündüğünden, "Benim bu *kīrtana* katılmam gerekir, sütten başka besin almıyorum; neden bana izin verilmiyor?" diye sordu. Śrī Chaitanya Mahāprabhu ona; "Süt içmek, Krishna bilincine girmek için gerekli nitelik değildir" cevabını verdi. Bunun üzerine *brāhmaṇa,* "O hâlde ben de

Seni lanetliyorum, aile yaşamın sona ersin!" dedi. Mahāprabhu, "Pekâla," diyerek laneti kabullendi. Bir süre sonra da *sannyāsa* aldı ve Māyādevī'nin yanlış yönlendirdiği insanları kurtarmak için onların peşine düştü. Krishna'nın ta Kendisi olduğu hâlde bir yandan da Śrīmatī Rādhārāṇī'nin ruh hâlini benimsedi. Bu iki nedenle dünyasalmış gibi görünen yaşantısını terk etti: toplumun iyiliği için çabaladı ve bu görevi yerine getirdikten sonra on iki yılını Śrīmatī Rādhārāṇī'nin içsel arzusunu tadarak ve Kendi içindeki nektarı arayarak geçirdi. O, dünyaya bunu göstermek için gelmişti. *Śrīmad Bhāgavatam*, Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun görkemli zuhurunu işte bu mistik yolla duyurur.

GİZEMLİ BİR ENKARNASYON

Śrī Chaitanya Mahāprabhu *sannyāsa* aldıktan sonra, yaşamını Jagannātha Purī'de sürdürdü. Orada, Sārvabhauma Bhaṭṭācārya'yı, o günlerin en büyük bilginini kendi yoluna çekti. Sārvabhauma Bhaṭṭācārya, Śrī Chaitanya Mahāprabhu ile karşılaştıktan sonra, kayınbiraderi Gopīnātha Ācārya'yı Kali-yuga çağının *avatāra*sı hakkında sorguya çekmişti. Gopīnātha Navadwīpa'da yaşıyordu ve Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun izdeşçisiydi. Sārvabhauma kendince Śrī Chaitanya Mahāprabhu'yu güzel insan ve büyük bilgin diyerek övmeye başladı. "Büyük ölçüde onun cazibesi altındayım," dedi, "Ama bu kadar genç yaşta *sannyāsa* almasını, vazgeçmişlik düzenini benimsemesini akıllıca bulmuyorum. Önünde uzun bir yaşam var; *sannyāsa*ya özgü saygın bir yaşamı, vazgeçmişlik yaşamını sürdürmeyi nasıl başaracak? Ben bir kenarda, hiçbir şey yapmadan duramam. Bu çocuğu da çok seviyorum. Ona bir koruyucu gibi yardım edeceğim, böylece dünyasal zevklerin büyüsüne kapılıp *sannyāsa*dan vazgeçerek saygınlığını kaybetmeyecek."

Gopīnātha koruyucu edasıyla verilen bu öğüde dayanamadı. Sārvabhauma'ya şöyle dedi, "Bu genç adam, bu çok güzel, cazip ve bilgi sahibi adam senin dikkatini çekti; Onun yaşamındaki saflığı korumak için ona kanat germek istiyorsun. Ona yardım etmen gerektiğini mi düşünüyorsun? Bunları söylemekteki amacın nedir? Onun, Tanrı'nın bu çağdaki enkarnasyonu olduğunu bilmiyor musun? O, *Kali-yuga* çağının

*avatāra*sıdır. O Navadwīpa'da *nāma-saṅkīrtana*nın, *yuga-dharma*nın öncüsüdür. Onun dış görünüşünden kutsal metinlerde de söz ediliyor." Sārvabhauma şöyle cevapladı, "Hayır, hayır! Karşında sıradan biri yok. Her söylediğini kabul edeceğimi sanma. Ben çetin cevizim. Sen neler diyorsun. Kaliyuga *avatāra* diye birşey yok. *Mahābhārata*'nın *Viṣṇu-sahasra-nāma* bölümünde Viṣṇu'nun adlarından biri Triyugadır yani 'yalnız üç çağda görünen Tanrı'dır. Buna göre Tanrı, Kaliyugada Kalki dışında enkarnasyona sahip değildir. Kalki ise bir oyun enkarnasyonudur, bir *yugāvatāra* değildir." Gopīnātha şöyle cevapladı, "Sen çok şey bildiğini sanıyorsun. Ama tüm kutsal metinleri okumuş olduğun halde ve bilginle gurur duymana rağmen, ebedî dinsel ilkeleri izleyenlerin başvurdukları temel metinler *Mahābhārata* ve *Śrīmad-Bhāgavatam*'dır; oysa senin bu konuda tam bir bilgin yok."

"İNSAN DEĞİL — TANRI"

O zaman, Gopīnātha Ācārya *Śrīmad-Bhāgavatam* ve *Mahābhārata*'dan pasajlar okudu (*kṛṣṇa-varṇaṁ tviṣā 'kṛṣṇaṁ, suvarṇa-varṇa hemāṅgo*). Böylece kendi görüşünü savundu: "Burada, Kali çağının *avatāra*sı doğrudan karşımıza çıkıyor. O *nāma-saṅkīrtana*yı yaymak üzere göründü. O bir insan değildir, Yüce Tanrı'nın, Krishna'nın Kendisidir." Sārvabhauma ise şöyle dedi, "Hayır, hayır. Çek git buradan. Kendi işine bak. Bana akıl vereceğini sanma." Bu şekilde tartışıp durdular.

Bir süre sonra Sārvabhauma Bhaṭṭācārya, Śrī Chaitanya Mahāprabhu'ya şunları söyledi, "Sana Vedānta felsefesini öğretmek isterdim, böylece vazgeçmişlik düzeyini korursun. Sana bu dünyanın boş olduğunu öğreteceğim, böylelikle bir daha asla maddesel yaşantıya dönme arzusu hissetmeyeceksin." Śrī Chaitanya Mahāprabhu şöyle cevapladı, "Peki, sen Benim koruyucumsun. Ne dersen yapacağım. Senin için ne zaman uygunsa gelip Vedānta felsefesini öğreneceğim."

Gopīnātha Ācārya, Śrī Chaitanya Mahāprabhu'ya; "Sārvabhauma Senin gerçek kimliğini bilmediğinden böyle

konuşuyor," dedi. Śrīman Mahāprabhu şöyle cevapladı, "Neden onun aleyhinde konuşuyorsun? O Benim koruyucum. Babamın sınıf arkadaşı, o yüzden de Bana çok düşkün. Bu sevgi yüzünden benim koruyucum görevini üstlendi ve Benim iyiliğimi istiyor. Ben bunda bir olumsuzluk görmüyorum."

YEDİ GÜNLÜK SESSİZLİK

Bir kaç gün sonra Śrī Chaitanya Mahāprabhu Sārvabhauma Bhaṭṭācārya'dan Vedānta dinlemeye başladı. Sārvabhauma konuşurken o, uslu bir çocuk gibi, itaatkâr bir şekilde sessizce oturup dinliyordu. Ancak, yedi gün boyunca Śrī Chaitanya Mahāprabhu'ya öğretmenlik yaptıktan sonra Sārvabhauma'nın zihninde bir kuşku uyandı. "Neler oluyor? Vedānta ve mantık'ta üstüme yoktur, bütün zekâmı kullanarak Vedānta'nın içsel anlamını önüne seriyorum ama karşılığında hiçbir tepki almıyorum. Adeta dilsiz ve sağır biri gibi sadece derslere katılıyor o kadar. Beni anlamıyor diyemem çünkü keskin bir zekâya sahip. Bundan kuşkum yok. Yine de ne bir teşekkür, ne de cevap var. Anlayıp anlamadığını gösteren bir tek soru ya da işaret yok ortada. Öyleyse ben ne yapıyorum?" Daha fazla dayanamayıp aynı soruyu Lord'a sordu: "Vedānta'nın içsel anlamını açıklamaya başlayalı yedi günü geçti. Pek çok *sannyāsi* Vedānta'yı öğrenmek için bana gelir, oysa Sen benim konuşmamla, açıklamamla ilgili tek soru yöneltmedin. Tuhaf ve harikulade bir sessizlik içindesin. Neden?"

ATEİST DÜŞÜNCE

Bunun üzerine Śrī Chaitanya Mahāprabhu Kendi görüşünü açıkladı. Şöyle dedi, "Sārvabhauma, söylemiş olduğun şeyler, Śaṅkara'nın felsefesine dayanıyor. Ancak duydum ki Śaṅkarācārya, Tanrı'nın emri üzerine, Vedānta'nın gerçek amacını gizledi. Vedānta'nın yazarı olan Vyāsadeva ise tam anlamıyla Tanrı inancına sahip bir kişidir, oysa senin söylediğin şeyler ateist felsefeye dayanıyor."

Sārvabhauma çok zekî bir adamdı. Şunu fark etti, "Çok nazik bir şekilde, anlattıklarımın uydurma, sahte şeyler olduğunu söylemeye çalışıyor. Ben son yedi gündür bütün gayretimle Vedānta'yı anlatmaya çalışıyorum. O ise şimdi gerçek rengini belli ediyor ve anlattıklarımın sahte olduğunu söylüyor. Ne demek istiyor?" Sārvabhauma yine de kibarca ve bir parça çekinerek Śrīman Mahāprabhu'ya şu soruyu yöneltti, "Son yedi gündür anlatmakta olduğum şeylerin dayanaktan yoksun, sahte olduklarını söylüyorsun. O hâlde doğru açıklamayı sen yapabilir misin? Eğer bu doğru değil de, uydurma ise o zaman Vedānta'nın gerçek anlamı nedir?" Śrī Chaitanya Mahāprabhu tevazuyla cevapladı, "Eğer Bana Vedānta'yı açıklamamı buyuruyorsan, bunu yapmaya çalışırım. Vedānta'da yer alan *sūtra*lar yani şifreler, kendi içlerinde birer ışıktır. Onlar kendi kendilerini açıklarlar. *Sūtra*ların doğru okunuşu Parabrahman'a, Krishna'ya götürür." Śrī Chaitanya Mahāprabhu bu girişi yaparak söze başladı. *Śrīmad-Bhāgavatam*'ın Vedānta üzerine yazılmış gerçek açıklama ve yorum olduğunu söyledi. *Garuda-Purāna* bundan şöyle söz eder:

artho 'yaṁ brahma-sūtrānāṁ
bhāratārtha-vinirṇayaḥ
gāyatrī-bhāṣya-rūpo 'sau
vedārtha-paribṛṁhitaḥ

"*Śrīmad-Bhāgavatam Vedānta-sūtra*'nın gerçek yorumunu temsil eder. Yüz bin ayetten oluşan epik *Mahābhārata*'nın, büyük dünya tarihinin gerçek amacını bulup çıkarmak çok zor olduğu halde *Śrīmad-Bhāgavatam* onun gerçek anlamını sunmak için gelmiştir. Vedik bilginin annesi *Gāyatrī mantra*'dır. *Śrīmad-Bhāgavatam Gāyatrī*'nin özünü tam anlamıyla ortaya koyar. *Vedalar*'daki diğer gerçekler de *Śrīmad-Bhāgavatam*'ın içinde yer alır." Bu nedenle Vedānta gerçeğin doğrultusunda açıklanmalıdır. Bu gerçek de *Śrīmad-Bhāgavatam*'da ifade bulur. Ancak o zaman gerçek anlam anlaşılabilir.

ÖZGÜR RUHLARIN ÖZLEMİ

Śrīman Mahāprabhu, *Śrīmad-Bhāgavatam*'dan söz edince, bilgili bir *paṇḍita* olan Sārvabhauma, onun haklılığını inkar edemedi. Şunları söyledi, "Evet, ben de *Śrīmad-Bhāgavatam*'ı severim. Özellikle de bir ayet çok hoşuma gider:

ātmārāmāś ca munayo
nirgranthā apy urukrame
kurvanty ahaitukīṁ bhaktim
ittham-bhūta guṇo hariḥ

"Özbende hazzın doruğuna ulaşmış olan özgür ruhlar bile Krishna'nın olağanüstü mükemmellikteki niteliklerine, ellerinde olmadan cezbolurlar ve Ona saf adanmışlıkla teslim olurlar."

Sārvabhauma bu ayeti dokuz değişik şekilde açıkladı, Śrī Chaitanya Mahāprabhu da eskisi gibi sessizce oturup dinledi. Açıklamaları sona erince Sārvabhauma prestijini bir ölçüye kadar yeniden kazandığını düşündü. Yine de kibarlık olsun diye, "Bu açıklama Seni tatmin etti mi? Eğer Sen de bu ayete daha fazla ışık tutmak istersen, dinlerim," dedi. Śrī Chaitanya Mahāprabhu, "Eğer emredersen, birşeyler söylemeye çalışırım," dedikten sonra Sārvabhauma'nın dokuz açıklaması dışında, ayete on sekiz farklı açıklama getirdi.

Sārvabhauma, Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun açıklamasını dinlerken durumunun tehlikede olduğunu anlamış, gururu kırılmıştı. Şaşkınlık içinde şöyle düşündü, "Bu genç, bu küçük çocuk sıradan bir insan olamaz. Sıradan bir zekâ benim tezlerime direnemez. Benim bu ayeti açıklamak için yaptığım girişimleri bir yana bırakıp aynı ayete on sekiz harikulade açıklama getirdi. Nedir bu? Onun yaptığı sağlam, karşı konulmaz, adanmışlık içeren, güzel açıklamalar, benim büyük enerji ve çabayla yaptığım açıklamaları geride bıraktı. Hiç bir insanoğlu benim açıklamalarımla boy ölçüşemez. Kimse benimkileri aşamaz. Buysa farklı türden bir açıklama.

Herşeyi kapsıyor. Ama hepsi de şu genç çocuktan kaynaklanıyor. Nedir bu?"

MİSTİK GÖRÜNTÜ

Yavaş yavaş kendisine olan güvenini yitirmiş ve afallamıştı. O zaman Gopīnātha Ācārya'nın sözlerini anımsadı. Śrī Chaitanya Mahāprabhu için; O insan değil demişti. Şöyle düşündü, "Bir insanın böyle açıklamalar yapması imkansız—bu doğaüstü birşey." Sonra, Śrī Chaitanya Mahāprabhu Sārvabhauma'ya Nārāyaṇa ve Krishna şeklindeki ruhanî konumunu gösterdi. Sārvabhauma bütün bunları trans hâlinde izledi ve Tanrı'nın ayaklarına kapandı, neredeyse tamamen bilincini yitirdi.

Trans hâlinden çıkınca, çocuğu orada büyük bir alçak gönüllülükle oturur buldu. Śrī Chaitanya Mahāprabhu ona sordu, "Bugünlük gidebilir miyim?" "Evet," dedi Sārvabhauma, "Gidebilirsin." Lord oradan ayrıldı ve Sārvabhauma kendi başına kaldı. Bir süre sonra kendine geldi ve düşünmeye başladı, "Ne gördüm ben? Dört elli Nārāyāna ve flüt çalan Krishna! Beni dize getiren kişi bir insan değil; tek tesellim bu." Sārvabhauma artık değişmişti, iki dörtlük yazdı:

vairāgya-vidyā-nija-bhakti-yoga-
śikṣārtham ekaḥ puruṣaḥ purāṇaḥ
śrī-kṛṣṇa-caitanya-śarīra-dhārī
kṛpāmbudhir yas tam ahaṁ prapadye

"Merhamet okyanusu olan Śrī Krishna Chaitanya Mahāprabhu'nun lotus ayaklarına teslim oluyorum. O, Tanrı Katının Özgün Kişisi Krishna'dır ve bizlere bilginin, vazgeçmişliğin ve Kendisine adanmışlığın gerçek anlamını öğretmek üzere inmiştir."

kālān naṣṭaṁ bhakti-yogaṁ nijaṁ yaḥ
prāduṣkartuṁ kṛṣṇa-caitanya-nāmā
āvirbhūtas tasya pādāravinde
gāḍham gāḍham līyatāṁ citta-bhṛṅgaḥ

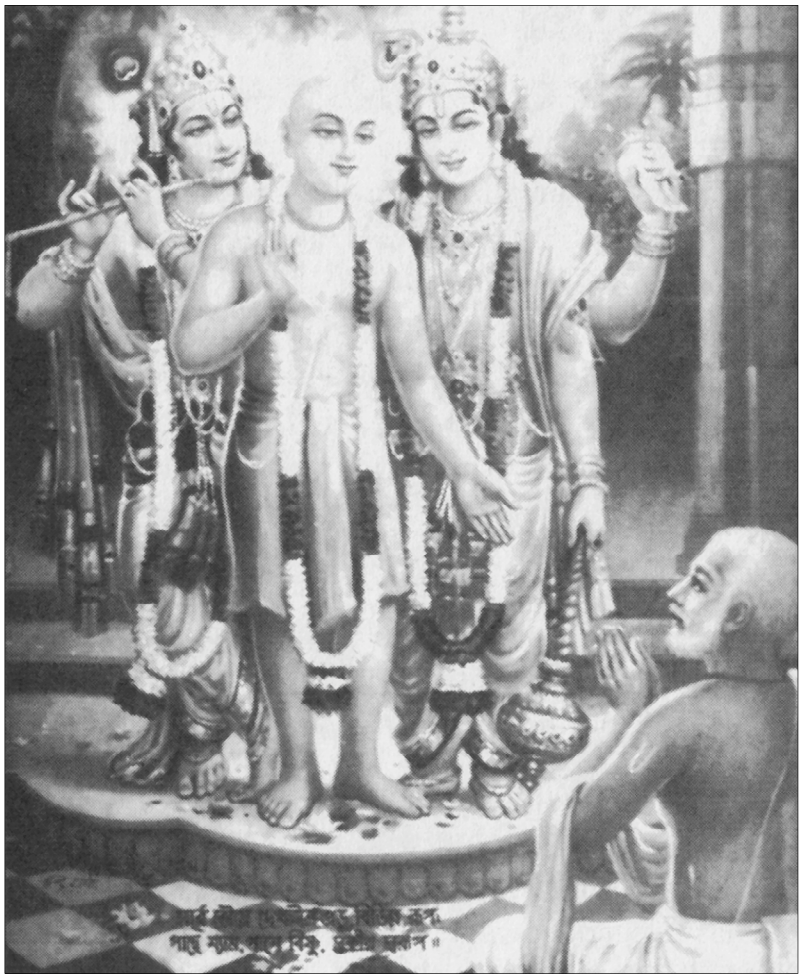

Mistik Görüntü. Śrī Chaitanya Mahāprabhu kendisini Sārvabhauma Bhaṭṭācārya'ya Nārāyaṇā ve Krishna olarak gösterir.

"Zihnimin bal arısı, Tanrı Katının Yüce Şahsiyeti Krishna'nın ta kendisi olan Śrī Krishna Chaitanya Mahāprabhu'nun lotus ayaklarına derinlemesine dalsın. O, zamanın etkisiyle neredeyse tamamen kaybolmuş olan saf adanmışlık yolunu canlandırmak için göründü."

YÜCE BİR TAT

Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun, Yüce Tanrı'nın ta Kendisi olduğunu ifade eden bu iki dörtlük, Sārvabhauma Bhaṭṭācārya tarafından yazıldı. Ertesi gün, sabahın erken saatlerinde, Śrīman Mahāprabhu Jagannātha tapınağından aldığı bir parça *prasādam* ile henüz yatakta olan Sārvabhauma'ya koştu. Yüksek sesle şöyle seslendi, "Sārvabhauma, bu *prasādam* ne kadar harikulade! Olağanüstü tada sahip. Lütfen al. *Prasādam*la geldim sana. Mahāprabhu *prasādam*ı sunarken Sārvabhauma yataktan kalktı; ağzını bile yıkamadan *prasādam*ı yedi. Genelde, bir *brāhmaṇa paṇḍita* sabahın erken saatlerinde kalkar, önce ağız temizliğini yapar, yıkanır, dualar eder ancak ondan sonra *prasādam* yer. Ama Śrī Chaitanya Mahāprabhu gelip Kendi eliyle ona *prasādam* sununca Sārvabhauma ne yapabilirdi? *Prasādam*ı almak zorunda kalmıştı. Śrī Chaitanya Mahāprabhu şöyle dedi, "Biz daha önce ghee, pirinç, tatlı, baharat ve benzeri pek çok şeyin tadını bakmıştık. Hepsinin kendine has tadını biliyoruz. Ama bu harikulade. Bu Krishna'nın dudaklarına dokundu. Olağanüstü mükemmellikte ve lezzette." Böylece Sārvabhauma *prasādam*ı iştahla yedi ve bazı *mantra*lar söylemeye başladı:

śuṣkaṁ paryuṣitaṁ vāpi
nītam vā dūra-deśataḥ
prāpti mātreṇa bhoktavyaṁ
nātra kāla-vicāraṇā

"Kişi Śrī Krishna'nın *mahā-prasāda*sını alır almaz zamana, yere aldırmadan; kuru, bayat ya da uzak bir ülkeden getirilmiş olmasına bakmadan yemelidir."

na deśa-niyamas tatra
na kāla-niyamas tathā
prāptam annaṁ drutaṁ śiṣṭair
bhoktavyaṁ harir abravīt

"Duyarlı insanlar Śrī Krishna'nın *prasāda*sını alır almaz, hemen yemelidirler. Zaman ve yerle ilgili herhangi bir bağlayıcı kural yoktur. Tanrı Katının Yüce Kişisi'nin emri böyledir."

"BUGÜN, BEN DÜNYAYI ELE GEÇİRDİM"

*Prasādam*ı yedi, Lord ve hizmetkârı kucaklaştılar ve vecd içinde dans etmeye başladılar, her ikisinde de vecdin belirtileri görünüyordu. Terlediler, titrediler, gözyaşı döktüler. Śrī Chaitanya Mahāprabhu, yoğunlaştığı coşkun aşkla şöyle konuştu, "Bugün Ben dünyayı ele geçirdim, çünkü Sārvabhauma Bhaṭṭācārya gibi bir bilgini inandırdım. Artık onun *mahā-prasāda*ya öylesine inancı var ki Vedik ritüellerin birini bile yerine getirmeden *prasādam* yedi. Görevimi başardım!"

O günden sonra, Sārvabhauma Bhaṭṭācārya Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun lotus ayaklarından başka şeyle ilgilenmedi. Ve kutsal metinleri sadece adanmışlığa göre açıkladı. Sārvabhauma'nın Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun izdeşçisi olduğunu gören Gopīnātha Ācārya el çırpıp dans etmeye başladı. Ve sordu, "Pekâlâ Sārvabhauma, şimdi ne düşünüyorsun bakalım?" Sārvabhauma şu cevabı verdi, "Gopīnātha, sen benim gerçek dostumsun. Çünkü senin lütfun sayesinde Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun merhametini kazandım."

DÜŞENİN DOSTU

Adalet, görevi gereği nitelik peşindedir, oysa merhamet bu tür sınırlamalara sahip değildir. İlahî merhamet hiçbir niteliğe aldırmaz, aksine zayıf ve uygun olmayanı kalkındırmaya her an hazırdır. Sadece bir tek şey gereklidir: o da merhamet elde etmek için samimi istek duymak. *Chaitanya-caritāmṛta*'da şöyle denmektedir:

kṛṣṇa-bhakti-rasa-bhāvitā matiḥ
krīyatāṁ yadi kuto'pi labhyate
tatra laulyam api mūlyam ekalaṁ
janma-koṭi-sukṛtair na labhyate

"Hatta milyonlarca doğum boyunca iyi eylemler yapılmış olsa bile Krishna'nın saf hizmeti elde edilemez. Bu hizmeti satın almanın tek bedeli vardır: o da yoğun arzu. İnsan bulduğu yerde hemen satın almalıdır." Kişinin geçmiş yaşamlardan edinmiş olduğu nitelikler Krishna bilincine ulaşması için ona yardımcı olmaz; yalnız büyük istek ve inanç önemlidir.

Krishna bilincinin yarattığı etki nedir?

bhidyate hṛdaya-granthiś
chidyante sarva-saṁśayāḥ
kṣīyante cāsya karmāṇi
mayi dṛṣṭe 'khilātmani

"*Rasa* yani vecd için duyduğumuz içsel özlem kalpte gömülüdür ve kalp de bağlı ve mühürlüdür. Ancak Krishna'nın ihtişamının ezgilerini duymak ve söylemekle kalbin mührü kırılır ve Krishna'yı; zevk kaynağını, vecdin Kendisini (*raso vai saḥ, akhila-rasāmṛta-murtiḥ*) içeriye almak için uyanır ve kapısını açar."

KALP VECD İSTER

Kalbimiz vecd, cazibe ve güzellik peşindedir. Bu da beyinle değil kalple duyumsanır. O hâlde en büyük önem kalbe verilmiştir. İkinci etki bilgi boyutunda duyumsanır. İlahî güzelliğin tadını alınca, kuşku yok olur (*rasa-varjaṁ raso 'py asya paraṁ dṛṣṭvā nivartate*). Gerçek vecdi (*rasa*) tattığımız zaman, bütün kuşkular silinir. Krishna bilincini tadınca, kalp ele geçer, kalp ele geçince İlahî aşkın coşkusu, *prema* akmaya başlar. Doyuma ulaşan kalp şöyle diyecektir, "Aramakta olduğum şey buydu işte!" Ardından beyin şöyle düşünecektir, "Evet kuşku yok, arayışımızın en üstün hedefi budur. Bunun dışındaki herşeyi erit." Kalp şöyle diyecektir, "*Prema*ya, ilahî aşka ulaştım—en üstün olan budur! Bu andan başlayarak bütün işleri bir yana bırak." O zaman *karma* bütün tezgahları kapatacaktır. Krishna bilinci ile bağlantı kurunca, ilk sonuç kalbin uyanması şeklinde kendisini gösterir. Kalp ele geçince, beyin onaylar ve yanlış yönde enerji harcayan *karma*mız durur. Krishna bilinci, kalbin gerçek servetidir.

Hiçbir yasa dinlemeden kendisini yaymak, ilahî merhametin yapısıdır. Önemli olan tek şey onu kabul etmeye can atmamızdır. Merhamet bu yolla sunulur: "Bundan ister misin?" Eğer kabul edersek, "Evet, harika, üstelik çok da zevkli," deriz ve ancak o zaman alabiliriz. Eğer duamız içtense, bundan başka şeye gerek yoktur. Bu basit bir alışveriştir. Eğer istersek alırız. Krishna bilinci çok basittir. Kişinin uygun olup olmaması önemli değildir. Kim isterse alabilir.

Peki bu ilahî armağanı istemeyenlere ne demeli? Śrī Chaitanya Mahāprabhu onlara, muhteşem yardımcısı Śrīpāda Nityānanda Prabhu aracılığı ile özel merhametini gönderdi.

Nityānanda Prabhu Krishna bilincinden kaçanlara bile izin vermez. Bir kişi, "Ben istemiyorum," dese bile Nityānanda Prabhu buna izin vermez. Şöyle diyecektir, "Hayır! İstemelisin. Sana içtenlikle yalvarıyorum—al onu! Kullan, ancak o zaman Krishna bilincinin değerini anlayabilirsin."

Akıllı bir tüccar, pazarı ele geçirmek için müşterilerine ürününden bedava örnekler dağıtır. Bir yandan da şöyle seslenir, "Bir tane bedava alın! Şimdi birşey ödemeniz gerekmez. Öylesine veriyorum. Kullanın ve değerini fark edince, ne kadar kullanışlı olduğunu anlayınca o zaman satın alın." Herkes de gelip satın alacaktır.

"LÜTFEN GAURĀṄGA'YI KABUL EDİN!"

Benzer şekilde, Nityānanda Prabhu da alçak gönüllü yakarışıyla Bengal'i dolaştı. Kapıyı çalar ve ağlayarak müşterisinin ayaklarına kapanırdı, "Lütfen bunu kabul buyurun! Beni kovmayın, geri göndermeyin. Lütfen dediklerimi yapın. Tüm dikkatinizi Gaurāṅga'ya verin, beklentilerinizin ötesinde yararını göreceksiniz. Benim sizden ricam budur." Gözyaşları döker, kapı eşiğinde yuvarlanır ve şunları söylerdi, "Bunu almaya gönüllü değilsiniz, ama kuşkunuz olmasın. Size yalvarıyorum—alın! İnanın bana. Lütfen Gaurāṅga'yı kabul edin!" Nityānanda Prabhu, Ganj'ın her iki kıyısında dolanıp durur, Śrī Chaitanya Mahāprabhu'yu anlatırdı.

Nityānanda Prabhu yalnız Gaurāṅga'yı tanır. O *kṛṣṇa-līlā*da Baladeva olarak temsil edilir. Baladeva kuşkusuz *rāsa-līlā* oynadı ama aslında *rāsa-līlā*yı sadece Krishna için düzenliyordu: Onun yapısı, adanmışlıkta uzman olanlara, Kendisini her an Krishna'ya vakfettiğini gösterir. Aksi hâlde Baladeva olmazdı. O Kendi zevki için bireysel düşüncelere sahip değildir; bedeninin her bir atomu durmadan Krishna'ya zevk vermek için faaliyet yapma hevesi içindedir. Nityānanda Prabhu'nun bedeninin her bir atomu da, benzer şekilde, bilinçli, aşkın özdür. Ve bedeninin her bir atomu yalnız Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun hizmeti ve hoşnutluğu için vardır.

İki Lord: Nityānanda Prabhu ve Śrīman Mahāprabhu

"İN TAHTINDAN AŞAĞI!"

Bir gün, Mahāprabhu'nun annesi Śacīdevī, bir rüya görmüştü. Rüyada Krishna ve Balaram bir tahtta oturuyorlardı. Nityānanda Prabhu Baladeva'ya şöyle sesleniyordu, "İn tahtından aşağı! Artık sonun geldi. Şimdi Benim Gaurāṅga'm oraya çıkacak". Baladeva direndi: "Hayır, Benim Efendim Krishna'dır." Dövüştüler, Nityānanda Prabhu daha güçlüydü, Baladeva'yı tahttan indirdi ve, "Artık senin günlerin doldu, şimdi sıra Benim Gaurāṅga'mda. Sen yerimizi işgal ediyorsun, aşağı inmek zorundasın," dedi. Baladeva kendisini aşağıya indiren Nityānanda'ya yenik düştü.

İşte, Nityānanda Prabhu'nun Śrī Chaitanya Mahāprabhu ile olan ilişkisi bu yapıdadır. O kendisine ait hiçbir şeye sahip değildir; onun herşeyi Śrī Chaitanya Mahāprabhu'dur. Baladeva Krishna için neyse, Nityānanda Prabhu da Śrī Chaitanya için odur. Śrīman Mahāprabhu'nun yeryüzüne inişindeki amaç Vṛndāvana'nın adanmış hizmetini insanlara cömertçe dağıtmaktı. Öte yandan, Nityānanda Prabhu hiç durmadan şu ezgiyi söylerdi,

bhaja gaurāṅga, kaha gaurāṅga laha gaurāṅger nāma
yei jana gaurāṅga bhaje sei āmāra prāṇa

"Gaurāṅga'ya ibadet et, Gaurāṅga'dan söz et, Gaurāṅga'nın adını zikret. Her kim Śrī Gaurāṅga'ya ibadet ederse Benim herşeyimdir." Nityānanda Prabhu insanların Śrī Chaitanya Mahāprabhu'yu benimsemeleri için elinden ne geliyorsa yaptı. Ne diyordu? "Doğruca Śrī Chaitanya'nın kampanyasına katılın, böylece en emin şekilde Vṛndāvana'ya ulaşırsınız."

Kuşkusuz Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun mekânı olan Navadwīpa, Krishna'nın mekânı Vṛndāvana'dan daha az değerli değildir. Vṛndāvana'daki *rasa*, Navadwīpa'da bir başka özellikle ortaya çıkar. Bazı adanmışlar *vṛndāvana-līlā*ya özel yakınlık duyarlar, bazılarını *navadwīp-līlā* temsil eder, bir üçüncü grubu ise her ikisi birden temsil eder, ancak içlerinde Navadwīpa en cömert olanıdır. Vṛndāvana'da, Krishna'nın oyunları belli bir grupla sınırlanmıştır. Oysa Navadwīpa'da bu oyunlardan herkes pay alır. *Gaura-līlā kṛṣṇa-līlā*dan daha cömerttir.

Chaitanya-caritāmṛta'da (Mad.25.261) Kṛṣṇadāsa Kavirāja Goswāmī *gaura-līlā* ve *kṛṣṇa-līlā* arasındaki farkı kendi açısından şöyle açıklar:

kṛṣṇa-līlāmṛta-sāra, tāra śata śata dhāra,
daśa-dike bahe yāhā haite
se caitanya-līlā haya, sarovara akṣaya,
mano-haṁsa carāha' tāhāte

O şöyle der, "Hiç kuşku yok ki *rasa*nın en üstün nektarının tadını *kṛṣṇa-līlā*da buluruz. Peki *gaura-līlā* nedir? *Gaura-līlā*da *kṛṣṇa-līlā*nın nektarı sınırlı bir çevreyle kısıtlanmaz, her yana dağıtılır. Sanki *kṛṣṇa-līlā*nın nektar gölünün on yakasından yüzlerce ırmak akıyor gibidir."

En yüksek özlemimiz Śrīmatī Rādhārāṇī'nin hizmetini elde etmektir. Ama başlangıçta *guru*nun yani Nityānanda Prabhu'nun temsilcisinin aracılığı ile Śrī Nityānanda

Prabhu'ya yaklaşmalıyız. Nityānanda Prabhu, bizlerin adanmışlıkta daha fazla ilerleme kaydetmemiz için temeli oluşturur. İyi temel olmadan hızlı ilerlemek negatif tepkiye davetiyedir, o hâlde bizler için en başta gelen ihtiyaç, Nityānanda Prabhu'nun merhametidir. Bu yaklaşım Śrīmatī Rādhārāṇī'nin hizmetiyle son bulur. (*nitāiyer-karuṇā habe braje rādhā-kṛṣṇa pābe*).

Gauḍīya Vaiṣṇavizm'in felsefesi, hizmetkârın hizmetkârı olma konumunu en aşırı derecede benimsemektir. Amacımız Krishna ile bir olmak—hizmet almak—değildir, bizler hizmet sunmak isteriz. Mutlak Gerçeğin yönetilen eşi negatif enerjidir—yani hizmet veren enerjidir—yöneten enerji ise hizmeti kabul eder. Yapısal özelliklerimize göre pozitif, yani yöneten eşle kendimizi bir görerek değil, negatif konumdaki hizmetkârların çizgisine, yönetilen eş çizgisine ulaştığımız zaman en fazla yararı elde ederiz.

Nityānanda Prabhu'nun merhameti sayesinde Śrī Gaurāṅga'ya olan bağlılığımız gelişir. Eğer Śrī Gaurāṅga'nın lütfuna sahip olursak, herşeyin en üstününe sahip oluruz. Rādhā-Govinda'ya yaklaşmanın en emin yolu da budur. Eğer bir başka yoldan Rādhā-Govinda'yı elde etmeye kalkarsak girişimimiz kuşkusuz yapay ve yanıltıcı olacaktır; eğer Rādhā-Govinda'ya doğrudan, Śrī Gaurāṅga'yı dışlayıp ulaşmaya kalkarsak büyük güçlükler çıkacaktır.

NAVADWĪPA'YA YAPILAN YATIRIM

Bu bakımdan, bütün enerjimizi Śrī Gaurāṅga'nın hizmetine vermeliyiz. İşte o zaman otomatik olarak kendimizin en üst boyuta çıkarıldığını görürüz. Prabodhānanda Saraswatī Ṭhākur şöyle dua eder:

yathā yathā gaura-padāravinde
vindeta bhaktiṁ kṛta-puṇya-rāśiḥ
tathā tathotsarpati hṛdy akasmād
rādhā-padāmbhoja-sudhāmbhu-rāśiḥ

"Kendimizi Śrī Gaurāṅga'nın lotus ayaklarına ne kadar çok adarsak, Śrīmatī Rādhārāṇī'nin Vṛndāvana'daki nektarsı hizmetini otomatik olarak elde ederiz." Navadwīpa Dhāma'ya yapılan yatırım kişiyi otomatik olarak Vṛndāvana'ya götürür. Kişi oraya nasıl taşındığını anlamayacaktır bile. Şanslı olanlar herşeylerini Gaurāṅga'nın hizmetine yatırırlar. Eğer bunu yaparlarsa, herşeyin kendiliğinden Śrīmatī Rādhārāṇī'nin kutsal ayaklarına sunulmuş olduğunu görürler. O bu hizmetkârları kabul eder ve onlara şöyle der; "Navadwīpa'dan iyi referanslar var, sizi hemen burada göreve alıyorum." Śrīmatī Rādhārāṇī, cömertlik unsuru eklenmiş Gaurāṅga formunda tanıtılır. Śrī Gaurāṅga'nın oyunlarında zihnimize bencil şehvet duyguları giremez, çünkü o oyunlarda O, bir *sannyāsi* ve bir adanmış olarak görünür.

Śrī Chaitanya Mahāprabhu'yu analiz edecek olursak karşımıza, hiç kuşkusuz, Rādhārāṇī kılığına girmiş Krishna çıkar. Gayrişahsiyetçi felsefecilere göre, negatif ve pozitif birleştiğinde, ayırt edilmeyen birliğe dönüşürler, oysa Vaiṣṇava felsefesi der ki, Tanrı'nın pozitif ve negatif yönleri birleştiği zaman, kişilik kaybolmaz. Aksine, negatif kılığına giren pozitif değişime uğrar ve en büyük arayışçı olarak Kendisini aramaya başlar. Vaiṣṇavizm'e göre pozitif ve negatif birleştiklerinde denge yaratmazlar; aksine dinamik karakterleri olduğu gibi kalır. Rādhā ve Govinda'nın birleşimi Śrī Gaurāṅga'dır ve bizler Nityānanda Prabhu'nun lütfuyla, Śrī Gaurāṅga'nın cazibesine kapılma olasılığına sahibiz.

HERŞEYİ KUCAKLAYAN MERHAMET

Nityānanda Prabhu'nun merhameti bazen Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun merhametini aşar. Mahāprabhu, kötü örnek olmasın diye, bazı düşmüş ruhları her zaman kabul edemez—durumlarını ve başka şeyleri dikkate almak zorundadır. Oysa Nityānanda Prabhu'nun merhameti olumsuz koşullara aldırmaz; Onun merhameti boldur ve adeta kördür. O, günahkârları günahlarının derecelerine göre ayırt etmez. Onun merhameti

herşeyi kucaklar. Śrī Chaitanya Mahāprabhu ise Onun önerdiklerine karşı çıkamaz. Nityānanda Prabhu Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun reddettiklerini bile koruması altına almıştı, öyle ki bir süre sonra Mahāprabhu onları da kabul etmek zorunda kaldı. Dolayısıyla Nityānanda Prabhu'nun merhameti hem boyut olarak hem de kapsam olarak en büyüğüdür. Tesellimiz budur, çünkü Onun merhameti ile en günahkâr ruhlar bile yüce hedefe erişebilir.

Śrī Chaitanya Mahāprabhu bir keresinde ardından gelenlere şöyle demişti, "Nityānanda Prabhu'yu en günahkâr kızlardan birisiyle birlikteyken, bir şarap dükkanında şarap içerken görseniz bile bilmeniz gerekir ki O herşeyin üzerindedir. Onu alt uğraşlar içinde görebilirsiniz, ama O bunlardan etkilenmez. Pek çok aşağılık eylemle bağlantısı var gibi görünse de bilin ki bu evrenin yaratıcısı, Lord Brahmā ve diğer adanmışlar tarafından saygı görmektedir. Nityānanda Prabhu'nun merhameti öylesine güçlüdür ki onun giysisinin bir parçasını saygıyla bedeninde taşıyan kişi maddesel duyuların yarattığı tüm huzursuzluklardan korunur." Bu nedenle şöyle dua edelim, "Zihnim her an Onun kutsal ayaklarında olsun; Śrī Nityānanda Prabhu'ya en derin saygılarımı sunuyorum."

MĀYĀ'NIN YUTTUĞU RUHLAR

Śrī Chaitanya Mahāprabhu, *māyā*nın yuttuğu ruhları kurtarmak için *sannyāsa* aldı. Düşmüş ruhlara Krishna'nın Kutsal Adını vererek, onları yanılgıdan kurtarmak için peşlerinden koştu, Nityānanda Prabhu ise gölgesi gibi, O nereye gitse peşinden koşardı. Ona tam anlamıyla teslim oldu ve kendisini Mahāprabhu'nun davasıyla özdeşleştirdi. Bu nedenle Nityānanda Prabhu'nun önünde secde etmeliyiz. Śrī Chaitanya Mahāprabhu, Rādhā-Govinda *līlā*nın güzelliğini tadarken ve o gerçeğe dalmışken bir yandan da kalpleri vazgeçme ve sömürü tarafından ele geçmiş tüm ruhları kurtarmak istiyordu; Nityānanda Prabhu'ya şöyle emretti, "Bengal'e git ve onları kurtarmaya çalış—onlara Rādhā ve Krishna'nın ilahî aşkını sun."

Nityānanda Prabhu'ya Rādhā ve Krishna'nın ilahî aşkını yaymasını emretmişti, oysa Nityānanda Prabhu bunu yapmak yerine gittiği yerlerde Śrī Gaurāṅga'yı anlatmaya başladı. "Gaurāṅga'ya ibadet etmeleri onlar için daha iyi; bu onların şu anki günahlarından arınmalarında yardımcı olacak; ve böyle yaparak çaba harcamadan Rādhā-Govinda *līlā*da bir yere sahip olacaklar." Ona verilen emir, Krishna'nın adının vaaz edilmesiydi, ama o Gaurāṅga'nın adını vaaz etmeye başladı. İşte bu nedenle, kendi iyiliğimiz için, bütün tevazumuzla Nityānanda Prabhu'nun önünde eğiliyoruz.

Şöyle yakarıyoruz, "Ey Nityānanda Prabhu, Ey *gurudeva*, lütfen Śrī Gaurāṅga'ya inanmam için bir damla güçlü inanç ver bana. O Rādhā-Govinda'nın yekvücut olmuş hâlidir. O, Vṛndāvana'daki oyunların ilahî nektarının tadına varandır. Bana bir damla inanç ver ki bir gün o ilahî aşka ulaşayım ve o ülkeye gireyim."

Eğer Nityānanda Prabhu'yu ve Śrī Chaitanya Mahāprabhu'yu ihmal edersek Rādhā-Govinda'ya hizmet etme özlemimiz rüya olur, gerçeklikten yoksun, soyut bir hayal olur. Nityānanda Prabhu, düşmüş ruhların barınağıdır. *Guru-tattva*'nın en cömert yönüdür; Onun önünde secde etmeliyiz, Onun kutsal ayaklarını kabul etmeli ve Ona teslim olmalıyız.

Ruhanî Vaikuṇṭha ülkesinde Nityānanda Prabhu, varolan herşeyin temeli kabul edilen Yüce Lord Saṅkarṣaṇa olarak temsil edilir. Mümkün olan bütün varoluş Onun enerjisiyle ayakta kalır. Nityānanda Prabhu özgün Baladeva'dır, Tanrı Katının Şahsiyeti'dir. Bu nedenle, orada burada dolanıp göz-yaşları içinde tozlara bulansa da Nityānanda Prabhu'nun oyunlarını, saygın konumunun bilincinde olarak değerlendir-meliyiz. O şöyle der, "Gaurāṅga'nın adını söyleyin, köleniz olayım." Her ne kadar bu aşağı yerde rol alsa da, Onu saygın konumunun ışığında değerlendirmek gerekir. Ona bu yaklaşım içinde teslim olmalıyız."

Balarāma, ruhanî dünyanın farklı yerlerinde farklı yönle-riyle temsil edilir. O buraya, Śrī Chaitanya Mahāprabhu ile beraber Nityānanda Prabhu olarak geldi. Nityānanda

Prabhu'yla ilgili gerçek *Chaitanya-caritāmṛta*'da ve *Chaitanya-bhāgavata*'da anlatılmıştır. Orada, erkek kardeşiyle birlikte yaşamın tadını çıkaran ve oyunların keyfine varan hâliyle tasvir edilir. Bizler işte o Nityānanda'ya secde etmeliyiz.

Śrī Krishna *prema*, ilahî aşk, çok fazla mutluluk ve coşku veren idrak edilemez bir öze sahiptir. Bu harikulade özden bir parça tatmış olan yüce azizler, *Vedalar*'ın bol bol övdüğü kurtuluş da dahil her türlü beklentiyi bir yana atarlar. Bu nedenle Nityānanda Prabhu, Baladeva ile bir olsa da Ondan daha yücedir. Neden? Çünkü O ilahî aşk dağıtmaktadır. İlahî aşk nedir? Bu öylesine önemli ve değerlidir, başka başarılardan öylesine daha üstündür ki ilahî aşk verebilen kişi, görev, servet, zevk ve hatta kurtuluş (*dharma, artha, kāma, moksa*) verebilen kişilerden kat kat yücedir. Eğer Krishna'nın Śrī Chaitanya Mahāprabhu'yla bağlantılı olduğunu kavrayabilirsek, o zaman elbette Balarāma'nın da Nityānanda Prabhu'yla bağlantılı olduğu anlaşılır. Bunun dışında diğer bütün yönleriyle aynıdırlar ama Balarāma'ya yücelik eklendiğinde O Nityānanda Prabhu olur.

Öncelikle ilahî aşkın pozisyonu belirlenmelidir: Yüce azizler, ilahî aşkın kokusunu az da olsa duyumsadıkları zaman kurtuluş ve diğer şeylerden vazgeçerler. Bir kez ilahî aşkın pozisyonu belirlenince anlayabiliriz ki bu aşkı verebilen, diğer bütün şeyleri verenlerden çok daha üstündür.

İşte bu nedenle Nityānanda Balārama, birleşik evrenlerin Süper Ruhu Kāraṇodakaśāyī Viṣṇu'dan, bu evrenin Süper Ruhu Garbhodakaśāyī Viṣṇu'dan ve tüm canlı varlıkların Süper Ruhu Kṣīrodakaśāyī Viṣṇu'dan kat kat üstündür. O Balārama buraya Nityānanda Prabhu olarak gelmiştir. Saltanatla, ihtişamla, güçle değil insan şeklinde gelmiştir. İlahî aşk dağıtmak üzere gelmiştir. O Gaurāṅga'yı verendir. Büyüklüğü bu olguyla kanıtlanır. Bunu, yaşamının farklı yönlerini adım adım inceledikten sonra anlayabiliriz.

Nityānanda Prabhu Ekachakrā'da doğmuştu, çocukluğunu orada geçirdi. Ailesi, arkadaşları ve komşuları Onun tatlı

oyunlarının coşkusuyla dolarlardı. Doğduğu andan başlayarak tüm Ekachakrā'nın mutluluk kaynağı oldu ve çocukluğunu bu neşeli atmosfer içinde geçirdi.

Günlerden bir gün, Nityānanda henüz genç bir çocukken, evlerine bir *sannyāsi* geldi ve Nityānanda'yı kendisine vermeleri için yakarmaya başladı. *Sannyāsi* kutsal yerleri gezen biriydi ve bağış olarak Nityānanda'yı istemişti. Onu yanına aldı. Nityānanda *sannyāsi*nin peşinden hemen hemen bütün kutsal yerleri gezdi. Bu *sannyāsi*nin Mādhavendra Purī olduğu söylenir.

Sonra bir gün, kalbinde büyük bir coşku hisseden Nityānanda Prabhu, Śrī Gaurāṅga'nın Navadwīpa'da *saṅkīrtana* oyunlarına başladığını anlayabildi. Ve bu ilhamla Navadwīpa Dhāma'ya geldi.

OLAĞANÜSTÜ BİR RÜYA

O gün, Mahāprabhu izdeşçilerine şöyle dedi, "Rüyamda, olağanüstü yüce bir insanın, üzerinde Balārama'nın palmiye ağacından bayrağı olan bir arabayla kapıma geldiğini gördüm. Şöyle diyordu, 'Nimāi Paṇḍita'nın evi nerede?' İki kere, üç kere, dört kere, tekrar tekrar sordu, 'Nimāi Paṇḍita'nın evi nerede?'" Mahāprabhu sözlerine devam etti, "Bu yüce insan dün akşam Navadwīpa'ya gelmiş olmalı. Onu bulun." Herkes bu kişiyi aradı ama kimse izine rastlayamadı.

Bunun üzerine Mahāprabhu, "Bir de ben deneyeyim,"dedi. Onları doğruca Nandanācārya'nın evine götürdü, Śrī Chaitanya Mahāprabhu ve yanındakiler oraya ulaşır ulaşmaz Nityānanda Prabhu'yu verandada otururken buldular. Nityānanda Prabhu Śrī Chaitanya Mahāprabhu'yu görünce ona uzun uzun, bütün dikkatiyle baktı, Ona yoğunlaştı ve kendisini kaybetti. Böylece, bir gün içinde Śrīman Mahāprabhu'nun en yakın dostu oldu. Śrī Chaitanya Mahāprabhu ona Krishna bilincini herkese duyurmasını emredince Nityānanda Prabhu, Gaurāṅga bilincini, Gaurāṅga'nın ilahî aşkını yaymaya başladı. İşte O Nityānanda Prabhu, bütün düşmüş ruhların kurtarıcısıdır, onları günahlarının derecesine göre ayırt etmez, bu nedenle Onun kutsal ayaklarına secde ediyoruz.

Nimāi Nitai ile karşılaşır. Mahāprabhu'yu gören Nityānanda Prabhu ona uzun uzun bütün dikkatiyle baktı, Ona yoğunlaştı ve kendisini kaybetti.

Śrī Chaitanya Mahāprabhu, bir keresinde, Nityānanda Prabhu ile Jagannātha Purī'de gizli bir görüşme yapmıştı. Nityānanda Prabhu Bengal'e gidip evlenince bazı kişiler evlenmesini Mahāprabhu'nun istediğini söylediler. Bize göre sözde "üst sınıf" insanlar öylesine boş uğraşlara kapılmışlardı ki Nityānanda Prabhu'dan kitlelere yaklaşması istenmişti. Vaaz verebilmek için de onlarla samimi olması emredilmiş, bu nedenle de evlenmesi gerekli görülmüştü. Aksi hâlde, aile fertleriyle yakın ilişkide olması, vazgeçmişlik standardına yönelik suçlamalara hedef olabilirdi. Ve bu amaç için evlendi. O politikayı uygulamak ve o yaklaşımı kabullenmek durumundaydı. Böyle yapmasını Ona Śrī Chaitanya Mahāprabhu söylemiş olabilir; evlilik Onun kendi kararı değildi. Kuşkusuz, Onun için evlenmenin ya da evlenmemenin önemi yoktu.

Ebedî eşi Jāhnavādevī ile nasıl karşılaştığı *Bhakti-ratnākara*'da anlatılır. Bengal'de vaaz vererek dolaşırken, Jāhnavādevī'nin babası Sūryadāsa Paṇḍita'nın evine de uğrar. Sūryadāsa Paṇḍita, Gaura-Nityānanda'nın izdeşçilerinden Gauridāsa Paṇḍita'nın erkek kardeşiydi. Sūryadāsa tanıtım çalışmaları için iyi bir ortam olan evinde Ona her bakımdan

yardımcı oldu. Sūryadāsa iki kız evlada sahipti ve içlerinden birini evlenmesi için Nityānanda'ya sundu. Aslında Śrīla Nityānanda Prabhu ve Śrīmatī Jāhnavādevī ebedî ilişki içindedirler ve evlilikleri ihtiyaçtan kaynaklanmış olsa da bu onların ebedî *līlā*sıydı.

Kuşkusuz bazı sözde *sannyāsi*ler bekaret yeminlerini bozmak ve evlenmek için bundan yararlanırlar. Bahane olarak Nityānanda'nın evliliğini öne sürerler. Ancak Nityānanda Prabhu'nun *sannyāsi* olduğu kanıtlanmış değildir. Aslında "Nityānanda" *brahmacārī* adıdır. "Ānanda", *brahmacārī* adına eklenen bir son ektir. Ānanda, Svarūpa, Prakaśa ve Chaitanya değişik *brahmacārī* adlarıdır. Ānanda adı *sannyāsa* yaşam düzeninde de kullanılır, ama Nityānanda Prabhu'ya verilmiş bir *sannyāsa* ünvanıyla karşılaşmadık. Nityānanda Prabhu'nun *dīkṣā guru*sunun, Advaita Prabhu ve Īśvara Purī'ye *guru*luk etmiş olan Mādhavendra Purī olduğunu bildiğimiz halde, hiçbir yerde Onun *sannyāsa guru*sundan söz edilmemektedir.

Nityānanda Prabhu *avadhūta* olarak bilinmektedir. *Avadhūta*, *sannyāsi* demek değildir, dış uygulamalarına çok fazla özen göstermeyen ve bazen yapılmaması gereken şeyler yapan kişi demektir. Üst mertebeden bir kişi alt uğraşlar içine girerse *avadhūta* olarak kabul edilir. Bundan, o kişinin üstün olduğu ancak uygulamalarının aşağı düzeyde olduğu anlaşılır. *Ava* daha aşağıda demektir, *dhūta* ise ya yok eden ya da saflaştıran anlamına gelir.

Nityānanda Prabhu tek olan *sannyāsi* sopasını (*ekadaṇḍa*) üçe böldü; bu demektir ki *sannyāsa*yı, vazgeçmişlik mertebesini benimseyince bir değil üç *daṇḍa* almalıyız. Bu üç *daṇḍa* bedenin, zihnin ve sözün Lord'un hizmetine verilmiş olduğunu simgeler. Önceleri Bengal'de uygulanan *ekadaṇḍa* yerine Nityānanda Prabhu'nun, izdeşçilerine *tridaṇḍa sannyāsa* vermesi, Śrīla Bhaktisiddhānta Saraswatī Ṭhākura Prabhupāda'ya da ilham vermiştir. *Tridaṇḍa sannyāsa* sistemi Güneydoğu Hindistan'da Rāmanūjācārya'yı izleyen Vaiṣṇavalar arasındaki gelenekti. Śrīla Bhaktisiddhānta bunu modern çağa sunan kişidir.

YANILGI: SALDIR ONA — EZ ONU!

Nityānanda Prabhu'nun yaklaşımı biraz tuhaftı. Stratejisi, en aşağı olanların elinden tutmaktı. Düşmanın en güçlü olduğu noktaya saldıran Napolyon gibi, Nityānanda Prabhu da en günahkâr olanı ele geçirmek isterdi. Genellikle, bir azizin bu *māyā* dünyasından uçup ıssız bir yere gideceğini, orada bir mağaraya girip kendisini meditasyona vereceğini düşünürüz. Hintli azizler genellikle şu öğüdü verirler, "Herşeyi bırak, ormanda kimsenin olmadığı bir yere git, bir mağara bul ve kendini tam anlamıyla Tanrı'yı anlamaya ver." Oysa bizim *guru mahārāja*mız farklıydı. O, Mahāprabhu ve Nityānanda Prabhu gibi *māyā*ya saldırmak istemiş, büyük bir kumandan gibi yanılgıya, hatta varolan tüm din kavramlarına savaş ilan etmişti. "Neden yanlış anlama, yanılgı var?" diye düşünürdü. "Herşey Krishna'ya ait: *īśāvāsyam idaṁ sarvaṁ*. "Bu açık, basit ve güzel. Nasıl olur da, 'Bu benim için, o da Onun için' diye düşünebiliriz. Burada böyle bir yanılgının barınmasına nasıl izin verebiliriz. Saldır ona — ve ne varsa yerle bir et!"

O bize şunları söyledi, "*Kīrtan*a, yanılgıya karşı vaaz vermek demektir. Asker gibi, kapı kapı dolaşıp Krishna bilincini anlatmalısınız—Krishna'nın çıkarını—Krishna kavramını anlatın. Eğer herşeyin Krishna için olduğunu anlarlarsa, kurtulurlar. Bu gerçek açık ve basittir. Bunu neden anlayamıyorlar? Tepki yüzünden acı çekmekte oldukları bu yanılgı ve yanlış anlama dünyasından kurtarmak için onları elde etmeye çalışın."

Bu bakımdan, bizler hiçbir şeyden korkmayız. Yalnız yaşamaktan hoşlanan bir Vaiṣṇava bir gün *guru mahārāja*ya sordu, "Neden Kalküta'da kalıyorsunuz? Orası bencil menfaat uğruna kıyasıya savaşılan Şeytan'a ait bir yer. Ayrılın oradan, kutsal *dhāma*ya gelin." Oysa Śrīla Bhaktisiddhānta Saraswatī Ṭhākura özellikle o yeri seçmişti, şöyle cevap verdi, "Ben Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun öğretisini, kirliliğin had safhada olduğu bir yerde temsil etmeyi tercih ederim." Onun için Batıya adamlar göndermek istedi. "Doğu, Batının çekiciliğine esir oldu," dedi, "Bu nedenle ilk önce Batı uygarlığı

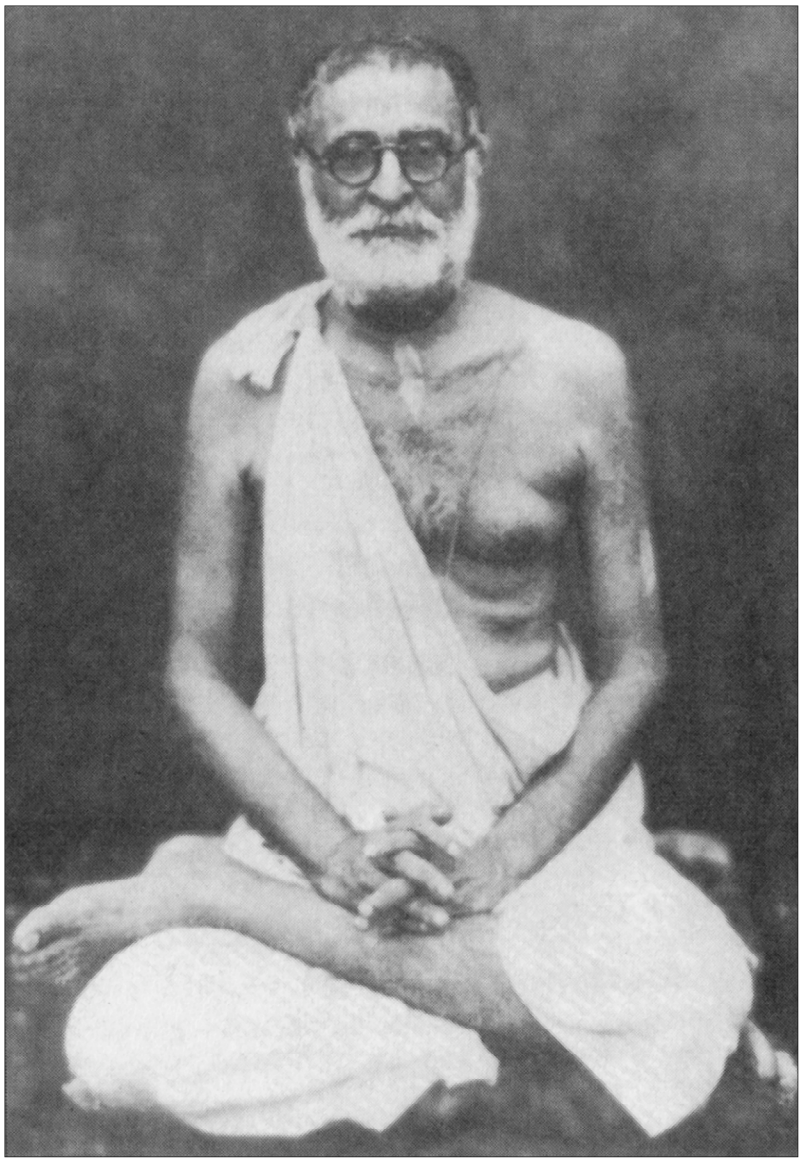

Śrīla Bhaktisiddhānta Saraswatī Ṭhākura. O, tek başına *māyā*ya, yanılgıya ve varolan tüm din kavramlarına savaş ilan etmişti.

dize gelmeli. O zaman parlaklığı yok olur ve tüm dünya Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun ilahî aşk kampanyasına katılır." Nityānanda Prabhu da aynı yaklaşımla, düşmüş ruhları Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun lotus ayaklarına götürmek üzere onların arasına katılmıştı.

ÇILGIN NİMĀİ PAṆḌİTA

Śrī Chaitanya Mahāprabhu geldiği zaman, Bengal Krishna bilincinden uzaklaşmıştı. İnsanlar öylesine yozlaşmışlardı ki, kedilerin evliliğini izlemek için su gibi para harcıyorlardı. Yüce Lord Krishna'ya ibadetten saparak, yılan tanrıça Viṣaharī'ye, ya da Şeytanları kontrol eden Kāli'ye ibadet ediyorlardı. Dudaklarından Krishna sözü dökülmez olmuştu. Hindu baylardan sadece birkaçı, Ganj'da yıkanırken Govinda'nın, Hari'nin ya da Krishna'nın Kutsal Adlarını söylerlerdi. O sıralar, Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun zuhur yeri olan Navadwīpa Dhāma ise Müslümanların yönetimindeydi. Navadwīpa'da Kazi iktidardaydı ve Hinduların dinsel duygularını İslamî yasanın güçlü eliyle kontrol ediyordu.

Advaita Ācārya büyük bir bilgindi ve Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun izdeşçileri içinde en yaşlısıydı. Doğu Bengal'deki Śrī Haṭṭa'da, Navagrāma'da zuhur etmişti ve Śāntinapura'da oturuyordu. Ontolojik açıdan ifade edilirse, Śrī Advaita Ācārya, maddesel kozmosu Kendi yanıltıcı enerjisi ile yaratan Mahāviṣṇu'nun *avatāra*sıdır. Śrī Chaitanya Mahāprabhu'yu insanların iyiliği için, *yugāvatāra* olarak buraya davet eden adanmış kul da Advaita Ācārya'dır. Lord'a Ganj suyu ve *tulasī* yapraklarıyla ibadet etmeye başlamış ve "Ey Tanrım, lütfen gel ve bu insanları kurtar; Krishna'nın tatlı adını dağıtarak onları kurtarma zamanı geldi. Gel Lord'um—onlar öylesine zavallılar ki!" diye yakararak Onun lütfunu uyandırmıştır. Advaita Ācārya bu şekilde, düşmüş ruhlar adına yakararak Śrī Chaitanya Mahāprabhu'yu buraya çek-

miştir. Kuşkusuz, bu çağ için bir *yugāvatāra* zamanı gelmişti ama yine Śrī Chaitanya Mahāprabhu'yu davet etme ve karşılama görevini Advaita Ācārya üstlenmişti.

ŚRĪ CHAİTANYA'NIN GELİŞİ

Yüce Lord yeryüzünde görünmek üzereyken, Advaita'nın kalbinde şu hisler uyandı; "Yakarışıma karşılık alıyorum—O geliyor!" Gerçekten de gördü ki, Śrī Chaitanya Mahāprabhu Tanrı'nın Yüce Şahsiyeti, kişisel hâliyle Śrī Jagannātha Miśra ve Śacīdevī'nin evinde yeni doğmuş bebekleri Nimāi Viśvambhara olarak göründü. Ve böylece, Advaita Ācārya o kutsal zuhur gününde bebeğe ve ana babaya saygılarını sunmak üzere oraya gitti.

Çocuk biraz büyüyünce, Śrī Advaita Prabhu küçük Nimāi'nin ayaklarına secde etmeye geldi. Śacīdevī, Nimāi'nin annesi sarsıldı: "Ne yapıyorsunuz? Yaşlı bir *paṇḍita*sınız, Vedik felsefenin bilginisiniz. Eğer küçük oğluma böyle saygı gösterirseniz geleceği mahvolur! Ne yapıyorsunuz?" Advaita Ācārya bir Deity önünde secde ettiği zaman, eğer heykel sahte ise, yani içinde Lord'un kendisi yoksa paramparça olurdu. Oysa burada Advaita başını çocuğun ayaklarına sürdüğü zaman Nimāi bir ayağını Advaita Ācārya'nın başına koydu. Herkes şaşkına dönmüş ve merak etmişti, "Bu çocukta ne tür bir güç var? Advaita gibi böylesine büyük, bilge ve yaşlı bir adanmış onun önünde secde etti, çocuk da Advaita'nın başına bastı, yine de etkilenmiş görünmüyor! Kim bu çocuk?"

NİMĀİ'NİN ÇOCUKLUĞU

Nimāi çocukken, tanınmamak için sırtına bir örtü alır, komşunun muz bahçesine girerdi. Başının bir darbesiyle muz ağaçlarını devirirdi. Komşular dışarı çıkarlar ve şöyle düşünürlerdi, "Bahçeye bir boğa girmiş ve herşeyi yerle bir etmiş olmalı!" Tanrı bu tür oyunlarda adanmış kullarına şunu öğretiyordu, "Benim hizmetim dışında kullanılacak olan tüm muz ağaçlarını yerle bir ediyorum. En ileri anlayışla şunu söylüyo-

rum, sizler benim ebedî dostlarımsınız, bu nedenle sizlere ait olan şeylere keyfim ne isterse onu yaparım." Bazen Śrīdhara Paṇḍita'nın elindeki meyveyi kapar şöyle derdi, "Ver şu muzu bana. Karşılığında para da veremem." Śrīdhara Paṇḍita ise, "Neden böyle yapıyorsun? Sen bir *brāhmaṇa* çocuksun; seni reddedemem. Ama böyle hareket etmemelisin. Ben fakir bir adamım. Elimdeki en iyi şeyi alırsan, neyle yaşarım?" derdi. Nimāi, işte böyle meyve hırsızlığı oyunu oynardı.

Nimāi Paṇḍita büyürken Advaita Ācārya'ya büyük saygı gösteriyordu. Advaita ise buna katlanamaz, şöyle derdi, "Senin sıradan biri olmadığını biliyorum. Sen en üst mertebenin doğaüstü, aşkın kişisisin. Yine de dünyasal anlamda, Benden daha küçüksün, bu yüzden Bana saygı gösteriyorsun, ben ise buna dayanamıyorum. Benim için bu çok fazla." Advaita'nın elinden başka ne gelirdi? Nimāi her karşılaştıklarında Ona saygı sunuyordu. Advaita buna son vermek için bir plan yaptı ve kendi kendine, "Bakalım ne kadar zekîsin," dedi.

Navadwīpa'yı terk etti, Śāntipura'ya gitti ve adanmışlık okulunun öğretilerini yermeye başladı. Nimāi, Advaita Ācārya'nın bunca zaman sonra, adanmışlık okulunun öğretileriyle bağdaşmayan konuşmalar yapmakta olduğunu duydu. Yaptığı konuşmalarda, *jñāna*nın (bilginin) adanmışlıktan daha üstün olduğunu savunuyordu. "Adanmışlık, Lord'u uzaklaştırır," diye iddia ediyordu, "bilgi ise Onu çok yakına getirmeye çalışır. Bilgi sayesinde kişi şöyle düşünür, 'Lord'um Seni deneyimlemek istiyorum.' Adanmışlık ise şöyle der, 'O *adhokṣaja*dır: aşkındır. Duyularımızla algılanamaz. Bu nedenle de adanmışlık Tanrı'yı uzaklaştırır, ancak Onun güzel iradesi bizi birbirimize yaklaştırabilir.' Oysa bilgi yoluna göre yüce otorite içinizde, kalbinizdedir. Adanmışlık okulu, açıkça görüldüğü gibi ikincil konumdadır."

"ŞU YAŞLI ADAMI ÖLDÜRME!"

Advaita Ācārya işte böyle vaaz vermeye başladı. Bunlar Nimāi Paṇḍita'nın kulağına gidince, Nityānanda ile beraber Onu cezalandırmaya gittiler. Ganj nehrine atlayıp Śāntipūra'ya yüz-

düler. Advaita Ācārya'yı buldular. Nimāi onunla yüz yüze gelerek şöyle dedi; "Neler yapıyorsun, Ācārya? Neden Beni buraya davet ettin? Benim yeryüzünde görünmem için Ganj sularıyla, *tulasī* yapraklarıyla dualar etmiştin, oysa şimdi Benimle alay ediyorsun? İlahî aşka karşı, Bana karşı konuşmalar yapıyorsun. Sana ne oldu?" Nimāi Paṇḍita, Advaita'yı bu şekilde azarlamaya, ona vurmaya başladı. Advaita Ācārya'nın yaşlı karısı ağlıyordu, "Neler yapıyorsun? Şu yaşlı adamı öldürme!"

Nityānanda Prabhu gülümsüyor, Haridāsa Ṭhākura ise, şaşkın, biraz uzaktan neler olup bittiğini anlamaya çalışıyordu. Advaita Ācārya Prabhu büyük bir mutluluk içindeydi. "Sana bir ders verdim—Beni cezalandırmaya geldin. Yenildin. Ben kazandım!" Advaita Prabhu bu sözlerle dans etmeye başladı. "Lord'um, bugün seni alt ettim! Beni cezalandırmak zorunda kaldın. Nerede Bana sunduğun o saygı?" Advaita mutluluktan coşmuştu, Mahāprabhu'ya en sevdiği yiyecek olan śāk ziyafeti çekti.

Lord, yaşlı bir bilgin ve *ācārya* olmasına rağmen Advaita Ācārya'ya tokat atarak Onu cezalandırıp büyük lütuf bahşetmişti. Çok yakın, can dostlarımız dışında, saygı duyduğumuz bir kişiyi cezalandırmamız ya da saygısızlık etmemiz imkansızdır. Bir kişiye saygısızlık etmek ve onuruyla oynamak ancak büyük yakınlık söz konusu olduğunda mümkündür. Saf adanmışlar ceza isterler. "Bizi azarla!" diye dua ederler, ama yüksek yerden gelen ceza ucuz birşey değildir.

ADVAİTA'NIN MİSTİK ŞİİRİ

Yıllar sonra, Śrī Chaitanya Mahāprabhu ilahî vecdin son oyunlarına başlamadan az önce, Advaita Ācārya Prabhu Lord'a, Jagadānanda Paṇḍita aracılığı ile gönderdiği mistik bir şiir yazdı:

bāulake kahiha-loka haila bāula
bāulake kahiha- hāṭe nā vikāya cāula
bāulake kahiha-kāye nāhika āula
bāulake kahiha-ihā kahiyāche bāula

Deliler gibi davranan Prabhu'muza söyle,
Herkes aklını kaybetti,
Ve önceleri fiyatı yüksek olan pirincin artık yok değeri.
Tanrı Aşkıyla yarı çılgın insanlık
bu dünyayı ve önceden değer verdiği herşeyi boşluyor;
söyle Ona, bunu kulağına bir deli gönderiyor.

Śrī Chaitanya Mahāprabhu bu mistik dizeleri okuyunca ruh hali ciddileşti. Svarupa Dāmodara yanındaydı: "Ne yazıyor burada?" diye sordu. Mahāprabhu şöyle cevapladı, "Tam anlamını bilemiyorum ama Advaita Ācārya büyük bir 'inanır'dır ve belli mertebedeki 'inanır'lar şöyle düşünmeye alışkındırlar, 'Deity'yi bir süre için davet edeceğiz ve ibadet için Onu burada tutmaya çalışacağız. Ardından, ibadetimiz sona erince ona elveda diyeceğiz.' Belki Advaita 'Artık Deity'nin gitme zamanı geldi.' diye düşünüyordur. Gerçek anlamını bilmiyorum ama belki amacı budur." Svarūpa Dāmodara şiiri aldı, okudu ve düşünceye daldı: "Oh, Advaita Prabhu, Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun görünmesini gerektiren durumun sona erdiğini ve artık bu çağın enkarnasyonu olarak Krishna'nın Kutsal Adını yaymasına gerek kalmadığını söylüyor. *Avatāra*'nın görevi sona erdi, bu nedenle gidebilir."

SON ON İKİ YIL

Bundan sonra, Śrī Chaitanya Mahāprabhu bu dünyada on iki yıl daha kaldı, ama artık eskisi gibi değildi. Hâli oldukça değişmişti. O günden sonra, Rādhārāṇī'nin ruh hâline büründü, Krishna'dan ayrı olmanın büyük acısını duyumsamaya başladı. İlahî aşkın çılgınlığı içindeydi, sosyal bağları neredeyse tamamen son bulmuştu. O sıralar Rāmānanda Rāya ve Svarūpa Dāmodara yanındaydılar. Artık dışarıyla bağlarını kesmişti; içindeki ateş, ayrılık ateşi alev alev yanıyordu. Rādhārāṇī'nin Vṛndāvana'yı terk eden Śrī Krishna'yı arayışına yoğunlaşmıştı. Kaśī Miśra'ya ait malikânenin kapalı bir odasında on iki yıl boyunca ilahî aşkın çılgınlığını duyumsayarak yaşadı.

Bazen gece vakti, araziyi çevreleyen duvarı bilinçsizce aşıp Jagannātha ile buluşmaya giderdi. Svarūpa Dāmodar ve diğer

refakatçileri, birden odasından Krishna'nın adının duyulmadığını fark edince Onu aramaya başlarlardı: "Mahāprabhu orada değil, nerede acaba?" Onu bazen, kaplumbağanın kabuğuna çekilmesi gibi kolları ve bacakları karnına çekilmiş halde, Jagannātha tapınağının giriş kapısının önüne yığılmış bulurlardı. Bedeninden etrafa güzel bir koku yayılırdı, inekler etrafına toplanıp bedenini koklarlardı. Mahāprabhu trans hâlinde yatarken, içsel olarak Govardhana'da *gopīler*le birlikte Rādhā ve Govinda'nın oyunlarını deneyimlerdi. Böyle zamanlarda Svarūpa Dāmodara ve beraberindekiler Onu trans hâlinden çıkarmak için Krishna'nın Kutsal Adını söyleyerek ellerinden geleni yaparlardı.

Mahāprabhu uyanınca, şikayet ederdi. "Ne yaptınız? Orada çok fazla mutluluk veren bir deneyim yaşıyordum, oysa gürültü çıkarıp beni buraya çektiniz." Gürültü neydi? Hare Krishna'nın söylenmesi. Kimler Krishna'nın adını söylüyorlardı? Svarūpa Dāmodara ve Onun düzeyindekiler. Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun İlahî Transı öylesine güçlüydü ki Hare Krishna'yı gürültü olarak algılamıştı. O hâlde, bizler Hare Krishna söyleyebiliriz ve çıkardığımız ses salt gürültüden ibaret olabilir. Ama başka bir bakış açısından ise, *kṛṣṇa-nāma* öylesine büyük değere sahiptir ki *kṛṣṇa-līlā*ya doğrudan katılmaya tercih edilir. Yine de *ācārya*larımızın, yolumuzun öğretmenlerinin bizlere verdiği direktife göre zikrimizi salt gürültü olarak kabul etmeliyiz.

Bir gün Śrī Chaitanya Mahāprabhu deniz kıyısında dolaşıyordu. Bir kız ise yanık yanık Jagannātha'ya övgü dolu şarkılar söylüyordu. Śrī Chaitanya Mahāprabhu dosdoğru o sese koştu. Tehlikeli dikenleri olan çalılıkların arasından koşmaya başladı. Sonra Govinda, refakatçisi, nasıl olduysa Onu durdurabildi. Mahāprabhu herşeyi anlayınca şöyle dedi, "Ah, bir kız şarkı söylüyor? Govinda yaşamımı kurtardı."

VECDLE YARI ÇILDIRMIŞ HÂLDE

Bazen birdenbire, Krishna'nın *gopīler*le Yamunā'da oynadığını duyumsardı. O duygularla okyanusa dalar, "Krishna!"

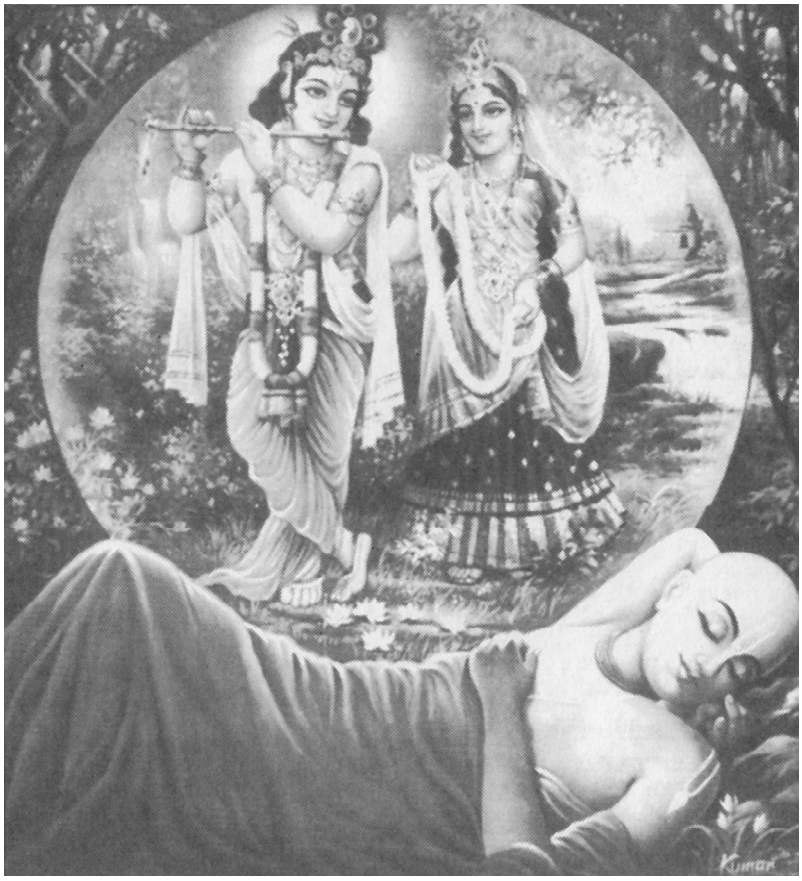

Gerçeğin Görüntüsü. Śrī Chaitanya Mahāprabhu trans halindeyken gördüğü Krishna'nın *līlā*sını anlattı.

diye ağlardı. Sulara dalıp bilincini yitirirdi, dalgalar Onunla oynarlardı. Onun gitmiş olduğunu gören adanmışlar merak içinde birbirlerine, "Mahāprabhu nerede acaba?" diye sorarlar ve Svarūpa Dāmodara'nın önderliğinde Onu aramaya başlarlardı. Bir keresinde gece sona ermek üzereydi, Onu hâlâ bulamamışlardı. Sonunda bir balıkçı koşarak, adeta deli gibi "Krishna, Krishna, Krishna!" diye seslenerek yanlarına geldi.

Svarūpa Dāmodara, "Neler oluyor?" diye sordu. Balıkçı şöyle cevapladı, "Her gece balık tutarım, ama bu gece ağımı attım ve çok ağır birşey yakaladım. Çekmeye başladığımda

büyük bir balık yakalamış olduğumu düşünüyordum, ama kıyıya getirdiğim zaman büyük bir insan bedeniyle karşılaştım ve bedeni ağımdan kurtarmaya kalkışınca, bir şekilde Ona dokundum; artık aklım başımda değil, yarı çıldırmış hâldeyim." Bunun üzerine, Svarūpa Damodara "Bizim Śrī Chaitanya Mahāprabhu'muzu görmüş olmalısın," dedi. "Hayır," dedi balıkçı. "Onu daha önce görmüştüm. Onun güzel bir yapısı var. Bu O değil. Başka birşey." Svarūpa Damodara, "Her neyse" dedi, "Bize nerede olduğunu göstermeye çalış."

Gittiler ve Lord'un uzun bedenini gördüler. Kumda kendinden geçmiş yatıyor, kolları ve bacakları sanki kopmuş gibi gelişigüzel duruyordu. Lord kendine gelene kadar Svarūpa Damodara ve diğerleri, kulağına Krishna'nın Kutsal Adını söylediler. O zaman Śrī Chaitanya Mahāprabhu trans hâlindeyken gördüğü Krishna'nın *līlā*sını anlatmaya koyuldu. Böylece, Advaita Ācārya'nın şiiri ona gönderildikten sonra, Śrī Chaitanya Mahāprabhu son on iki yılını Śrīmatī Rādhārāṇī'nin Krishna için duyumsadığı yoğun ayrılık duygusu içinde geçirdi.

ÇILGIN NİMĀİ PAṆḌİTA

Bu yoğun ilahî çılgınlık, Śrī Chaitanya Mahāprabhu tarafından bu Dünyadaki son günlerinde sergilendi. Ama Navadwīpa'da Nimāi Paṇḍita olarak, ünlü bir çocuk bilgin olarak yaşarken bile, herkes Onun Gayā'dan döndükten sonra deli olduğunu, Krishna'ya adanmışlık belirtileri göstermeye başladığını düşünmüştü. O günün normal düşünen kişileri: "Bu Nimāi Paṇḍita iyi adamdı, bir beyefendiydi ama Gayā'dan döndükten sonra tamamen değişti, hoş olmayan şeyler yapıyor. Bir sürü yeni fikir yaymak istiyor. Nedir bu? Çılgın biri oldu. Kural, yasa tanımıyor, toplumun adetlerine, eski kutsal metinlere aldırmıyor—bir tek 'Krishna, Krishna, Krishna,' diyor. Önceleri normaldi, ama son zamanlarda anormal oldu. Kuşkusuz güçlü bir zekâya sahip. Öğretmen iken en büyük *paṇḍita*ların bilgilerini bile hiçe sayardı. Şampiyon Keśava Kaṣmirī'yi ve daha pek çoklarını kolayca dize getir-

mişti. Oysa şimdi Onu kaybettik. O şimdi farklı. Ne *brāhmaṇa*lara aldırıyor ne de izlemekte olduğumuz kutsal metinlere. Yeni bir düşüncesi var ve bunu tüm dünyaya sunmak istiyor. Yaptıklarını anlamak imkansız." Komşuları annesi Śacīdevī'ye şikayette bulundular: "Śacīdevī, ne oluyor? Nimāi önceleri böyle değildi; artık bizlere aldırmıyor. Hatta karısından bile uzaklaştı. Ne hâle geldi? Sen saygın bir adamın kızısın, şu talihsiz hâline bak! Acaba ne yapmalı? Gerçek şu, Śacī: biricik oğlun aklını kaçırdı. Doğru dürüst bir tedavi görmesini sağlasan iyi olur." Bunun üzerine Śacīdevi, *kavirāja,* doktor çağırdı.

Doktor, sakinleştirici etki yaratan Viṣṇu yağı ile dolu küçük, tuğladan bir banyo küveti hazırlattı. Nimāi Paṇḍita'dan da bu küvete girmesini rica etti. Küvete giren Nimāi Paṇḍita birden gülmeye ve oynamaya başladı. Yağa dalıp çıkarken çılgınca gülüyordu. O sırada Śrīvāsa Ṭhākura ziyaret amacıyla oraya uğramıştı, "Nimāi Paṇḍita nasıl?" diye sorunca Śacīdevī şöyle dedi, "Şu kötü talihime bak! Nimāi'm tamamen aklını kaçırdı. Doktor çağırdım, o da bu tedaviyi hazırlattı." Śrīvāsa'ya Nimāi'nin küvette nasıl oynadığını gösterirken Śrīvāsa "Neler oluyor?" diye sordu. Śacī, "Komşularım bana böyle yapmamı önerdiler," deyince Śrīvāsa şunları söyledi, "Sen çok kibar bir bayansın. Başkalarıyla nasıl başa çıkılır bilmiyorsun. Nimāi'nin sahip olduğu şeyi ben istiyorum! Oğlun *kṛṣṇa-prema*ya sahip, ben ise ondan bir damla istiyorum. Eğer bir kaç gün daha yaşamamıza izin verilirse Krishna'nın sayısız harikulade oyunlarını görme olanağı elde edeceğiz."

Daha sonra Nimāi bir süre için kendine geldi ve Śrīvāsa'ya şöyle dedi, "Eğer sen de benim aklımı kaçırmış olduğumu söyleseydin, Ganj'a koşup hayatıma son verecektim. En azından kim olduğumu anladın; avuntum budur Śrīvāsa. Eğer insanlara, "Bu adam çıldırmış," deseydin, burada vermek istediğim şeyi kabul edecek kimse olmadığını görüp hiç duraksamadan kendimi sulara atacak, boğulup gidecektim."

Nimāi Paṇḍita Gayā'ya gitmeden önce büyük bir bilgindi. Gayā'dan ilahî aşkla şarj olmuş hâlde dönünce yine eskisi gibi dil bilgisi öğretmeye başladı, ama bu kez dil bilgisi içinde

Krishna'yı öğretiyordu. Sanskrit dil bilgisinin köklerine inerek yaptığı yorumlar Sanskrit ve Krishna arasındaki bağlantıyı gösteriyordu. Sesin titreşimden ibaret olduğunu ve titreşimin de Krishna'nın enerjisi olduğunu anlatıyordu. Krishna'nın enerjisinin herşeyi saflaştırdığını, herşeyi hareket ettiren unsur olduğunu söylüyordu. Eğer bu enerji geri çekilirse herşeyin öleceğinden, yok olacağından söz ediyordu. Nimāi Paṇḍita dil bilgisini Krishna açısından açıklamak istiyordu. Öğrencileri bundan çok rahatsız oldular. "Nedir bu?" diye düşündüler. "Nimāi Paṇḍita'dan dil bilgisi öğrenmeye geldik, oysa şimdi akademik ihtiyaçlarımız karşılanmayacak. Yine de Onun rehberliği başka hiçbir şeye benzemez, bu nedenle Onu terk edemeyiz. Ama öğretme tekniğini nasıl geliştirebiliriz?" Nimāi Paṇḍita'nın eski öğretmeni olan ve çocukken onu eğiten Gaṅgādāsa Paṇḍita'ya gittiler. Gaṇgādāsa şöyle dedi." Hepiniz Nimāi Paṇḍita'nın öğrencileri olduğunuz için şanslısınız—O çok iyi bir öğretmendir. Şikayetiniz ne?" Öğrenciler şöyle dediler, Nimāi Paṇḍita'nın rehberliğinde çalışmaktan çok mutluyduk. Oysa şimdi, Gayā'dan döndükten sonra, herşeyi oldukça yeni bir şekilde açıklıyor. Sanskrit dilini Krishna'nın Kutsal Adı açısından öğretiyor. O çok üst bir felsefeyi anlayabiliyor, ama bu bizim dil bilgisi öğrenme amacımızı karşılamıyor. Kuşkusuz anlattıkları çok değerli ama bizim çalışmalarımıza hizmet etmiyor. Lütfen Ondan yöntemini değiştirmesini rica ediniz. Size saygısı var, Onun öğretmeniydiniz. Onu yalnız siz inandırabilirsiniz." Gangadāsa, "Pekâlâ," dedi, "Ona rica edin, yarın beni görsün."

Öğrenciler Nimāi Paṇḍita'ya gittiler ve şöyle dediler, "Eski öğretmeniniz sizi çağırıyor. Sizi görmek istiyor." Nimāi, "Evet, gidip görürüm," dedi ve günün ilerleyen saatlerinde Gaṅgādāsa Paṇḍita'ya giderek ona saygılarını sundu. Gaṅgādāsa, "Nasılsın, oğlum? Gayā'ya gidip ölmüş büyüklerin için dinsel görevlerini yerine getirdiğini duydum ve çok mutlu oldum. Bunlar iyi şeyler. Ama sorun nedir? Öğrencilerin bana şikayette bulundular. Onlara doğru dürüst öğretmenlik yapmadığın doğru mu? Neden onlara daha önceleri

yaptığın gibi ders vermiyorsun? Onlar Senin öğretmenliğini beğeniyorlar, ama Gayā'dan döndükten sonra, yeni bir tarz benimsedin. Bunu sürdürme. Onlara doğru dürüst öğretmenlik yap derim. Senin adanmış olduğunu duydum. Ama Senin ataların ve onların da ataları zaten kendilerini Tanrı'ya adamamışlar mıydı? Kuşkusuz Sen de olağanüstü bir adanmışsın. Ama yoldan çıkma. Tanrı'ya adanma konusundan söz etmene gerek yok—bu dil bilgisi konusu değil. Yeni anlamlarınla yeni bir ışık verdiğini mi düşünüyorsun? Eski öğretmenlerin hepsi Sence birer budala mıydı? Ne dersin?" Nimāi sustu. "Pekâlâ. Sağa sola sapma. Sakin ol ve senden öncekiler ne yaptıysa Sen de öyle yap, çocuklara iyi öğretmenlik yap, böylece ileride Senden şikayet duymayalım. Öğrenciler başka okullara gitmeyecekler, seni çok seviyorlar, sen de iyi öğretmen ol." Nimāi öğretmeninin ayaklarına secde edip şöyle dedi, "Senin emrini yerine getirmeye çalışacağım. Senin ayaklarının tozu sayesinde kimse beni bilgide alt edemez. Onlara iyi bir öğretmen olacağım."

"NEDEN KRİSHNA'YA İBADET EDEYİM?"

Birkaç gün sonra, Nimāi Paṇḍita trans hâlinde '*gopī*, *gopī*' demeye başladı. Üst düzey bilginler yanına gelip şöyle dediler, "Nimāi Paṇḍita! Büyük bir *paṇḍita* idin, şimdi ise bir adanmışsın. Bu önemli değil, ama neden durmadan '*gopī*, *gopī*' diyorsun? Krishna'nın adını söyle. Kutsal metinlere göre Sana bu ad yarar sağlar. Oysa sen '*gopī*, *gopī*' diyorsun. Bundan ne yarar gelir ki? Sen delisin." Nimāi şöyle dedi, "Krishna kim? Neden Ona ibadet edeyim? O bir haydut, bir kadın avcısı!" Sonra eline bir sopa alıp gelenleri kovaladı.

Daha sonra bu insanlar kendi aralarında konuşmaya başladılar. "Nimāi Paṇḍita tam bir kaçık. Biz Ona iyi şeyler söylemeye gittik, O ise sopayla bizi öldürmeye kalktı! Bizler sıradan kişilerin çocukları değiliz—toplumda belli bir yerimiz ve ailemizin saygınlığı var. Biz Ona gösteririz." Nimāi Paṇḍita'ya dayak atıp iyi bir ders vermek üzere aralarında anlaştılar.

Aynı sıralarda Nimāi Paṇḍita birdenbire şöyle haykırdı: "Bu zavallı ruhları kurtarmak için en büyük önlemleri aldım, oysa şimdi görüyorum ki onlar beni karalayarak ve Beni cezalandırmak için plan yaparak daha fazla günah işliyorlar. Ben neden buraya geldim? Onları kurtarmak için en etkili yol ne olabilir? *Sannyāsi* rolü üstlenmek zorundayım. Aksi hâlde Benim kendilerinden biri, bir aile reisi olduğumu düşünürler. Ama eğer bir *sannyāsi*, bir vaiz olursam belki saygı duyabilirler. 'Bizler hepimiz ev bark sahibiyiz, o ise bir *sannyāsi* oldu. Ona saygı gösterilmeli,' diyecekler." Dolayısıyla, bu saygı onlara belli bir yarar sağlayacak. Aksi hâlde Benim sıradan bir insan olduğumu düşünürlerse cehenneme gitmeleri gerekir. Onlara yararı dokunsun diye, saygı uyandırmak için *sannyāsi* rolünü üstlenmeliyim. Nityānanda Prabhu'ya ve az sayıda kişiye şu açıklamayı yaptı, "Bu yılın ilk ayının son gününde *sannyāsa* alacağım.

BİR AYRILIK TRAJEDİSİ

Nimāi Paṇḍita, güneşe göre yapılan hesaplarda, yıldızların hayırlı bir açıya geldiği Makara-saṅkrāṅti gününde, *sannyāsa*, vazgeçmişlik inisiasyonu almak üzere Kāṭwā'ya gitti. Artık bundan sonra Śrī Chaitanya Mahāprabhu olarak bilinecekti. Yüzerek Ganj'ı geçti ve ıslak giysilerle Kāṭwā'ya doğru koşmaya başladı. Bundan az önce arkadaşlarından yalnızca birkaç tanesine, Nityānanda Prabhu, Gadādhara Paṇḍita, Mukunda ve diğerlerine şunu söylemişti, "Vazgeçmişlik giysilerini alma zamanım çok yaklaştı."

Bundan birkaç gün önce, Nimāi Paṇḍita karşıtı bir grup oluşmuştu. Maddesel yapının en üstün ilke olduğuna ve bilincin, maddenin ürünü olduğuna inananlar Nimāi Paṇḍita'ya saldırmaya başlamışlardı. O şöyle düşünüyordu, "Ben en düşük insanları kurtarmak için geldim, ama eğer onlar Bana karşı suç işlerlerse yükselmeleri için hiç umut kalmaz." Şöyle konuşmuştu, "Ben en üstün iyileşmeyi sağlayan ilaçla geldim, ama şimdi görüyorum ki hastalıkları hızla ilerliyor ve tedavisi imkansız. Bu kıyamete kadar böyle sürecek. Hastalar doktorlarını karalayarak günah işliyorlar. Beni aşağılamak için plan yapıyorlar. Benim bir aile reisi olduğumu, yeğenleri olduğumu düşünüyorlar. Onlardan biri olduğumu düşünüyorlar. Bu en bedbaht çağ için en iyi ilaçla geldim, oysa görüyorum ki bana karşı komplo kuruyorlar. Artık onlardan biri olmadığımı göstermeliyim." Böyle düşünmüştü, "Aile yaşantısını terk edeceğim ve *sannyāsa* alacağım; köy köy, kasaba

kasaba dolaşıp Krishna'nın Kutsal Adını yayacağım." Kararı buydu ve birkaç gün sonra Keśava Bharatī Mahārāja'dan *sannyāsa* almak için Kāṭwā'ya gitti.

Sannyāsa almak üzere oradan ayrılmadan bir gün önce Nimāi Paṇḍita'nın evi, öğleden sonra başlayıp akşam saatlerine kadar adanmışlarla dolmuştu. Her yıl o gün, Bengal'de *Lakṣmī-pūjā*, şans tanrıçasına ibadet günü olarak kutlanır, çok özel pastalar yapılır, dağıtılırdı. Nimāi ertesi gün erkenden *sannyāsa* almak üzere oradan ayrılacağını bildiğinden izdeşçilerini oraya öylesine çekmişti ki neredeyse bütün belli başlı adanmışlar Onu görmek için orada toplanmışlardı.

HARE KRİSHNA MAHĀ-MANTRA

Hepsi de Lord'a sunmak üzere çiçekten kolyelerle ve pek çok değişik sunularla gelmişlerdi. Nimāi çiçek kolyeleri aldıktan sonra getirenlerin boyunlarına astı. Sadece en yakın dört adanmış, Onun ayrılacağından haberdardı; Diğerleri, Onun Navadwīpa'daki son günü olduğunu bilmiyorlardı. Çiçek kolyeleri kendi elleriyle adanmışların boynuna astı ve onlardan şu istekte bulundu, "Her an Krishna'nın adını söyleyin. Hangi koşulda olursa olsun *kṛṣṇa-nāma*dan vazgeçmeyin. Başka hiçbir şey yapmayın. Çalışırken, yerken, uyurken, uyanıkken gece gündüz—ne yaparsanız yapın sürekli olarak Krishna'nın adını söyleyin. Her an Krishna'dan söz edin—başka şey konuşmayın. Eğer Bana gerçekten bağlıysanız ve seviyorsanız Krishna'nın adını söylemeden hiçbir şey yapmayın.

Krishna bilincinde gelişin. Krishna hepimizin özüdür. Babamızdır; Bizler Ondan geldik. Babasına gönül borcu duymayan oğul her doğumda cezalandırılır. Her zaman Lord'un adlarını söyleyin:

Hare Kṛṣṇa Hare Kṛṣṇa Kṛṣṇa Kṛṣṇa Hare Hare
Hare Rāma Hare Rāma Rāma Rāma Hare Hare

Bundan başka bir dinsel ilkeye gerek yoktur. Yalnız Hare Krishna söyleyin. Bu sıradan bir *mantra* değildir, *mahā-mantra*'dır,

*mantra*ların en büyüğüdür—yeryüzündeki tüm mantraların özüdür. Bundan başka reçete uygulamayın.

"Lord'unuzu hatırlayın, evinizi hatırlayın. Burası yabancı bir ülke; burada özlemini çekeceğiniz hiçbir şey yok. Her an eve dönmeye, Tanrı'ya dönmeye çalışın." Lord böyle konuştu; bütün adanmışlar ise sezgisel olarak Onu görmeye geldiler, çünkü o akşam, Nimāi Paṇḍita'nın Navadwīpa'daki son akşamıydı.

LORD VE MEYVE SATICISI

O gece geç vakit, Śrīdhara Kholāvecā adlı bir adanmış geldi. Plantain ağacı (muz ağacına benzer bir ağaç) meyvesi yetiştirirdi. Ağacın olgunlaşmış veya ham yeşil meyvelerini ve tabak olarak kullanılan geniş yapraklarını satardı. Nimāi bazen meyveler için değerinden daha az öderdi ona, bazen de en iyi meyvelere el koyar para falan ödemezdi. Śrīdhara o gece geç vakit ona bal kabağı sunmaya geldi. Nimāi şöyle düşündü, "Neredeyse tüm yaşamımı onun bir sürü şeyine el koyarak geçirdim. O ise bu son akşam Bana şu harikulade, karşı konulmaz kabağı getirdi." Ve Śacīdevī'ye sordu, "Anne, Śrīdhara Bana şu kabağı getirdi. Lütfen, nasıl pişirebileceğini bir düşün." Yatma vakti bir kişi süt getirdi. Nimāi annesine, "Anne bu sütle ve kabakla tatlı pirinç hazırla" deyince Śācīdevī pirinçli kabak tatlısı hazırladı: süt, pirinç ve şekerle kaynatılan kabak.

O gece geç saatlerde, saat üç sularında Nimāi oradan ayrıldı. Viṣṇupriyā-devī'yi yatakta uyurken bıraktı. Annesi Śacidevī, olacakları sezmiş kapıda bekçilik yapıyordu. Nimāi onun önünde secde edip uzaklaştı. Nimāi ayrılırken, annesi taştan bir heykel gibi, kapı eşiğinde öylece oturup kaldı. Tek bir söz söyleyemedi. Adeta dilsizdi.

Saat üçü biraz geçe Nimāi yüzerek Ganj'ı geçip üzerinde ıslak giysilerle doğruca, yaklaşık yirmi beş mil ötedeki Kāṭwā'ya yönelmişti. Dokuz, on sularında oraya ulaştı. *Sannyāsa* almak için Keśava Bharatī'ye yaklaştı.

ŚACĪ ANNE'NİN KEDERİ

Sabahın erken saatlerinde adanmışlar Nimāi'yi görmeye geldiler ve kapının eşiğinde Śacīdevī'yi heykel gibi otururken buldular. Kapı açıktı. Ev bomboştu. "Neler oldu Śacīdevī?" diye sordular. O da, "Siz adanmış kulları bekliyordum. Bu ev sizin olsun. Ben başka bir yere gideceğim. Artık bu eve giremem. Sizler Onun kullarısınız; gerçek varisleri sizlersiniz. Sizin olsun." Etrafına toplandılar ve onu avutmaya çalıştılar. "Gidecek misin? Geride bıraktığı genç eşi ne olacak? Kızcağız henüz on dört yaşında. Onu kim koruyacak? Sana verilen sorumluluğu göz ardı edemezsin. Sorumluluk senin omuzlarında." Böylece gelip onu avutmaya, biraz ümit vermeye çalıştılar.

Adanmışlar bir anda Nimāi Paṇḍita'nın, Śrī Gaurāṅga'nın Navadwīpa'yı terk ettiğini duydular. *Sannyāsa* almak için Kāṭwā'ya, Keśava Bharatī'nin *āśrama*sına gittiğini, Navadwīpa'daki insanlara ebediyen veda ettiğini öğrendiler.

Her yanı kapkara bir gölge kapladı. Oradakilerin çoğu ağlamaya, göz yaşı dökmeye başladılar. Pek çoğu Kāṭwā'ya doğru koşmaya başladı. Nimāi Paṇḍita eşi bulunmaz bir bilgindi, güzel bir yapıya sahipti, açık tenli uzun boyluydu ve cömertti. İnsanları Krishna'nın Kutsal Adıyla çılgına çevirmişti. İki büyük günahkârı Jagāi ve Māḍhāi'yi sefih yaşantıdan kurtarmıştı. Mṛdanga davulu kıran Müslüman Kazi'yi durdurmayı başarmıştı. Üst düzey eğitim kültürüyle, özellikle de mantık bilgisiyle ünlenmiş olan Navadwīpa'yı fethetmeye çalışan birçok bilgini, ünlü bir *paṇḍita* olarak dize getirmişti.

O sıralarda Navadwīpa'da mantık (*nyāya*), maddesel enerji'ye ibadet (*tantra*) ve resmi Hinduizm (*smṛti*) ön plandaydı. Navadwīpa bilim açısından ün kazanmıştı. Eğer *paṇḍita*lar Navadwīpa'lı bilginleri yenemezlerse ünlenmeleri imkansızdı. Çok uzaklardan, Kashmir'den Keśava Kaśmīrī'nin bir *paṇḍita* olduğunu belgeleyen bir sertifika almak için Navadwīpa'ya gelmesi gerekmiş, Nimāi Paṇḍita ise onu dize getirmişti. Keśava Kaśmīrī öylesine büyük bir *paṇḍita* idi ki, onun bilgelik tanrıçası Saraswatī'nin en gözde çocuğu olduğu

söylenirdi. Kimse onunla boy ölçüşemezdi. Yine de, Nimāi Paṇḍita tarafından yenik düşürüldü.

DOĞAN GÜNEŞ GİBİ PARLAK

Ancak, Navadwīpa'da yaşayan insanlar Onu takdir edemedikleri için Nimāi Paṇḍita Navadwīpa'yı ebediyen terk etti ve *sannyāsa* aldı. Kāṭwā'ya gitti, orada hemen Ganj kıyısında Keśava Bharatī adlı bir *sannyāsi* vardı. Nimāi ona gitti ve *sannyāsa* istedi. Keśava Bharatī birden *āśrāma*sının ışıkla dolduğunu fark etmişti. İlk önce, tam önünde güneş doğuyor sandı; sonra ışık saçan bir insanın kendisine yaklaşmakta olduğunu gördü. Yerinden doğruldu ve görmeye çalışarak gelene yaklaştı. "Bu ne olabilir?" diye düşündü.

Ardından büyük adanmış bilgin, Nimāi Paṇḍita'nın gelmiş olduğunu anladı. Nimāi Paṇḍita karşısında durdu ve şöyle dedi, "Senden *sannyāsa* almak istiyorum." Ama Keśava Bharatī Nimāi'nin önerisini kabul edemezdi. "Senin güzelliğin ve kişiliğin beni büyüledi," dedi. "Ama çok gençsin, henüz yirmi dört yaşındasın. Annenin, eşinin ve büyüklerinin hâli ne olur? Onlara danışmadan sana vazgeçmişlik giysileri vermeye cesaret edemem."

O sırada, ünlü Makara-saṅkrānti tatili olduğundan pek çok kişi Ganj'ın kutsal sularında banyo yapmaya gelmişti. Söylenti, orada toplananlar arasında ateş gibi yayıldı: "Navadwīpa'dan Nimāi Paṇḍita *sannyāsa* almaya gelmiş." Büyük bir kalabalık toplanıncaya kadar birçok insan oraya koştu.

SEVGİ DOLU DİRENİŞ

Herkes Mahāprabhu'nun *sannyāsa* almasına karşı çıktı. Bazılarından protesto sesleri yükseldi: "Keśava Bharatī! Bu genç adamın *sannyāsa* almasına izin vermeyeceğiz. Eğer bu çekici, genç, güzel çocuğa *sannyāsa* verirsen bil ki *āśrama*nı şu an yerle bir ederiz. Böyle birşey olamaz."

Oysa Nimāi Paṇḍita *sannyāsa* için ısrar ediyordu. Sonunda Keśava Bharatī Ona şu soruyu sordu, "Demek hakkında çok

şey duyduğumuz Nimāi Paṇḍita sensin, öyle mi? Bir çok bilgin Navadwīpa'yı, bilginin merkezini fethetmek için geldi ve Sen onların hepsini dize getirdin. Sen O Nimāi Paṇḍita mısın?" "Evet," dedi Nimāi. Keśava Bharatī şöyle devam etti, "Sana *sannyāsa* verebilirim ama önce annenin onayını alman gerekir—aksi hâlde vermem, bunu yapamam." Nimāi aniden izin almak için Navadwīpa'ya doğru koşmaya başladı, Keśava Bharatī ise şöyle düşünüyordu: "Öylesine otoriter bir kişiliği var ki, herşeyi yapabilir."

Nimāi'yi geri çağırdılar. Keśava Bharatī şöyle dedi, "Olağanüstü kişiliğinle herşeyi yapabilirsin. Oraya gider, koruyucularını büyüler, izin alır ve dönersin. Senin için hiçbir şey imkansız değil."

Sıradan insanlar Keśava Bharatī'ye şunları söylerken büyük öfke içindeydiler, "Swāmījī, bu küçük çocuğa *sannyāsa* vermene izin veremeyiz. Bu imkansız birşey! Eğer verirsen *āśrama*nı darmadağın ederiz." Śrī Chaitanya Mahāprabhu *kīrtaṅa*ya başladı. Hare Krishna söylüyor ve çılgınlar gibi dans ediyordu. Öfkeli kalabalık büyüdü, zaman zaman tartışmalar çıktı. Ve bütün bir gün bir karara ulaşılmadan sona erdi. Gece *saṅkīrtan* ile geçti. Ertesi gün, bazı itirazlara rağmen Nimāi'nin dileği yerine geldi.

MİLYONLAR GÖZ YAŞI DÖKÜYOR

Nityānanda Prabhu, Nimāi'nin dayısı Candraśekhara, Mukunda Datta ve Jagadānanda Paṇḍita, birbiri ardından oraya geldiler. Ve o gün öğlenden sonra, *sannyāsa* töreni başladı. Candraśekhara Ācārya'dan, zikir yapıp dans eden ve izleyenleri büyüleyen Nimāi Paṇḍita yerine seremoniyi yerine getirmesi istendi.

lakṣa locanāśru-varṣa-harṣa-keśa-kartanaṁ
koṭi-kaṇṭha-kṛṣṇa-kīrtanāḍhya-daṇḍa-dhāranam
nyāsi-veśa-sarva-deśa-hā-hutāśa-kātaraṁ
prema-dhāma-devam eva naumi gaura-sundaram

Nimāi Paṇḍita'nın Sannyāsası. Mahāprabhu'nun adanmış kulları mutsuzluk okyanusuna dalmış, inançsızlık içinde gözyaşı döküyorlar.

"Milyonların gözlerinden seller gibi yaşlar boşanırken O, güzel saçlarının kazınmasından mutluluk duydu. Śrī Krishna Chaitanya inziva sopasını alırken milyonlarca ses Krishna'nın ihtişamını anlatan şarkılar söyledi. O andan başlayarak nereye gitse, kim Onu *sannyāsi* giysileri içinde görse, kederinden ağladı. Ben, O güzel, ilahî aşk bahşeden, Altın renkli Tanrı'nın ihtişamının şarkılarını söylerim."

MAHĀPRABHU'NUN SANNYĀSASI

Sahne Kāṭwā'da geçmekteydi. Dört yüz yetmiş dört yıl önce Śrī Chaitanya Mahāprabhu *sannyāsa* aldı. Genç ve güzeldi, uzun bir yapısı vardı. Yalnızca yirmi dört yaşındaydı ve güzel, dalgalı saçlara sahipti. Bir berberden Onu traş etmesi istendi. Adam yanına geldi, ama sonra geri çekildi. Berber Nimāi'nin bedenine dokunmaya cesaret edemiyordu. Ağlamaya başladı. "Bu kadar güzel bir başın böylesine güzel saçlarını nasıl traş edebilirim?"

Daha başkaları da yüksek sesle ağlıyorlardı, "Ne korkunç birşey bu! Bu *sannyāsa*yı kim icad etti? Hangi katı yürekli bu *sannyāsa-āśrāma*yı yarattı? Çocuk, çevresindekileri, sevdiklerini terk etmek zorunda kalıp kapı kapı dolaşarak dilenecek, arkadaşlarını, akrabalarını terk edecek, çaresizlik içinde göz yaşı dökecek. Yüce Tanrı ne biçim şey yaratmış? Mantığa sığar mı? Mutluluk getirir mi? Ne kadar acımasızca!"

Nimāi Paṇḍita gülümsüyordu. Berber tekrar tekrar uyarılınca zorla da olsa Nimāi'nın saçlarını traş etti. Önce saçlarına dokunmaya cesaret edemedi, "Ona dokunamam!" dedi. Ama sonunda yirmi dört yaşındaki bu güzel yüzlü dahî çocuğun güzel, dalgalı saçlarını kesme hizmetini yerine getirmek zorunda kaldı. Önce makas kullandı. Bazı kişiler manzaraya dayanamadılar. Bazıları deliye döndü. İçin için göz yaşı döken, yüksek sesle ağlayan ve bağıranların tam orta yerinde traş tamamlandı.

Nimāi Paṇḍita kendisini kaybetmişti. Yarı traşlı hâldeyken vecdle ayağa kalkıp *kīrtan*a ve dansa başladı. Traş tamamlandıktan sonra berber yemin etti, "Artık bu elle kimseyi traş etmeyeceğim! Dilenirim daha iyi. Berber olarak son görevim bu olsun." Berber o günden sonra şekerci oldu.

Sonunda Nimāi'nin yakarışları kalabalığı yatıştırdı ve öğle saatinden az önce kaçınılmaz olan gerçekleşti. *Sannyāsa* töreni yapıldı. Nimāi Paṇḍita'nın dayısı olan Candraśekhara Ācārya, *sannyāsa* töreni ritüellerini gerçekleştirme görevini almıştı. Sıra *mantra* vermeye gelince Nimāi Paṇḍita Keśava Bharatī'ye sordu, "Bana vereceğin *mantra* bu mu? Bir kez rüyamda duymuştum." *Mantra*yı *guru*sunun kulağına fısıldadı. *Guru* onaylayarak, "Evet," dedi "Sana vereceğim *mantra* bu." Ardından *mantra* verildi.

Bu *sannyāsi*nin adı da öyle sıradan, alışılmış bir biçimde verilmedi. Keśava Bharatī tuhaf bir ad ortaya attı: "Krishna Chaitanya." Genellikle *sannyāsi*lere verilen on addan hiçbiri Nimāi Paṇḍita'ya verilmedi. Verilen ad Krishna Chaitanya'ydı. Bu adı duyar duymaz kalabalık bağırmaya başladı, "Krishna Chaitanya Mahāprabhu *ki jaya*!" "Bütün övgüler Śrī Krishna Chaitanya'ya olsun!"

Śrīnivāsa Ācārya'nın babası, Nimāi Paṇḍita'nın sınıf arkadaşıydı. Kayınpederinin evine giderken Nimāi Paṇḍita'nın *sannyāsa* almak üzere gelmiş olduğunu duydu. Doğruca oraya koştu ve olanları görünce dili tutuldu, perişan oldu, adeta aklını kaçırdı. Sonra ağzından "Chaitanya" dışında başka söz çıkmadı. "Krishna Chaitanya" adını duyduktan sonra bir kişi ona ne dese o yalnızca "Chaitanya!" diye cevap veriyordu. Daha sonra onun adı Chaitanya dāsa oldu. Önceki adı yitip gitti, herkes ona Chaitanya dāsa demeye başladı. Nimāi Paṇḍita'nın *sannyāsa* almasına dayanamamıştı.

Śrī Krishna Chaitanya, yeni giydiği kırmızı giysiler içinde, *guru*sunu kucakladı ve her ikisi de Krishna'nın adını söyleyerek dans etmeye başladılar. Bir süre sonra adın anlamı açıklandı. Keśava Bharatī Mahārāj dedi ki, "Śrī Krishna Chaitanya anlam olarak şudur; 'Sen dünyanın dört bir yanında Krishna Bilincini uyandır.' Sen bütün insanları Krishna bilincine getirmek için yeryüzüne indin. Bu nedenle Senin için en uygun ad Śrī Krishna Chaitanya'dan başkası olamaz."

NEKTARSI DÜNYA

Mahāprabhu, son derece neşeliydi, şöyle düşünüyordu, "Bir sürü ruhu ebedî kederden ve acıdan kurtaracağım. Bütün dünyayı bu keder okyanusundan kurtarıp nektar dünyasına götürmeye söz verdim ve şimdi bu görevi üstleneceğim." Neşeliydi, ama çevresindekiler ümitsizlik ve keder okyanusuna dalmışlardı."

Bazı bilginler, Chaitanya Mahāprabhu'nun *sannyāsa*yı Keśava Bharatī'den, yani bir *māyāvādī*den, bir gayrişahsiyetçiden almış olduğunu vurgularlar. Ancak görüyoruz ki, Keśava Bharatī dıştan kendisini öyle göstermiş olsa da Mahāprabhu'yla ilişkiye girince adanmış kul oldu. Aksi hâlde, şöyle de düşünebiliriz. Keśava Bharatī gayrişahsiyetçi kılığına girmiş bir adanmıştır ve sosyal formalite olan *sannyāsa* almasında Mahāprabhu'ya destek olarak Onun vaaz vermesini kolaylaştırdı. O sıralar Hindistan'da *māyāvādī sannyāsi*ler,

Vaiṣṇava *sannyāsi*lerden daha fazla itibar görüyorlardı ve Keśava Bharatī'nin görevi de zaten buydu. Mahāprabhu ondan *sannyāsi* giysisini kendi amacı için, vaaz faaliyetinde kendisine yardımcı olsun diye aldı. Bu şeyler başka türlü de açıklanabilir. Her neyse, Mahāprabhu *sannyāsa* aldıktan sonra, Keśava Bharatī Śrī Chaitanya Mahāprabhu ile beraber şarkı söyleyip dans etmeye başladı. *Saṅkirtana*ya katıldı ve inancı tamamen değişti.

KRİSHNA KAVRAMI: AYRILIKTA BERABERLİK

Nimāi Paṇḍita'nın *sannyāsa* töreni işte böyle gerçekleşti. *Sannyāsa* almış olmasının anlamı neydi? Gelişim için tamamen gereksiz birşey miydi, amacına yardımcı olacak birşey miydi, yoksa gerekli miydi? Arzulanan birşey miydi? Arzulanan birşey olmamakla beraber gerekli bir tarafı da vardır. Krishna kavramının Tanrı inancında Tanrı'yla beraber olma ve Ondan ayrı kalma arasında köklü bir ilişki vardır. Ayrılık olmadan köklü beraberlik olamaz. Ayrılığın acısı kalbin derinliklerine mutluluktan daha çok işler. Böylesi bir acı bizde doyum yaratır. İhtiyaç arttıkça doyum da o denli büyük olur. Bu, özellikle de aşk ilişkilerinde böyledir. Eğer birşeye ihtiyaç yoksa değeri de yoktur. Bu ilkeyle her yerde karşılaşılır. Bir bardak su sıradan birşeydir, ama ona olan ihtiyaç arttıkça, değeri de artar. İhtiyaç demek ayrılık demektir. Doyumdan yoksun olan ihtiyaç ayrılıktır, açlıktır.

Ayrılık, hem Navadwīpa *līlā*da hem de Vṛndāvana *līlā*da en önemli rolü oynar. Krishna ve *gopīler* kaç yıl birlikteydiler? Krishna yedi yaşından on iki yaşına kadar, sadece beş yıl Vṛndāvana'daydı. Sonra Mathurā'ya gitti. Kuşkusuz *Padma Purāṇa*'da belirtildiği gibi olağanüstü ya da farklı durumlarda yaş, bir buçukla çarparak ölçülmelidir. Öyleyse Krishna sekiz yaşındayken on iki yaşında kabul edilmelidir. On iki yaşındayken ise on sekiz yaşında kabul edilmelidir. Bu durumda Krishna, büyüme ölçüsüne göre Vṛndāvana'da on iki yaşından on sekiz yaşına kadar, yıllara göre ise yedi yaşından on iki yaşına kadar kaldı.

İLAHÎ AŞKIN DERİNLİĞİ

Krishna Dvāraka'da uzun süre kaldı; Yeryüzündeki yaşamı toplam yüz yirmi beş yıl sürdü. O, on iki yaşında Vṛndāvana'yı terk ettikten sonra, *gopīler* yaşamları boyunca ayrılık acısı duyumsadılar. Uzun ayrılıkları adanmışlıklarını son derece düzeyli bir hâle getirmişti: aşkın gerçek olup olmadığını ayrılık sınavı gösterir. Bunca uzun süreli bir ayrılığa ve böylesi büyük bir sınava tarihte rastlanmamıştır; yine de aşklarının derinliği azalmadı. Aksine, orada aklın almadığı, gitgide derinleşen bir ilahî aşk vardı.

Hem Navadwīpa'da hem de Vṛndāvana'da geri plan hemen hemen aynıdır. Navadwīpa'da Mahāprabhu, muhalifleri yenmek için ev yaşantısını terk etti. *Vṛndāvana-līlā*da da bu hemen hemen böyledir. *Vṛndāvana-līlā*da muhalefet, Kral Kaṁsa tarafından Mathura'dan gönderilen Agha, Baka, Pūtanā, Tṛnāvarta ve benzeri şeytanlar şeklinde geldi. Krishna direnişi yok etmek için Mathurā'ya gitmek zorunda kaldı. Ve oraya vardığı zaman direnişin çok yaygın olduğunu gördü. Kaṁsa'nın kayınpederi, Jarāsandha, Kālayavana, Śīśupāla, Dantavakra ve daha pek çokları Krishna'ya düşmanlık besliyorlardı. Bu yüzden Krishna *gopīler*e düşmanlarını yendikten sonra Vṛndāvana'ya dönmeye ve onlarla barış içinde oyun oynamaya söz vermişti. Direnişçileri ortadan kaldırmak için Krishna'nın gitmesi gerekiyordu. Kurukṣetra'da *gopīler*e şöyle dedi, "Daha başka düşmanlarım var. Onlarla işimi bitirdikten sonra sizlerle tekrar bir arada olacağım." Kurukṣetra'da *gopīler*e işte böyle bir umut verildi.

Aynı şekilde burada da Mahāprabhu, kendisine karşı olanları yenmek için Navadwīpa'yı terk etmek zorunda kaldı. Sonra, Hindistan'daki bütün bilginleri ve farklı mertebeden ve inançtan din adamlarını dize getirip Navadwīpa'ya döndüğünde herkes Krishna bilincine yönelmişti. Kalabalık çılgınca Ona yaklaştı. Kalabalığın, kendi köylerinden bir çocuk olan Śrī Chaitanya-deva'ya nasıl delicesine yaklaştığını zihinlerde canlandırmak son derece zordur.

GANJ—İNSAN BAŞIYLA DOLU

Ganj'ı geçtiler. Ganj'ın tamamı göz alabildiğine insan başıyla doluydu. Her yönden Ona doğru koşuyorlardı, öylesine ki vahşi ormanlar insanların ayakları altında düm düz oldu. Śrī Chaitanya Mahāprabhu birkaç gün boyunca yakınlardaki Vidyānagara'da kaldı ve sonra Krishna'nın Kutsal Adını söyleyerek Vṛndāvana'ya gitti. Binlerce adanmış kul Onun peşinden koşuyordu; kutsal ayağının tozunu almak için adeta toprağı kazıyorlardı, derin çukurlar oluşuyordu.

Śrī Chaitanya Mahāprabhu, yaklaşık on sekiz yıl boyunca Nimāi Paṇḍita adıyla bilgin olarak yaşadı. Sonra, yaklaşık altı yıl, Vṛndāvana da dahil Hindistan'ı enine boyuna dolaştı. Yaşamının son on sekiz yılında sürekli olarak Jagannātha Purī'de kaldı. *Sannyāsa* aldıktan sonra ilk altı yıl insanlarla bir arada oldu. Yaşamının son on iki yılında neredeyse tamamen insanlardan koptu ve Rādhā-Govinda'nın ayrılıkta beraberliğini tatmaya yoğunlaştı. Ve o güne kadar hiçbir yerde deneyimlenmemiş hatta duyulmamış olağanüstü vecd belirtileri gösterdi. Ayrılık, bedende ve zihinde işte böylesine harikulade etkiler meydana getirebilir.

ŚRĪ GAURĀṄGA-AVATĀRA

Śrī Gaurāṅga-*avatāra*'nın iki tür özelliği vardır: gelişindeki aşikâr neden genelde insanları günahlarından kurtarmak ve onlara yaşamın en yüksek değerini vermek—onlara Krishna'nın adını vererek Vṛndāvana'ya—*vraja-līlā*ya götürmektir. *Yuga-avatāra*'nın, Tanrı Katının bu çağa uygun enkarnasyonunun işlevi budur. Lord, ilahî sesi insanlara dağıtmak için ve onlara ilahî ses aracılığı ile nasıl en üst konuma ulaşabileceklerini göstermek için gelir. Yine de yerine getireceği bir başka amacı daha vardı. Brahmā'nın gününde, bir defaya mahsus olmak üzere—özel bir Kali-yugada—Krishna Şahsen, Kendisini aramak için Rādhārāṇī'nin ruh hâlinde ortaya çıkar. Rādhārāṇī'nin ruh hâlini tatmak ister, onun Krishna'ya

beslediği içsel özlemi anlamak ister. Rādhārāṇī kendi ruh hâliyle, Krishna'nın güzelliğini nasıl tadabiliyor ve elde ettiği mutluluk nedir, bilmek ister.

Krishna Rādhārāṇī'nin Kendisi için neden böylesine deli olduğunu deneyimlemek istedi. Şöyle düşündü, "Bende ne var ki Benim için bu kadar ölçüsüzce çılgına döndü. Benden ne türlü bir güzellik alabiliyor? Bunu anlayamıyorum." Krishna, Śrī Rādhikā'nın ruh hâlinin kalıbına girmek istedi ve o yapıyla kendi özünün tadına varmaya çalıştı. İşte bu yüzden Śrī Chaitanya olarak geldi.

Krishna, böyle bir enkarnasyon tasarlayınca ve bu düşüncesini Śrīmatī Rādhārāṇī'ye öneri olarak getirince Rādhārāṇī, bize söylendiğine göre, şöyle cevapladı, "Bazen, adımı çağırarak deliler gibi toprakta yuvarlanacaksın, ama ben buna dayanamayacağım. Bedenini kendi altın formumla örteceğim. Senin yerlerde yuvarlanmana izin vermeyeceğim. Seni kollarımla saracağım." Śrī Chaitanyadeva'nın varlık bilgisi yönünü bilenler şöyle derler, "Śrī Chaitanya Mahāprabhu'ya saygılarımı sunuyorum, Onun ruh hâli ve rengi Rādhārāṇī'ninki gibidir, içsel özbeni ise Kendisini arayan, Kendisini tadan Krishna'dır ve Rādhārāṇī neden Onu duyumsamak için deli oluyor, Onda ne tür bir tat buluyor, bunu anlamaya çalışır. (*rādhā-bhāva-dyuti-suvalitaṁ naumi kṛṣṇa-svarūpam*)."

Śrī Chaitanya Mahāprabhu yeryüzünde kırk sekiz yıl kaldı. Yaşamının son on iki yılını, bütün dikkatiyle Kendi tadını duyumsamaya vakfetti. Nasıl herkes güzellikleri tatmak için deli olursa, Krishna yani güzelliğin sembolü de Kendisini tatmak için deli olur.

İç gözlem, kendini bilmek demektir. Bilinç bilinci bilme yeteneğine sahiptir. İnsan nasıl kendi bedenini duyumsayabilirse, ya da bilinç kendini idrak edebilirse, vecd de vecdi duyumsayabilir. Bu yaklaşım, Śrī Chaitanya'nın özel yardımcısı Svarūpa Dāmodara Prabhu tarafından onaylanmıştır. Svarūpa Dāmodara Prabhu, Śrīmatī Rādhārāṇī'nin Krishna ile oyunlarındaki en yakın arkadaşı olarak kabul edilen Lalitā-sakhī'dir. Śrī Chaitanyadeva'nın ne olduğunu o şöyle anlatmıştır:

rādhā kṛṣṇa-praṇaya-vikṛtir hlādinī-śaktir asmād
ekātmānāv api bhuvi purā deha-bhedaṁ gatau tau
caitanyākhyaṁ prakaṭam adhunā tad dvayaṁ caikyam āptaṁ
rādhā-bhāva-dyuti-suvalitaṁ naumi kṛṣṇa-svarūpam

"Ben Śrī Chaitanya Mahāprabhu'ya ibadet ediyorum, O, Śrīmatī Rādhārāṇī'nin duyguları ve aydınlığıyla zenginleşmiş olan Krishna'nın Kendisidir. Yöneten ve yönetilen eşler olarak Rādhā ve Krishna, ayrı bireysel kimlikleriyle, ebediyen birdirler. Şimdi Śrī Krishna Chaitanya olarak yeniden birleştiler. Tanrı'nın içsel zevk veren enerjisinin bu akıl almaz dönüşümü Rādhā ve Krishna'nın sevgi dolu maceralarından kaynaklanmıştır."

Bu ayette, Svarūpa Dāmodara, Rādhā ve Krishna'nın oyunlarıyla Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun oyunlarının paralel ve ebedî olduğunu söyler. Kış mı önce gelir yoksa yaz mı, karar vermesi zordur. Aynı şekilde, Lord'un ebedî oyunlarında da hareket daireseldir. Bu nedenle Svarūpa Dāmodara der ki, "Chaitanya-avatāra mı önce, Krishna-avatāra mı sonra, yoksa Krishna-avatāra mı önce Chaitanya-avatāra mı sonra, karar vermesi zordur—her ikisi de ebedîdir."

Peki Śrī Rādhā kimdir? Krishna'nın Kendisinden fışkıran tatlılığın gelişimidir. O tatlılık, Rādhā formunda gelişip Krishna'nın içinden dışarıya fışkırır; Śrīmatī Rādhārāṇī Krishna'nın Şahsından yayılan özel bir enerjidir yani *hlādinī śakti*dir. Bu nedenle Rādhā ve Krishna birbirlerinden ayrı varlıklar olarak düşünülemez; ikisi birdir ve aynıdır. Yine de, bize Onların geçmiş zamanlarda ikiye bölünmüş oldukları söylenmiştir. Ve sonra ikisi tekrar Śrī Chaitanya Mahāprabhu olarak birleşti; Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun ışığı ve ruh hâli Śrīmatī Rādhārāṇī'ye aittir, doğası ve içsel gerçekliği ise Śrī Krishna'ya aittir. Ateş ve ısı birbirlerinden ayrılamazlar; güneş ve ışık varlıklarını ayrı ayrı sürdüremezler. Bir ve aynıdırlar. Mutlak Gerçek tek bir mutlak özdür (*advaya-jñāna*) ama bazen Rādhā ve Govinda kendilerini ayrılmış gibi gösterirler ve tekrar birleşirler. Bir arada oldukları zaman birbirle-

rinden zevk alırlar, bazen de birleşme olanağının olmadığı acı dolu ayrılığın deneyimini yaşarlar. Bu Onların ilahî yapısıdır.

Śrī Rūpa Goswāmī bunu şöyle açıklar:

aher iva gatiḥ premṇaḥ
svabhāva-kuṭilā bhavet
ato hetor ahetoś ca
yūnor māna udañcati

Nasıl bir sürüngen zikzak yaparak ilerlerse, aşkın yapısı da zikzak çizer. Düz bir hatta ilerlemez. Böyle olunca söz konusu eşler bazen sebepli, bazen sebepsiz tartışırlar ve ayrılık ortaya çıkar. Ayrılık Rādhā ve Krishna'nın aşkın oyunları için gereklidir.

AYRILIK ACILARI

Dört tür ayrılık vardır: *pūrva-rāga*, *māna*, *pravāsa* ve *prema-vaicittya*. *Pūrva-rāga*, buluşma öncesi demektir. Burada Rādhā ve Govinda buluşmazlar ama bir şekilde biri diğerinin adıyla, resmiyle, ya da ona ait birşeyle uzaktan uzağa bağlantı kurar. Rādhā, Krishna'nın adını ya da flütünün sesini duyduğunda ortada gerçek bir buluşma yoktur, bir bağ, bir tür ilişki vardır. Krishna'nın flütünün sesi, Krishna'nın bir resmi, ya da Krishna'nın adı *pūrva-rāga*ya neden olur. Krishna da Śrīmatī Rādhārāṇī'nin adının melodisini duyduğunda benzer şeyi deneyimler. Böylece, ayrılık acısı vardır ama gerçek buluşma yoktur. Ad o kadar güzeldir ki ne Krishna buna dayanabilir, ne de Rādhā.

Krishna'nın Kutsal Adı Śrīmati Rādhārāṇī'nin kulağına gelince altüst olur ve şunları düşünür, "Bu dünyada bu kadar güzel bir ad daha var mıdır?" Bu Onun tepkisidir, aynı zamanda acı da duyumsar. Şöyle hisseder, "Onunla buluşamam." Kalbine ayrılık acısı çöker. Bu *pūrva-rāga*dır: buluşmadan önceki ayrılık acısı.

Māna başka tür bir ayrılıktır. *Māna* buluştukları zaman sudan nedenlerle anlaşmazlıkların ortaya çıkmasıdır. Aşkın

yapısı budur. Bu nedenle Śrīla Rūpa Goswāmī aşk için yılan gibi zikzak çizer der. Bu hastalıklı bir hâl değildir, aşk yolunun yapısı böyledir. Bazen boş bir nedenle, ya da hiç neden yokken şöyle bir duyguya kapılır, "Beni ihmal ediyor; Benden kaçmaya çalışıyor." Ve bunun sonucu olarak Śrīmatī Rādhārāṇī şöyle düşünür, "Onun yanında olmak istemiyorum." Her ne kadar yüzde yüz beğeni söz konusuysa da geçici olarak derinlerden bazı olumsuz duygusallıklar ortaya çıkar; İkisinin beraberliğinden çatışma çıkar ve Biri Diğerinden kaçmak ister.

AŞKIN KISKANÇLIK

*Prema-vaicittya*da kıskançlık derecesi öylesine artar ki beraber olmalarına rağmen içten içe bir düşünce ortaya çıkar ve birbirlerine çok uzak olduklarını düşünürler. Bütün bu farklı ayrılık türleri yalnız *mādhurya-rasa*da görülür. *Prema-vaicittya*, Krishna oradayken ve Rādhārāṇī de yanıbaşındayken ortaya çıkar. Kendi gölgesinin Krishna'nın bedeni üzerindeki yansımasını başka bir kızın gölgesi sanıp öylesine kıskanır ki ayrılığın büyük acılarıyla kıvranır ve şöyle düşünür, "Bu da nesi? Demek başka biri var!" Aklı isyan eder ama arkadaşı Lalitā onu uyarır, "Sen neler diyorsun? Bu sadece senin görüntünün oraya yansımasından ibaret. Anlayamıyor musun?" O zaman Rādhārāṇī'nın aklı başına gelir. Bütün dikkatini verir, "Ah, bu benim kendi gölgem." Böylece o duygu tamamen yok olur. Bu ruh hâli *prema-vaicittya*ya örnektir. Sözü edilen konular çok aşkın konulardır ve detaya girilmemesi gerekir. Buna rağmen beraberlik ve ayrılıkta ilahî aşk bu yapıya sahiptir. Her ikisi de birbirlerine bağımlıdırlar, çünkü biri olmadan diğeri ayakta kalamaz ve ayrılık da beraberliği yoğunlaştırmak için isteyerek yaratılır.

Başka bir ayrılık türü de *prabāsa*dır. İki çeşit *prabāsa* vardır: birincisinde ayrılık sınırlı bir süre içindir. İkincisinde içlerinden biri uzak bir yere gitmek için ülkeyi terk eder. Krishna'nın bazı görevlerini yerine getirmesi için Mathurā'ya

gitmesi gibi. Bunlar seven ve sevilen arasındaki dört tür ayrılık acısıdır.

Kuşkusuz bu aşkın konular çok üst konulardır ve bizlerin bunları gelişigüzel ele almamamız gerekir. Çünkü maddesel özellikleri üst mekâna yansıtırsak gelecekteki farkındalığımız bundan zarar görür. Maddesel deneyimimiz bizleri aşağıya çeker, onun için ihtiyatlı bir şekilde ilerlemeliyiz. Şu anda algıladıklarımız Krishna'nın oyunlarının sürdüğü mekânda yer almaz—orası, bizlerin deneyimlerimizin gerçekleştiği mekândan çok daha üstün bir varoluş mekânıdır. Bakışımız, değerlendirmemiz saf değildir. Özgün şey hakkındaki anlayışımız yozdur. Bunu aklımızdan çıkarmamalıyız, bu konuları ele alırken ihtiyatlı olmak gerekir.

Rādhā ve Govinda'nın ayrılıklarından söz etmek beraberliklerinden söz etmekten daha güvenlidir. Rādhā ve Govinda'nın deneyimlediği ayrılık acısının, içinde bulunduğumuz mekânla ilgisinin olmadığını hiç kuşkusuz anlamak zorundayız. Ve bu temkinli yaklaşımla, bir dereceye kadar ayrılık hakkında konuşabiliriz, ama Rādhā, Govinda ve onların en yakın arkadaşlarının bir araya gelişlerini, zevk alışlarını konuşmak ya da düşünmek bizler için son derece tehlikelidir. Çünkü eğer Rādhā ve Govinda'nın oyunlarını maddesel kavramlar içerisinde düşünürsek büyük saygısızlığa neden oluruz. Bundan dolayı Rādhā ve Govinda'nın beraberliğini tasavvur etmek, Mahāprabhu'nun Kendi örneğiyle sergilediği ayrılık duyguları beslemekten çok daha tehlikelidir.

Śrī Chaitanya Mahāprabhu, Krishna'dan ayrı oluşunu düşünürken, "Krishna olmadan Kendi yaşamıma bile dayanamıyorum! Onun lütfu olmadan, Onunla beraber olmadan, istenmeyen varlığımı ayakta tutmam imkansız." Bu tür bir ruh hâli bize yardımcı olur, ama yine de taklit etmemeliyiz; onun yerine bu ruh hâlini en üstün idealimiz olarak saygıyla benimsemeliyiz. Bu bizlerin kirli istenmeyen alışkanlıklarımızı (*anartha*ları) temizlememize yardımcı olur. Bir miktar göz yaşı var diye, en üstün aşamaya ulaştığımızı düşünmemeliyiz, bu tür düşüncelere izin vermemeliyiz. Śrī Chaitanya

Mahāprabhu bizzat şöyle der, "Yüreğimde bir damla ilahî aşk yok, olsaydı maddesel yaşantımı nasıl sürdürürdüm?"

Ve Navadwīpa'da yaşayanlar sevginin gücüyle ayrılığın bu üstün mertebesine yönelsinler diye, Śrī Chaitanya Mahāprabhu *sannyāsa* aldı. Yaşlı annesi Śacīdevī ümitsizce ağlıyordu. Genç karısı Viṣṇuprīya-devī günlerini çaresizlik içinde geçiriyordu. Mahāprabhu tanrı aşkını vermek için geldi ve insanların kalplerine bu aşkı zerk ederek heyecan yaratmak için *sannyāsa* aldı. İnsanlar şöyle düşünüyorlardı, "Nimāi Paṇḍita kimdi? Bizlere ne türlü bir menfaat vermek için buraya geldi?" Herşeyini terk etmesi insanların sempati duymasına neden olmuştu. Lord bütün bu nedenlerden dolayı *sannyāsa* almaya gitti.

"VṚNDĀVANA'YA KOŞMALIYIM!"

Sannyāsa töreni sona erdikten sonra Śrī Chaitanya Mahāprabhu çılgına döndü. "Vṛndāvana'ya koşmalıyım," diye düşündü. "Bu dünyayla olan tüm bağlarımı koparttım. Ona karşı hiç ilgi duymuyorum. Sadece Krishna'nın hizmetinde olmak için Vṛndāvana'ya koşmalıyım." Trans hâlinde *Śrīmad Bhāgavatam*'dan bir ayet okudu. Ayette Krishna, Uddhava'ya *sannyāsa*'nın tanımını yapar. Bu ayet bir *tridaṇḍī-bhikṣu* tarafından, bir dilenci rahip tarafından söylenmişti. Mahāprabhu ayeti okurken bir yandan da şöyle düşündü, "*sannyāsi* giysileri aldım çünkü bu Benim yaşantım için yararlı olacak. Artık bu toplum içinde kimsenin bana karşı söyleyecek sözü olmayacak, kimse üzerimde hak iddia etmeyecek, Ben de Kendimi yalnız Krishna'nın hizmetine adayacağım. Vṛndāvana'ya gidiyorum, kimseyle ne bir alış verişim ne de bağlantım var." Bu şekilde, vecdle çılgına dönmüş hâlde dans etmeye ve Tanrı'nın adlarını söylemeye başladı. Keśava Bharatī Mahārāja Onu kucakladı, *guru* ve öğrenci birbirlerine sarıldılar ve dans edip Hare Krishna söylemeye başladılar. O sırada Mahāprabhu, yaşamının son dönemlerinde *tridaṇḍī sannyāsa* alan ve toplumun

Nimāi Paṇḍita'nın Deity'si. Eşi Viṣṇupriyādevī tarafından yaptırılan ve ibadet edilen orjinal Deity.

işkencesine değişik şekillerde katlanmak zorunda kalan bir *brāhmaṇa*nın dörtlüğünü okudu. Ayette şöyle diyordu:

etāṁ sa āsthāya parātma-niṣṭhām
adhyāsitāṁ pūrvatamair mahādbhiḥ
ahaṁ tariṣyāmi duranta-pāraṁ
tamo mukundāṅghri-niṣevayaiva

"Geçmişteki yüce pirler *sannyāsa* yolunu benimsediler ve gösterdiler. Ben artık o yaşam düzenini benimsedim. Şimdi, herşeyi bir yana bırakıp Vṛndāvana'ya koşacağım. Orada Mukunda, Krishna adını zikredip cehalet okyanusunu aşacağım. Bu *māyā*yı aşıp Vṛndāvana'ya ulaşacağım ve tam anlamıyla Krishna'nın hizmetine gireceğim."

Bir *sannyāsi*nin giysisi sadece dışsal uyum içindir; oysa asıl önemli olan Mukunda'ya hizmet etmektir. Mahāprabhu bu ayeti söyleyerek bir anda Kāṭwā'dan Vṛndāvana'ya doğru yola çıktı. Ganj kıyısı yakınlarında ormana girdi, bir yandan da şöyle düşünüyordu, "Şimdi görevim mümkün olduğunca kısa sürede Vṛndāvana'ya ulaşmak, orada tenha bir yerde oturacağım ve Krishna'nın adını zikredeceğim."

Śrī Chaitanya Mahāprabhu Vṛndāvana'ya doğru koşmaya başladı ve akşam olmadan ormana girdi. Nityānanda Prabhu, Candraśekhara Ācārya, Mukunda Datta ve Jagadānanda onun peşinden ormana daldılar. Koşarken zaman zaman yere düşüyor ve "Krishna, Krishna!" diye bağırıyordu. Sonra bir anda ayağa kalkıp belirsiz bir yöne doğru, doğu, batı kuzey, güney aldırmadan, koşmaya başlıyordu.

TRANS HÂLİNDE ORADAN ORAYA

Bazen öylesine hızlı koşardı ki adanmışlar Ona yetişemezler, özellikle de geceleri karanlıkta izini kaybederlerdi. Ardından hepsi hayal kırıklığına uğrar, "Śrī Chaitanya Mahāprabhu, Lord'umuz, Efendimiz bizi terk etti," diye düşünürlerdi. Ama birden uzaklardan "Krishna, Krishna,

Krishna!" diye yakaran, inleyen sesini duyarlardı. Hemen o yöne koştuklarında Onu yere kapanmış ağlarken bulurlardı,

kāhāṅ mora prāṇa-nātha muralī-vadana
kāhāṅ karoṅ kāhāṅ pāṅ vrajendra-nandana

"Benim sevgili Krishna'm nerede? Bu ayrılığa dayanamıyorum. Flütünü çalan, yaşamımın Efendisi nerede? Ne yapsam? Mahārāj Nanda'nın oğlunu bulmak için nereye gitsem?" Yürek parçalayan acıklı bir sesle ağlardı. Büyülenmiş hâlde, ne yöne gideceğinin bilincinde olmadan şöyle derdi, "Siz kimsiniz? Ben Vṛndāvana'ya gidiyorum. Beni neden rahatsız ediyorsunuz?" Onu biraz rahatlatır sonra tekrar batıya, Vṛndāvana'ya yönelirlerdi. Śrī Chaitanya trans hâlinde oradan oraya dolaşmaya devam etti. Ama adanmışların Ona olan büyük bağlılığı batıya gitmesine izin vermedi.

Nityānanda Prabhu, Onun trans hâlinde olmasından yararlanıp türlü diller dökerek yüzünü Śāntipura'ya çevirdi. *Chaitanya-Bhāgavata*'da söz edildiği üzere, Kāṭwā'dan başlayıp Vakreśvara yakınlarında, Dubrarājpura'nın altı mil kuzey doğusunda, Birbhum yöresinde bir yere varıncaya kadar batı yönünde giderlerdi. Adjai Nehrinin karşı kıyısında, Viśramatalā'da Śrī Chaitanya'nın yeri olarak bilinen bir yer vardır. Söylendiğine göre, işte orada, Śrī Chaitanya yüzünü batıdan doğuya, Vṛndāvana'dan Śāntipura'ya çevirmişti.

O akşam, ertesi gün ve gece dolaşıp durdular. Sonunda, üçüncü günün akşamı, kırmızı renkli vazgeçmişlik giysisiyle Mahāprabhu'nun karşısına çıkan Nityānanda Prabhu'nun yönlendirmesiyle Kalna'dan geçip Śāntipura'ya döndüler. Śrī Chaitanya Mahāprabhu Nityānanda'ya çok yakın olduğu hâlde onu *sannyāsi* kılığında tanıyamadı. Karşısında bir *sannyāsi* gördü, şöyle düşündü, "Vṛndāvana'ya gidiyorum ve burada, tam karşımda bir *sannyāsi* duruyor," ona şöyle seslendi, "Ey Śrīpāda *sannyāsi*, nereye gidiyorsun?"

"Seninle beraber Vṛndāvana'ya gideceğim."

"Vṛndāvana buraya ne kadar uzaklıkta?"

Nityānanda, "İşte bak, Yamunā karşıda," diyerek Kālnā yakınındaki Ganj'ı gösterdi

Bunun üzerine Mahāprabhu, "Oh! Yamunā'ya ne kadar yaklaşmışız!" dedi. Sonra bu ayeti okuyarak Yamunā'da yıkandı:

cid-ānanda-bhanoḥ sadā nanda-sūnoḥ
para-prema-pātrī drava-brahma-gātrī
aghānāṁ lavitrī jagat-kṣema-dhātrī
pavitrī-kriyān no vapur mitra-putrī

"Ey güneşin kızı: sen her ne kadar su şeklinde ortaya çıktıysan da, Nanda'nın ruhanî güneş olan oğlu için çok değerlisin. Sen tüm günahkârların günahlarını yok edersin. Lütfen şu ölümlü bedeni arındır." (Kavi Karṇapūra: *Chaitanya Candrodaya-nāṭaka* 5.13)

Śrī Chaitanya Mahāprabhu Ganj kıyılarına varmadan az önce Nityānanda Prabhu, Candraśekhara'ya Advaita Ācārya'yı çağırma görevi verdi. Mahāprabhu, Advaita Ācārya'ya şöyle dedi, "Sen misin Advaita? Benim Vṛndāvana'da olduğumu nereden bildin?" Advaita Ācārya şöyle cevapladı, "Şaka yapıyor olmalısın. Sen neredeysen Vṛndāvana da oradadır. Buralara, Ganj kıyılarına gelmiş olman benim ne kadar şanslı olduğumu gösteriyor."

"Ah, bu Ganj mı?"

"Evet."

O zaman Mahāprabhu kendine geldi ve şöyle dedi, "Bu Nityānanda Prabhu'nun oyunu. Beni Ganj'ın kıyılarına getirip Yamunā olduğunu söyledi. Bunların hepsi düzmece! Bu oyuna yem oldum."

Advaita Ācārya karşı çıktı, "Yok, hayır! Nityānanda Prabhu yalan söylemedi. Sen gerçekten de Yamunā'da yıkandın. Yamunā ve Ganj Āllāhabād'da birleşirler, *śāstra*larda da söz edildiği üzere nehrin batısı Yamunā'dır, doğusu ise Ganj. Sen nehrin batısında suya girdin, öyleyse kutsal metinlere göre Yamunā'da yıkandın. Nityānanda Prabhu yalan söylemiş değil. Her neyse, gelirken senin için şu yeni giysiyi getirdim.

Islak giysileri çıkar, yenileri al. Ayrıca Sana birşey pişirdim. Üç gündür oruç tutuyorsun ve bugün *sannyāsi* olarak Benim evimde bağış kabul etmelisin. Ben fakir bir adamım," dedi avuçlarını göğsünde birleştirip, "ama mutlaka gelmelisin,"diye yakardı. Onu sandalla Śāntipura'ya, Advaita Ācārya'nın evine getirdiler. Ertesi sabah Śacīdevī geldi. Mahāprabhu yaklaşık on, on iki gün Śāntipura'da kalarak *kīrtana* yaptı.

VṚNDĀVANA NEDİR?

Vṛndāvana nedir? Bir bilinç düzeyidir. Bilincin farklı aşamalarında, farklı öznel gerçekler bulunur. Herşey Lord'un iradesinden ortaya çıkar. O öznedir ve Onun enerjisi ve güzel iradesi özneldir. Lord, "Işık olsun!" dedi—ışık oldu. Lord "Su olsun!" dedi—su oldu. Lord "Toprak olsun!" dedi—toprak oldu. Eğer, daha üst özne, bir hipnozcu gibi daha alt öznenin birşeyi görmesini isterse, alt özne o şeyi görür. Bizler hepimiz öznel, hayal ürünü dünyadayız, oysa gerçeğin süper öznel mekânı hayal gücünün üzerindedir. Böylece Krishna, bilinci saflaşmış olan kişiye Kendisini gösterir ve kişi, saf bilinç aşamasında öznel gerçeğin gerçek doğasını algılayabilir (*sattvaṁ viśuddhaṁ vasudeva śabditam*).

Vṛndāvana'nın her yerde olduğunu göstermek için Mahāprabhu vecd içinde oradan oraya koşuyordu. Karşılaştıklarında Advaita Prabhu Ona şöyle dedi, "Vṛndāvana'ya gidiyorum derken sanırım şaka yapıyordun. Sen neredeysen Vṛndāvana da orasıdır. Bizler bunu gördük. Söylediğin şey çok garip: 'Vṛndāvana'ya gidiyorum,' diyorsun. Bizlere Vṛndāvana'nın değerini öğretmek için böyle davranıyorsun."

AŞK ÜLKESİ

Kutsallığın en üst boyutu Vṛndāvana bir bilinç düzeyidir. Huşu ve saygının egemen olduğu Vaikuṇṭha'nın üzerindedir. Vṛndāvana, sadeliğin ve ilahî aşkın ülkesidir. O en üst bilinç

düzeyinde yaşayanlar ise garip bir şekilde Vṛndāvana'da olduklarını duyumsamazlar. Bu *aprakṛta*dır yani maddeselin üzerindedir.

Bilgi beş başlık altında gruplandırılır. En alt bilgi, kişinin kendi duyusal deneyimlerinden elde ettiği bilgidir: *pratyakṣa* —yani duyularımızla deneyimlediklerimizin tümü. Bu ilk aşamadır. Daha ileri ikinci aşama kendi duyularımızla değil başkalarının deneyimlerinden elde ettiğimiz bilgidir (*parokṣa*), örneğin bilim adamları deneyim kazanırlar, bizler de onların buluşlarından ve keşiflerinden bilgi ediniriz.

Üçüncü aşama insan deneyimi aşamasının üzerindedir (*aparokṣa*). Derin uyku gibi birşeydir. Uyandığımızda, "çok iyi uyudum, güzel uyudum," deriz. Ama derin, rüyasız uyku sırasında o durumun bilincinde değilizdir. Derin, rüyasız uykudan sonra, o deneyimin farkındalığını ifade ederiz ama bu belirgin net değildir. *Aparokṣa*, belirsiz olan bir tür bulanık deneyimdir. Bu deneyimde özne ve maddesel nesne bir araya gelirler ve maddesel nesne öznenin içinde yok olur, gider. Śaṅkarācārya, gayrişahsiyetçiliğin büyük destekçisi, bilincin aşamalarını bu noktaya kadar getirir.

DÖRDÜNCÜ BOYUT

Öte yandan, büyük adanmış bilgin Rāmānujācārya ve diğer Vaiṣṇava *ācārya*lar bunun da ötesinde dördüncü bir aşama olduğu görüşündedirler. Bu boyut *adhokṣaja*dır, aşkındır yani kaba veya ince duyuların kapsamı dışında varolandır. Bu boyut öyle bir boyuttur ki, onu yalnızca O, güzel iradesiyle, bizim algılamamızın kaba boyutuna indiği zaman deneyimleyebiliriz. Eğer çekilip giderse, elimizden birşey gelmez; onu bulamayız. Bizler, Mutlak Gerçeğin bizim bilgimizin kontrolünde olduğunu söyleyemeyiz. Mutlak Gerçeği böyle ölçemeyiz. O bağımsızdır. O, güzel iradesiyle aşağıya inebilir ve o daha yüksek ülkeyi deneyimleyebiliriz, ama eğer çekilirse, çaresiz kalırız, hiçbir şey yapamayız. Ağlayabiliriz, dua edebiliriz, ama oraya

zorla, kendi gücümüz sayesinde giremeyiz. Bu dördüncü bilinç boyutudur ve muhteşemdir, gücün, ilhamın kendisidir. Eğer bize kendisini gösterirse Vaikuṇṭha denen, huşu ve enerjinin sınırsız mekânıyla ilgili deneyime sahip olabiliriz.

Bu *adhokṣaja* boyutudur. O hâlde duyularla algılanan doğrudan deneyim yani *pratyakṣa* var, ardından *parokṣa*, başkalarının deneyimlerinden öğrenme, sonra *aparokṣa* belirsiz bilincin negatif boyutu ve dördüncü boyut: *adhokṣaja*. Bizler yerin altındayız. Gerçek bilgi ise yukarıda, yüzeyde, deneyimlerimizin ötesindedir. Eğer deneyimlerimizi saran kalın örtüleri delebilirsek *adhokṣaja* ile yani başka bir bilinç boyutuyla ilişkiye girebiliriz: *Adho-kṛtam indriya-jam jñānaṁ*: *adhokṣaja* daha üstün bilgi demektir. Bu bilgi bu dünyayı deneyimleyerek edindiğimiz bilgiyi zorlar. Bu aşkın, kavrayış ötesi bilgi, bilginin dördüncü aşamasıdır. Bu boyut her yönüyle farklıdır. Bu dünyaya benzemez.

Fakat *Śrīmad Bhāgavatam* ve Śrī Chaitanya Mahāprabhu aracılığı ile biliyoruz ki bu maddesel dünyaya benzeyen ancak maddesel olmayan beşinci bir bilgi aşaması var. Buna da *aprakṛta* denir. Bu aşama Goloka'dır, salt Krishna'nın ülkesinde bulunan en gelişmiş tanrı kavramıdır. Mutlağın temel bilgisinin, maddesel yaratılışın en düşük düzeyiyle bile bağlantı içinde olması gerekir; yanılgı dünyasının en berbat kısmını bile uyumlu hâle getirebilmesi gerekir. Bu da *aprakṛta*, yani maddeselin üzerinde olandır. Bu en üst mekâna girmek ancak ilahî aşkla mümkündür.

Herşey yalnız aşk sayesinde uyumlu hâle gelebilir. Seven anne kör yavrusunun gözlerini güzel lotus çiçekleri gibi görür, diye bir söz vardır. Anne sevgiden kör olmuştur. O hâlde, adi ve aşağılık olan ne varsa, yalnız ve yalnız bütün güzelliğiyle parlayan aşk sayesinde uyumlu hâle gelir. İşte bu *prema*dır, ilahî aşktır. Bir kral bile merhamet, acıma duygusu, lütuf sayesinde sokaktaki bir çocukla oynayabilecek düzeye inebilir. Şefkat buna imkan sağlar. Üstün ve aşağı arasındaki fark bu boyutta ortadan kalkar.

BÜYÜLEYEN RUHANÎ ENERJİ

Vṛndāvana'da yaşayanlar kendilerini sıradan kabul ederler. Bu *jñāna-śūnya-bhakti*dir, hesap kitaptan yoksun olan, hatta Lord'un sahip olduğu bolluğu ve gücü bile dikkate almayan ilahî aşk. Bu adanmışlık Vaikuṇṭha'nın da üzerindedir ve *yogamāyā*nın yani büyüleyici enerjinin sihri altında varlığını sürdürür. En üst durumda olanlar, *yogamāyā*nın özel becerisiyle, kendilerini çok değersiz görürler. Aşk büyük küçük, üstün aşağı farkını ortadan kaldırır. Vṛndāvana işte böyle bir varoluş boyutudur. Orada zerre kadar hesap kitap yoktur (*jñāna-śunya bhakti*). Sürekli Vṛndāvana'da yaşayanlar bile kendi ileri durumlarından habersizdirler.

Advaita Prabhu, Śrī Chaitanya Mahāprabhu'ya, "Sen neredeysen Vṛndāvana orasıdır," der. Narottama dāsa Ṭhākura ise nerede Krishna'nın gerçek bir kulunu bulursan orası Vṛndāvana'dır der (*yata vaiṣṇavagaṇa sei sthāna vṛndāvana. Prema-Bhakti-Candrikā*). Dışarıdan bakınca bizler onların bu sıradan dünyanın birer üyesi olduklarını düşünürüz, oysa onların konuşmalarının ve davranışlarının hedefi Vṛndāvana'dır. Yine de, Vṛndāvana'da oldukları halde kendilerini orada hissetmezler.

Kendi yüksek konumlarının bilincinde değildirler. Bir Kral kendi gücünün çok fazla bilincinde olmadığı zaman kendisini sıradan bir insan gibi görür. İşte bunun gibi. Bir kişi doktor olabilir ama şefkati nedeniyle hastasına bir hastabakıcıymış gibi bakar. Hastasına olan aşkı ve şefkati nedeniyle aşağıya inip bu görevi üstlenir ama yine de büyüktür. Vṛndāvana yaşantısının güzel yapısı işte böyledir. O yaşantı, üstünlük havası, tavrı olmaksızın üstündür. Onlar yüce oldukları hâlde, basit görünürler. Güç, şefkat ile aşk giysileri giymiş, tevazu sedirine oturmuştur—işte Vṛndāvana budur. Navadwīpa de aynen böyledir.

Śrīmad Bhāgavatam ve Śrī Chaitanya Mahāprabhu'ya göre orası yaşayabileceğimiz en üstün ve övgüye değer yerdir. Orada, Yüce Lord Krishna ve *gopīler* ormanda yaşarlar. Orada ihtişam veya büyük yapılar yoktur ama eğer ihtişamı görecek gerçek gözlere sahipsek bunu Vṛndāvana'da görürüz.

Olanlar tarafsız olarak değerlendirildiği zaman, onların durumlarının çok yüce olduğu anlaşılır, ama tevazuları nedeniyle bizim düzeyimize inmişlerdir. Vṛndāvana'da karşımıza çıkan yaşam şekli çok hoş ve güzeldir. Ve Mahāprabhu *Śrīmad-Bhāgavatam* aracılığı ile bunu bizlere göstermek üzere geldi. Krishna o ülkenin Lord'udur ve inekler, tepeler, ormanlar ve Yamunā nehri, hepsi de orada elverişli bir ortam yaratırlar.

Böylece Mahāprabhu bizleri eğitmek, bizleri yukarıya çekmek ve bizleri o yerin sürekli sakinleri yapmak için *sannyāsa* aldı. O, aslında gerçek benimizin o mekânda, o boyutta yaşadığını ancak bilincimizin ne yazık ki dışarıya odaklandığını söyler. Şu an yaratılışın maddesel yönünün egemenliği altındayız ve acı çekmekte olduğumuzu düşünüyoruz oysa bunların tümü hayaldir, yanılgıdır. Bu maniden kurtulmalıyız. Mani çılgınlık demektir, bizler şu anda bu maninin kölesiyiz. Nasıl bir kaçık dışarı çıkar ve sokaktaki kağıt ve bez parçalarını toplarsa bizler de bütün dikkatimizi dünyaya verdik, ama bu çılgınlık ortadan kalkınca, gözlerimizi kendi evimizde açacağız.

BÜYÜK BİR TRAJEDİ

Tanrı'ya, yuvamıza dönmeliyiz. Śrī Chaitanya Mahāprabhu şöyle der, "Yuvanız çok güzel bir ülkedir. Orası için uğraş vermelisiniz. Neden sürekli olarak savaşlar, salgın hastalıklar, depremler, istenmeyen rahatsızlıklar, hırsızlıklar, çeteler ve çevrenizdeki kişilerle aranızda çıkan çatışmalar yüzünden huzursuzluk içindesiniz? Bütün bunların temelinde kendinizi bu maddesel dünya ile ve etten, kemikten bir bedenle özdeşleştirmiş olmanız gerçeği yatar. Yolunuzu yeniden gözden geçirmeniz ve yuvanıza dönmeniz gerekir." İşte gerekli olan budur. Ülkemiz öylesine hoş, güzel ve kutsal bir yer ki. Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun *sannyāsa*sı hepimiz içindir, bizleri evimize geri getirmek içindir, rahat edelim, yuvamızın güzelliklerini yaşayalım diyedir. Eğer içimizde yuva bilinci varsa o zaman böyle bir öneriyi kabul etmeliyiz: yuvam güzel yuvam.

Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun *sannyāsa*sı adanmış kullar ve aile bireyleri için zalimce bir seçimdi. Ama amacı bizleri yuvamıza götürmekti. Birleşmenin vecdini anlayabilmek için Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun adanmış kullardan ve yakınlardan ayrılmada örnek olması gerekiyordu. Ayrılık ve birleşme karşılıklı olarak yararlıdır. Mahāprabhu'nun *sannyāsa*sı, Onun vazgeçişi, büyük bir ayrılık trajedisidir.

SONSÖZ

Mahāprabhu, *sannyāsa*dan beş yıl sonra Navadwīpa'ya dönünce kadın erkek, çocuk çoluk herkes Onu görmek, biraz olsun yüzüne bakmak için deliler gibi oraya geldi. Śrīla Bhaktivinoda Ṭhākura, Krishna bilinci hareketinin on dokuzuncu yüzyıldaki kurucusu, kendi içsel idrakine dayanarak, Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun oyunları ile Krishna'nın Kurukṣetra'daki oyunları arasında bir paralellik kurar. Orada, Dvāraka'nın Krishna'sı ve Vṛndāvana'lı *gopī*ler buluşurlardı. *Gopī*ler ve *gopa*lar Krishna'yı Dvāraka'dan Vṛndāvana'ya geri götürmek istiyorlardı. Bhaktivinoda Ṭhākura da benzer bir umudu ifade eder. Śrī Chaitanya Mahāprabhu Navadwīp'e dönünce kitleler onu görmeye koştular; O, Vacaspati Paṇḍita'nın evinin terasında kırmızı *sannyāsi* giysileri içinde ayakta duruyordu. Onu Navadwīpa'nın sürekli sakinlerinden ve Śrīvāsa Angam'ın üyelerinden biri olarak gören Bhaktivinoda Ṭhākura da Śrī Chaitanya Mahāprabhu'yu bir terasta dururken gözünde canlandırmıştı. Krishna Dvāraka'ya gidip de Vṛndāvana'ya dönmeyince tüm adanmışların kalpleri acıyla dolmuştu. Aynı şekilde Bhaktivinoda Ṭhākura içi yanarak şöyle dua eder, "Nimāi Paṇḍita'nın vazgeçmişlik giysilerini çıkaracağı ve yeniden buraya dönüp Śrīvāsa'nın evinde *kīrtana* katılacağı gün ne zaman gelecek? O bir sannyāsi olarak bir daha buraya gelemez. Eski evine dönemez. O bizleri terk etti. Ama umudumuz şudur: *gopī*ler nasıl Krishna'yı Vṛndāvan'a götürüp onunla oynamak ve eğlenmek için Krishna'nın asker giysisinin alınmasını, çoban giysisinin verilmesini istedilerse, bizler de Mahāprabhu'nun *sannyāsa* giysisinin alınmasını, eski

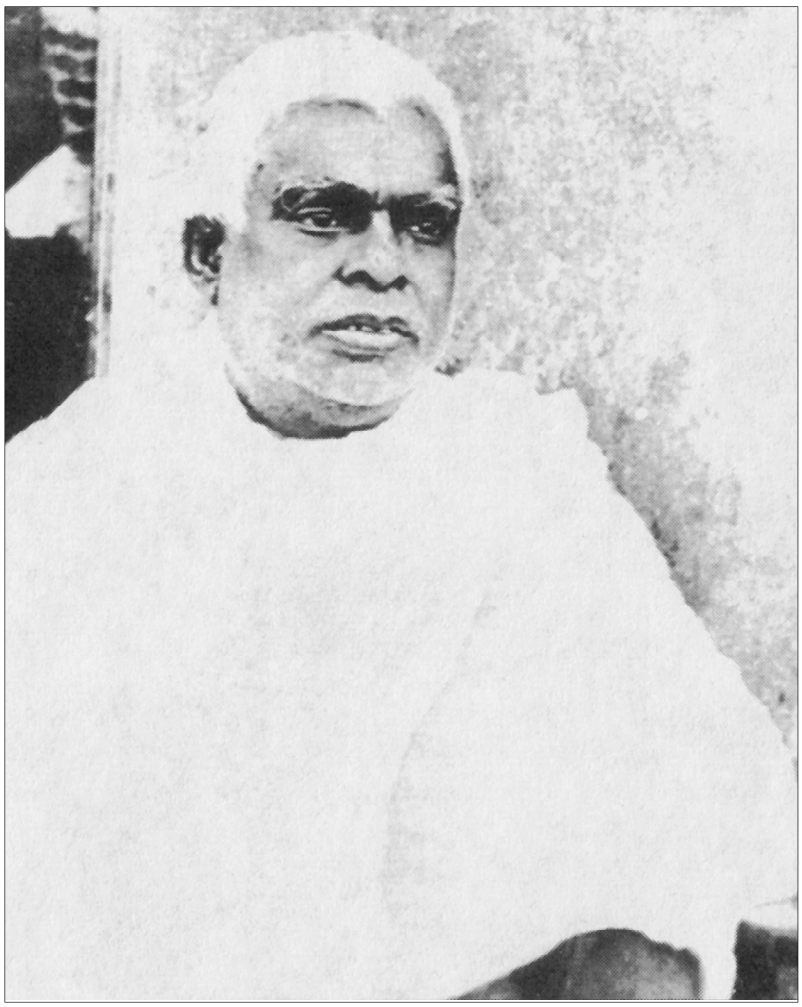

Śrīla Bhaktivinoda Ṭhākura gözünde Śrī Chaitanya Mahāprabhu'yu bir evin terasındayken canlandırdı ve kalpten gelen arzusunu şöyle dile getirdi, "Nimāi Paṇḍita'nın vazgeçmişlik giysilerini çıkarıp buraya döneceği, Śrīvāsa'nın evinde bizlerle *kīrtand*ya katılacağı gün ne zaman gelecek?"

giysisinin verilmesini umut ediyoruz. Böylelikle, Śrīvāsa Angam'a bizlerden biri olan Nimāi Paṇḍita'mızı kazandırmış olacağız. Ve hep beraber Krishna'nın adını anarak coşacağız. Ah, o gün ne zaman gelecek?"

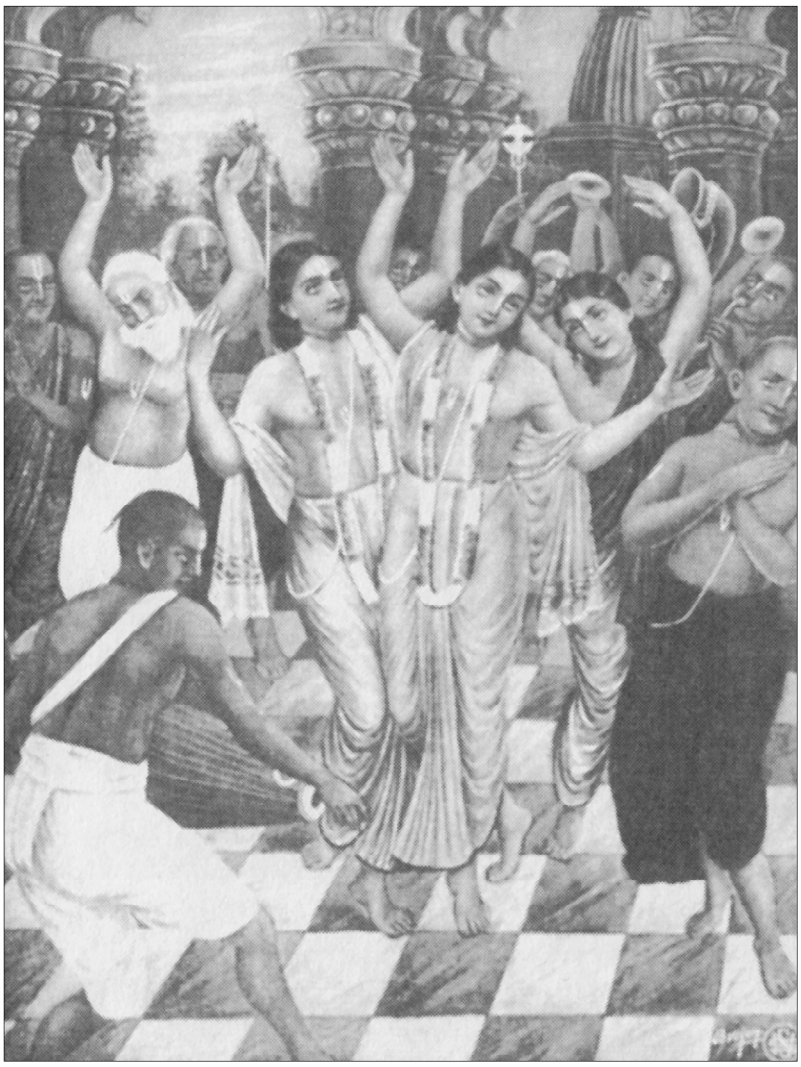

Akşam Kirtanı. Nimāi Paṇḍita ve can dostları, Śrivāsa Ṭhākur'un evinde, akşam *rasa-kīrtana*sıyla kendilerinden geçtiler.

İkinci Bölüm

Śikṣāṣṭakam

Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun Öğretileri

KRİSHNA'NIN KUTSAL ADI

SANSKRİT

चेतोदर्पणमार्ज्जनं भवमहादावाग्निनिर्व्वापणं
श्रेयःकैरवचन्द्रिकावितरणं विद्यावधूजीवनम् ।
आनन्दाम्बुधिवर्द्धनं प्रतिपदं पूर्णामृतास्वादनं
सर्व्वात्मस्नपनं परं विजयते श्रीकृष्णसंकीर्त्तनम् ॥१॥

ÇEVRİYAZIM

ceto-darpaṇa-mārjanaṁ bhava-mahā-dāvāgni-nirvāpaṇaṁ
śreyaḥ-kairava-candrikā-vitaraṇaṁ vidyā-vadhū-jīvanam
ānandāmbudhi-vardhanaṁ prati-padaṁ pūrṇāmṛtāsvādanaṁ
sarvātma-snapanaṁ paraṁ vijayate śrī-kṛṣṇa-saṅkīrtanam

ÇEVİRİ

"Krishna'nın Kutsal Adı
kalbin aynasını temizler
ve doğum ölüm ormanındaki
dert ateşini söndürür.

Akşam vakti lotus çiçeği
ayın serin ışınlarıyla açılırken,
kalp de Ad'ın nektarıyla
çiçek açmaya başlar.

Ve sonunda ruh kendi
gerçek iç hazinesine—
Krishna ile bir aşk yaşamına
gözlerini açar.

Ruh, tekrar tekrar nektar tadarak
durmadan artan
vecd coşkusu okyanusuna
dalıp çıkar.

Özbenin geçirdiği,
kavrayabildiğimiz tüm aşamalar
tam doyuma ulaşır ve arınır
ve sonunda Krishna'nın Kutsal Adının
uğurlu etkisinin
egemenliği altına girer."

AÇIKLAMA

Śrī Chaitanya Mahāprabhu, *śrī kṛṣṇa saṅkīrtana*'nın öncüsüdür. O şöyle demişti, "Ben Krishna'nın Kutsal Adının zikrini başlatmak üzere geldim; bu ad evrenin en ücra köşesine kadar ulaşacak (*pṛthivīte āche yata nagarādi-grāma sarvatra pracāra haibe mora nāma*)."

*Saṅkīrtand*nın anlamı nedir? *Samyak* "tam" anlamına gelir, *kīrtana* ise "zikir" demektir. İkisi bir arada *saṅkīrtana* sözcüğünü oluştururlar. Yani Krishna'nın Kutsal Adının toplulukla birlikte söylenmesi. Ancak *samyak* sadece nicelik değil nitelik olarak da tam anlamına gelir. Tam nicelik, sayıca fazlalığı; topluluğu çağrıştırır. Tam nitelik ise tam övgüyü çağrıştırır. Tam övgü bir tek şu anlama gelebilir; başka tanrıların değil yalnız Krishna'nın yüceltilmesi.

O hâlde *saṅkīrtana*, tam *kīrtana* demektir, bütünü, Mutlak Gerçeği öven şarkı; bunun dışındaki herşey kısmî bir anlatım olur; bu yüzden de belli ölçüde kusurludur. Bu nedenle, Krishna övülmelidir. Yücelikleri anlatılmalıdır, çünkü O herşeydir, O efendidir, iyiden ve kötüden arındırandır, herşeyin Mutlak Denetleyicisidir. Herşey ona bağlıdır. Tüm yaşam Onun sayesinde gerçekleşir. Atın hareketleri dizginlerin kontrolündedir ve eğer bu dizginlerden kurtulursa sınırsız bir özgürlük içinde dörtnala koşar. Aynı bunun gibi, herhangi bir maddesel amacın kontrolü altında olmayan övgü, dosdoğru Yüce Neden olan Krishna'ya koşar.

Śrī sözcüğü Lakṣmīdevī yani Krishna'nın enerjisi demektir; *saṅkīrtana* sırasında, Krishna'ya Kendi enerjisi ile birlikte ibadet edilir, anlamına gelir çünkü Krishna'nın enerjisi Kendi içindedir, Kendisine dahildir.

Śrī Chaitanya Mahāprabhu *śrī kṛṣṇa saṅkīrtana*'nın bütün dünyaya yayılacağını, hiçbir engel tanımadan zafer kazanacağını söyler (*paraṁ vijayate śrī-kṛṣṇa saṅkīrtanam*). *Saṅkīrtana* kendiliğinden, kontrolsüz ve doğal bir akış içinde olmalıdır. Özgün, bağımsız ve kuşkudan uzak olmalıdır. Ve Krishna'ya övgü toplu olarak söylenmelidir— bu titreşim tüm

dünya için yararlıdır. Ancak *śrī kṛṣṇa saṅkīrtana*'yı teslimiyetle ve saf adanmışlıkla uygulayabiliriz.

ZİHNİN AYNASINI TEMİZLEMEK

Krishna'nın Kutsal Adını söylerken geçireceğimiz aşamalar nelerdir? O ilk aşamada zihnin aynasını temizler. Eğer zihin sisteminin aynası tozla kaplıysa, net olarak göremeyiz, kutsal metinlerin verdiği öğüt oraya doğru olarak yansıyamaz. Zihnin aynasını kaplayan tozlar nelerdir? Bizlerin sonsuz, değişken ve planlı arzuları toz olarak kabul edilir, kalplerimiz ve zihnimiz tabaka tabaka bu tozla kaplıdır. Bu nedenle etrafımızdaki şeyleri doğru dürüst göremeyiz; bu şeyler zihnimize doğru şekilde yansıyamazlar çünkü zihnimiz bu maddesel dünyanın sonsuz, sıradan arzularıyla kaplıdır (*bhukti-mukti-siddhi-kāmī—sakali 'aśānta'*).

O hâlde *śrī kṛṣṇa saṅkīrtana*nın ilk etkisi zihnin temizlenmesidir. Vedik sosyal sistem (*varṇāśrama-dharma*) bu amaçla oluşturulmuştur. Eğer toplumsal görevlerimizi sonuçlara bağlanmadan mükemmel şekilde yerine getirecek olursak bilincimiz saflaşacaktır. Oysa *nāma-saṅkīrtana*nın ilk taksidi bize *varṇāśrama-dharma*nın hedef sonucunu verir; kalbin ve zihnin saflaşması. İşte o zaman Vedik öğütleri doğru anlayabiliriz.

Kutsal Adı tekrarlamanın ikinci etkisi ise süregelen doğum ve ölüm ormanındaki maddesel varoluş ateşini söndürmesidir. Bizler yaratılmakta ve sonra yeniden ölmeye zorlanmaktayız. Ruh kendisini ele geçiren maddesel dalganın titreşimine kapılıp farklı aşamalarda dolaşır; *śrī kṛṣṇa saṅkīrtana*nın ikinci etkisi ile bu son bulur ve özgürlüğümüze kavuşuruz.

Birinci adımda akıl saflaşır. İkinci adımda Kutsal Ad üç acının korkunç yangınından kurtulmamızı sağlar. Üç acı şunlardır: *ādhyātmika*: hastalık ya da kaygı gibi zihinde ve bedende oluşan acılar; *ādhibhautika*: çevremizden gelen acılar: insan, hayvan, böcek ve diğer bütün canlılardan gelen acılar; ve *ādhidaivika*: açlık, sel, deprem gibi doğal afetler.

Hare Krishna Hare Krishna
Krishna Krishna Hare Hare

Hare Rāma Hare Rāma
Rāma Rāma Hare Hare

Yüce Heceler. Hare Krishna Mahā-mantra

Bizler kalplerimizi alev alev yakan bu üç tür acıyı çekmek durumundayız. Oysa *nāma-saṅkīrtana*nın ikinci adımı ile ateş ebediyen söner ve bu da bize huzur verir.

YAŞAMIN YÜCE HEDEFİ

Bir sonraki aşama *śreyaḥ-kairava-candrikā-vitaraṇam*: Kutsal Ad üzerimize yaşamın yüce amacını bahşeder. Bu iki olumsuz uğraştan sonra olumlu uğraşımız başlar ve sonunda bizleri gerçeğe, ebedî, uğurlu, güzel gerçeğe götürür. Bizleri bu güçlükler dünyasının üzerinde olan iyilikler ülkesine götürür; Krishna'nın Kutsal Adını tekrarlayarak genel anlamda yüce amaca, en üstün şansa, en büyük iyiye ulaşırız. Eğer bunu inceden inceye araştırırsak, bu aşamada Kutsal Adın bizleri Krishna ile daha yakın, kişisel bir ilişkiye götürdüğünü fark ederiz. Bu ilişkiler tarafsızlık, hizmetkârlık, dostluk ve evlat sevgisi barındırır (*śānta, dāsya, sakhya* ve *vātsalya rasa*). *Śreyaḥ*, Nityānanda Prabhu'nun lütfudur çünkü ancak Onun lütfuyla Vṛndāvana'da Rādhā ve Krishna'ya ibadet etmemize izin verilir (*nitaiyer karunā habe braje rādhā kṛṣṇa pābe*).

Sonraki aşama *vidyā-vadhū-jīvanam*'dır. Kutsal Ad bizleri, eş ilişkisinde (*madhura rasa*) var olan, Krishna'ya topyekûn adanmışlığa hazırlar. Bu aşamada adanmışlar kendilerini ebediyen Krishna'nın hizmetine teslim ederler.

Bir sonraki aşama ise *ānandāmbudhi-vardhanaṁ*dır. Krishna'nın Kutsal Adını zikrederken doğru seviyeye geldiğimizde her türlü deneyimin üzerinde olan aşkın okyanusla karşılaşırız. Ad teslimiyetimizin derecesine göre kendisini göstermeye gelir ve teslimiyetimiz tam olduğunda yeni tür bir vecd coşkusu duyumsarız; durağan olmayan, sürekli dinamik olan sonsuz bir mutluluk okyanusu deneyimleriz. Orada yeni bir yaşam ve yeni tür bir mutluluk buluruz. Bu mutluluk eskimez ve durağanlaşmaz, aksine bize her an sonsuz vecd okyanusunun tadını verir.

TAM ARINMA

Son etki ile tüm varlığımız arınır. Bu tür eğlence kirletmez, aksine arındırır. Eğlence, sömürü demektir. Maddesel eğlence tepki yaratır ve kirlilik eğlenen kişiye saldırır. Oysa burada saldırgan Krishna olduğundan sonuç arınmadır. Merkezden gelen, Krishna'nın otokratik arzusundan gelen her türlü eğlence bizleri tam olarak arındırır.

Bu ayette geçen *sarvātma-snapanaṁ* sözleri, özbenin kavrayabildiği bütün farklı aşamalar Krishna'nın Kutsal Adını zikrederek bir anda doyuma kavuşur ve arınır anlamına gelir. *Sarvātma-snapanaṁ*ın bir başka anlamı daha vardır. Eğer toplu olarak Krishna'ya övgüler yağdırırsak, kapasitemize göre arınırız. Söyleyen, dinleyen ve bu aşkın sesle bağlantıya giren kim olursa olsun arınacaktır. *Snapanaṁ* 'arındırıcı' demektir. O titreşim onunla ilişkiye giren herkesi ve herşeyi arındırır.

Dolayısıyla Mahāprabhu der ki, "*Saṅkīrtana*ya, Krishna'nın Kutsal Adını toplu olarak tekrarlamaya devam edin." Kuşkusuz, *saṅkīrtana* doğru yapılmalıdır; onun için azizlerle bir arada bulunmak gerekir. Bu deneysel bir girişim değildir. Bizler, daha yüksek, şartlanmalardan arınmış ve aşağıya inip burada bize yardımcı olacak bir mekânla ilişkiye girmeye çalışıyoruz. Daha yüksek gerçekle ilişkiye girmemiz gerekir çünkü bu herşeyden önemlidir. Krishna'nın Kutsal

Adı salt fiziksel sesten ibaret değildir; yüzeysel değildir, daha büyük ve yüksek bir yönü vardır (*nāmākṣara bāhirāya baṭe tabu nāme kabhu naya*). Tamamen aşkındır. Bizler varoluşun marjinal, sınırsal boyutundayız, bu nedenle, dalganın o yüksek ülkeden inmesi için ve bize gelip etkisini dışarıda da yayması için daha yüksek bir bağlantı gerekir.

Krishna'nın Kutsal Adının *saṅkīrtana*sı nereye giderse gitsin, yedi sonuç yaratacaktır. Mahāprabhu'nun ilk ayetinin yorumu böyledir. İlk etki sonucu Kutsal Ad, maddesel dünyanın arzularının kirine maruz kalan ruhu temizler. Ad ikinci etkiyle *mukti* (özgürlük), maddesel güçlerden mükemmel bağımsızlık sağlar. Üçüncü etki gerçek servet getirir: ruh'un hazinesinin açılışı. Ruhun yapısında var olan kaynaklar zaman içerisinde Krishna'nın Kutsal Adı sayesinde uyanır. Burada Śrī Chaitanya Mahāprabhu Mutlak Kişiyle olan diğer ilişkileri dahil eder. Bir sonraki adımı anlatırken eşler arasındaki bağlılık ruhunu ele alır, buna göre kişi tam anlamıyla Krishna'nın emrindedir ve Krishna'ya maksimum zevk vermek için koşulsuz olarak kendisini teslim etmiştir.

"MİLYONLARCA AĞIZA İHTİYACIM VAR!"

Bundan sonra gelen etki, Onun coşku veren beraberliğini tatmaktır. Krishna'nın adını doğru olarak tekrarlayan kişi Vṛndāvana'da, Krishna'nın ülkesinde kendisini alışılmadık bir egoyla ifade eder:

tuṇḍe tāṇḍavinī ratiṁ vitanute tuṇḍāvalī-labdhaye
karṇa-kroḍa-kaḍambinī ghaṭayate karṇārbudebhyaḥ spṛhām
cetaḥ-prāṅgaṇa-saṅginī vijayate sarvendriyāṇāṁ kṛtiṁ
no jāne janitā kiyadbhir amṛtaiḥ kṛṣṇeti varṇa-dvayī

"Krishna'nın Kutsal Adı bir adanmışın dudaklarında belirince *mantra* çılgınca dans etmeye başlar, sonra *mantra* egemen olur, kişi dudaklarına hakimiyetini kaybeder, adanmış şöyle der, 'tek bir ağızla Kutsal Addan ne kadar coşku elde

ediyorum? Kutsal Adın sınırsız güzelliğini tatmak için milyonlarca ağıza ihtiyacım var. Tek ağızla söylemek bana asla zevk vermeyecek."

Krishna sesi kulağa girince kişi o aşkın sesin kalbinde uyandığını hisseder. "İki kulak nedir ki?" diye düşünür. "Yaratıcının en büyük adaletsizliği bu—benim milyonlarca kulağa ihtiyacım var! O zaman Krishna'nın tatlı adını duyarsam kalbim belki bir parça tatmin olur. Krishna'nın tatlı adını duymak için milyonlarca kulağa gerek duyuyorum." Dikkati Krishna'nın adına yönelmiş olan adanmışın ruh hâli işte budur. Bir anda kendinden geçer; kendini kaybeder, bir coşku ve mutluluk okyanusuna dalarak kendinden geçer. Ve büyük hayal kırıklığı içinde der ki, "Krishna'nın adının niteliğini ve özünün niceliğini kavramakta başarısız oldum. Şaşkına döndüm. Bu adın içindeki bal tadı neyin nesi?" İşte böyle, Kutsal Adı söyleyen kişi şaşkınlığa düşer.

KRİSHNA'NIN MİSTİK FLÜT EZGİSİ

Śrī Chaitanya Mahāprabhu bizlere şöyle öğretti, "Kutsal Adı, mutlak güzelliğin sesle ifadesini doğru olarak söyle." Bu güzellik aynı zamanda Tanrı'nın flütünün ezgisinde de vardır. Krishna'nın flütünden çıkan ses herkesi ve herşeyi ele geçirecek büyük bir mistik güce sahiptir. Krishna'nın flütünün sesini duyan Yamunā akmaz olur. Krishna'nın flütü ağaçları, kuşları, hayvanları çeker. Herşey Krishna'nın flütünün titreşiminden şaşkına döner.

Ses titreşimi harikalar yaratır; ses en yüksek ele geçirme gücüne sahiptir. Ses yaratır ya da yok eder. Herşeyi yapabilir; kendine özgü bir kapasiteye sahiptir. En ince mekândan, eterin ötesinden gelir. O evrensel ses, mutlak güzelliğin ve iyiliğin kendisidir. Onda ne kadar güç var—bizi nasıl da ele geçiriyor! O tatlı sesin titreşimi bizimle bir yaprak gibi öylesine oynar ki kendi kişiliğimizi bile unuturuz. Kendimizi orada kaybederiz, ama ölmeyiz; ruh ebedîdir. O tatlı sesin titreşimiyle bir aşağı, bir yukarı dalıp çıkarız. Bizler bir saman çöpünden, bir ottan

Krishna'nın flütü. Krishna'nın flütünün sesinde herkesi ve herşeyi ele geçirip mutluluk veren büyük bir mistik güç vardır.

daha az nitelikliyiz, Krishna'nın sesi ise öylesine büyük ve tatlıdır ki bizlerle canı nasıl isterse öyle oynar. Adın içerisinde, mutlak iyilik ve güzellikle bir olan bu seste ne kadar enerji olduğunu algılamamız imkansızdır.

Śrī Chaitanya Mahāprabhu der ki, "Krishna'yla bir ve aynı olan sesi göz ardı etmeyin." Mutlak güzellik ve iyilik—herşey o Kutsal Adın içindedir. Kutsal Ad kendisini bizlere çok ucuza tanıtıyor: onu satın almak için hiçbir şey gerekmez—ne paraya ne de fiziksel enerjiye gerek vardır. Bunların tümü gereksizdir. Nedir gerekli olan? İçtenlik.

Kutsal Adı içtenlikle benimseyen kişi öylesine zenginleşir ki elde edilen iyilik ve gelişme, algılamaları aşar. Üstelik kim olursa olsun Kutsal Adı çok ucuza edinebilir, ancak içtenlikle, bütün kalbiyle söylemesi gerekir. Kuşkusuz kalpten gelen içtenliğin ön koşulu doğru bir aracıya, bir azize gitmek ve Kutsal Adı ondan almaktır.

Rādhā-Govinda'nın yekvücut hâli olan ve *saṅkīrtana* hareketini başlatan Śrī Chaitanya Mahāprabhu *śrī kṛṣṇa saṅkīrtana*ya övgüler sunar. Onun verdiği öğüt bizler için son derece değerli ve gereklidir; bu en fazla arındırma özelliğine sahip aşkın sese, *śrī kṛṣṇa saṅkīrtana*ya içtenlikle katılmalıyız, bu ses özgürlük sağlar, içsel doyum verir ve bizlere öylesine pozitif bir gelişim bahşeder ki kendimizi mutluluk ve algılanması mümkün olmayan güzellik okyanusunda kaybederiz.

Bu Śrīman Mahāprabhu'nun lütfudur, O der ki: "*śrī kṛṣṇa saṅkīrtana* bu ölümlü dünyaya yayılsın ve herkese sonsuz yarar sağlasın, çünkü tüm dünyaya en yüksek ve en büyük yararı o sağlar, o herşeyi kapsar. Bizleri ulaşılabilecek en yüksek konuma getirerek her türlü dertten kurtarır."

İçinde bulunulan karanlık Kali çağında, bizlere yalnız *nāma-saṅkīrtana* yardım edebilir. Elbette, *nāma-saṅkīrtana* tüm çağlar için yararlıdır ama özellikle Kali-yuga için önerilmiştir, çünkü bu çağda diğer bütün girişimler çok sayıda güç tarafından engellenecektir. *Nāma-saṅkīrtana* bu maddesel dünyanın dertleri ve dalgalanmaları tarafından engellenemez, o hâlde kişi onu benimsemelidir. Eğer bizler kendimizi tama-

men ona verirsek yaşamın en üstün başarısını elde etmiş oluruz. Başka bir kampanyaya gerek yoktur çünkü hepsi hatalı ve eksiktir. Oysa en evrensel, en cezbedici ve en yararlı şey, bizi en üstün amaca götüren *nāma-saṅkīrtana*dır. O tek başına herkese doyum sağlayabilir.

Şu anda Krishna'yla bağlantıları kopmuş olan bütün ruhlara bu şekilde yardım edilebilir. Başka bir çabaya gerek yoktur. Śrī Chaitanya Mahāprabhu der ki, "Kendinizi tamamen buna adayın. O, herşeyi kucaklayandır ve doyum sağlayandır. Üstelik onu çok az sıkıntıya girerek ve çok az enerji harcayarak elde edebilirsiniz. *Nāma-saṅkīrtana* bu Kali-yuga çağında tüm evrenin iyiliği için yayılsın, ruhları tekrar normal konumlarına yerleştirmek için yayılsın."

Śrīmad Bhāgavatam'ın son ayetinde kitabın son sözü şöyledir:

nāma saṅkīrtanaṁ yasya
sarva pāpa praṇāśanam
praṇāmo duḥkha-śamanas
taṁ namāmi hariṁ param

Pāpa, tüm sapkınlıklar, tüm hoşa gitmeyen şeyler yani günah demektir. Maddesel zevk ve özgürlük de sapkınlıkların ve günahkâr eylemlerin kapsamındadır. Özgürlük neden günah olarak kabul edilir? Çünkü o anormal bir durumdur; bizim doğal görevimiz Krishna'ya hizmet etmektir, oysa azat olunca, özgürlüğe erince bunu yapmayız. Salt azat oluş Krishna'ya hizmeti kapsamaz, bu nedenle de anormal bir durumdur, dolayısıyla günah sayılır. Doğal görevimizi ihmal etmek ve bir kenara çekilmek günahtır.

VYĀSA'NIN MANEVÎ ARMAĞANI

Śrīmad-Bhāgavatam'ın kapanış ayeti der ki, "Krishna'nın Kutsal Adı bizleri istenmeyen günahlardan, tüm kirli özelliklerden ve tüm dertlerden kurtarabilir. Hepimiz Ona secde ede-

lim." *Śrīmad-Bhāgavatam*, o büyük eser bu ayetle biter, son sözünü söyleyip susar. *Bhāgavatam*ın son sözü *nāma-saṅkīrtana*dır. *Bhāgavatam*, Krishna'nın Kutsal Adının tekrarlanmasına büyük önem vermiştir. Śrī Chaitanya Mahāprabhu da oradan yola çıkıp geliştirmiştir. Vedik yazının derleyicisi Śrīla Vyāsadeva, Tanrı anlayışını o aşamaya getirdi ve insanlara şöyle seslendi, "Krishna'nın adını zikredin. Bunu yapın; fazlasına gerek yok. Bunu uygulayın!" *Śrīmad Bhāgavatam*, Śrīla Vyāsadeva'nın büyük armağanı böyle son bulur: "Krishna'nın Kutsal Adını tekrarlayın ve bu karanlık çağda yaşamınıza en geniş ve en kapsamlı tinsel kavramla başlayın."

ÖZÜN NEKTARI

Bu en cömert ve yararlı düşünceye yaklaştığımız için, ona dokunacak kadar yakınlaştığımız için, onu benimsediğimiz ve kapasitemize göre kendimizi onun dalgalarına bıraktığımız için kendimizi şanslı kabul edebiliriz. Bunca kavramdan geçtikten ve farklı önerilerin cazibesini aştıktan sonra hepsini geride bıraktık ve *nāma-saṅkīrtana* okyanusunun kıyısına geldik. Artık bedenlerimizi bu okyanusa atabilir, *guru*muzun ve Vaiṣṇavlar'ın merhametiye *nāma-saṅkīrtana* dalgalarında, özün nektarında yüzmeye başlayabiliriz

Bu onların malıdır, bizler ise onların köleleriyiz. Bedenimizi *nāma-saṅkīrtana* okyanusuna fırlatmak ve nektar okyanusunda yüzmek ne büyük bir cüret! Kazancın en yüksek anlayışı olan Rādhā-kuṇḍa'da yüzmek, *nāma-saṅkīrtana*nın en yüksek formunda da bulunabilir. Bu ayet *śrī kṛṣṇa saṅkīrtana*daki sınırsız okyanusun pozitif yanını temsil eder. Bir sonraki ayet negatif olasılıkları anlatır.

Bhaktivinoda Ṭhākura Śikṣāṣṭakam'ı hem Sanskrit dilinde hem de Bengal dilinde yorumladı. Onun yorumları en özgün yorumlar olarak kabul edilir. Śrīla Bhaktisiddhānta Saraswatī Ṭhākura Prabhupāda da Śikṣāṣṭakam'ı yorumlamıştır. Bu noktaları tam olarak anlayabilmek için üzerlerinde dikkatle inceleme yapmak gerekir. Ben ise bu söyleşiler sırasında,

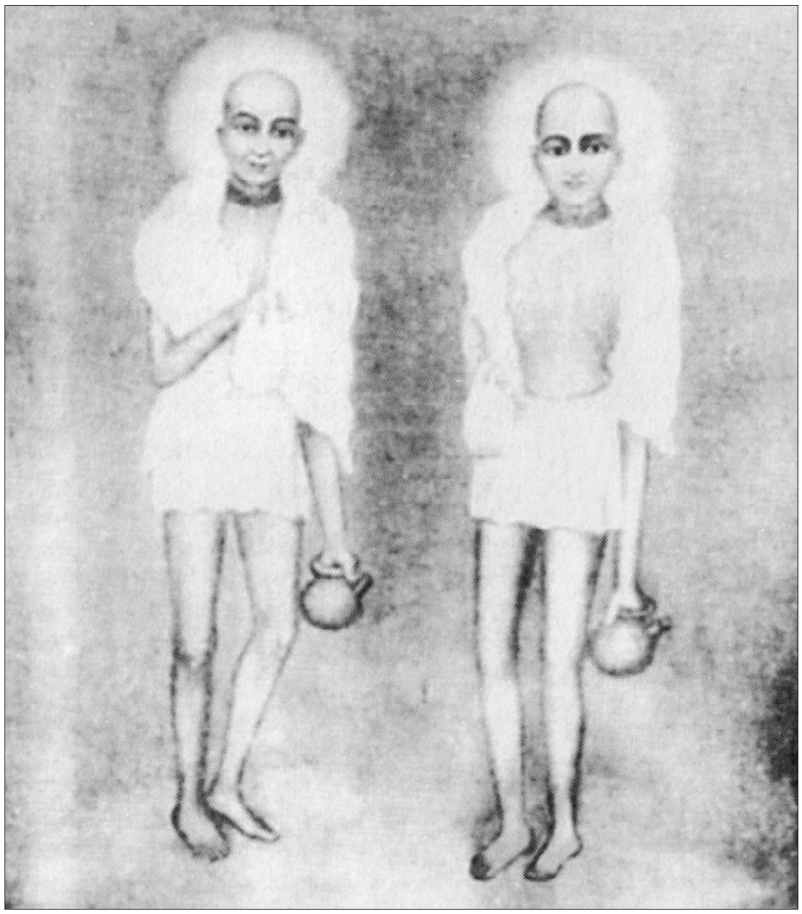

Sanātana ve Rūpa Goswāmī.
Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun can dostları.

kalbimde ne duyumsuyorsam ondan söz ediyorum. Bu ayetlerle ilgili aklıma ne gelirse ifade ediyorum. Bunların tümü Śrīla Bhaktisiddhānta Saraswatī Ṭhākura'dan, Bhaktivinoda Ṭhākura'dan, Rūpa Goswāmī'den, Śrī Chaitanya Mahāprabhu'dan ve daha önceki tüm *ācārya*lardan edindiğim bilgilerden kaynaklanıyor. Bütün bunlar onların lütfuyla benim dağarcığımda depolandı ve ben bu bilgilerin özünü aktarmaya çalışıyorum.

KRİSHNA KAVRAMI HERŞEYİ ELE GEÇİRİR

Adanmışlık yolunu benimseyince, içsel sistemimizde toptan bir değişim başlar ve zamanla dış dünyaya olan bağlılığımız yok olur. İçte bir savaş vardır, ancak Krishna kavramı bir adanmışın kalbine girince bütün öteki düşünceler ve fikirler zamanla çekilip giderler. Bundan *Śrīmad-Bhāgavatam*'da söz edilmektedir (2.8.5):

praviṣṭaḥ karṇa-randhreṇa
svānāṁ bhāva-saroruham
dhunoti śamalaṁ kṛṣṇaḥ
salilasya yathā śarat

Sonbahar mevsimi gelince sudaki çamur yok olur. Aynı bunun gibi, Krishna kavramı bir kişinin kalbine girince, bütün diğer kavramlar ve beklentiler zamanla çekilmek zorunda kalırlar ve Krishna'yı herşeyin sahibi olarak bırakırlar. Gerçek bir Krishna bilinci damlası kalbe girince tüm olumsuz güçlerin oradan ayrılması gerekir, Krishna egemen olur ve bütünü ele geçirir.

Krishna bilincinin yapısı böyledir: Hiçbir şey onunla boy ölçüşemez. Geride ne yarı tanrılara sözde adanmışlık, ne de Hristiyanlık, Müslümanlık ve benzeri dinlere inanç kalır. Tanrı anlayışının bütün kavramları ayrılmak zorunda kalırlar ve meydanı Krishna anlayışına bırakırlar. Krishna bilinciyle, mutlak tatlı güzellikle yapılan savaşta hiç bir saldırgan ayakta kalamaz. Güzellik, tat ve cazibe gücü ele geçirir ve yener.

Bizler aslında güzellik, tat, merhamet, şefkat, ilahî aşk (*prema*) özlemi içindeyiz. Kendini vakfetmek—başkalarına kendi enerjisiyle ve cömertliğiyle destek olmak—sonunda herkesi fetheder. Vermek almaktan daha fazla kazanç sağlar. İlahî aşk, yaşamak için ölmek demektir: kendin için yaşamak değil başkaları için yaşamaktır. Yaşamın en cömert yanı—en aşırı hâliyle kendini unutma—Krishna bilincinde bulunur.

Krishna bilinci öylesine güzeldir ki, onu geliştiren kişi kendi kimliğini ve varlığını kaybeder. Bütünüyle kendini unutur. Böyle bir cazibe vardır. Kim Krishna'yla başa çıkmaya kalkabilir? Onunla savaşmaya gelen herkes silahsız kalır. Eğer Krishna bir şekilde kalbe girerse herşeyi ele geçirir, bundan başka sonuç yoktur. Krishna, güzel gerçek işte böylesine iyiliksever, cömert ve tatlı bir kişidir.

TANRI'NIN SINIRSIZ ADLARI

SANSKRİT

नाम्नामकारि बहुधा निजसर्व्वशक्ति-
स्तत्रार्पिता नियमितः स्मरणे न कालः ।
एतादृशी तव कृपा भगवन्ममापि
दुर्दैवमीदृशमिहाजनि नानुरागः ॥२॥

ÇEVRİYAZIM

nāmnām akāri bahudhā nija-sarva-śaktis
tatrārpitā niyamitaḥ smaraṇe na kālaḥ
etādṛśī tava kṛpā bhagavan mamāpi
durdaivam idṛśam ihājani nānurāgaḥ

ÇEVİRİ

"Ah Lord'um, Senin Kutsal Adın
herkese iyilikler bahşeder.
Ve Senin Krishna ve Govinda gibi,
Kendini gösterdiğin
sınırsız adların var.

Sen şefkatinle, pek çok Kutsal Adına
bütün aşkın enerjini kattın.
Ve bu adları söylemek için,
zaman ya da mekânla ilgili
katı kurallar da yok.

Nedensiz merhametinle
ilahî ses formunda aşağıya indin,
ancak büyük şanssızlığım şudur ki,
bende Senin Kutsal Adına karşı hiç sevgi yok."

AÇIKLAMA

Burada anlatılan şudur, "Ey Lord'um, Sen Kutsal Adlarının zikrinin değerini açıkladın ve bütün enerjini bu adlara verdin." Hem Krishna'nın Kutsal Adı, hem de o adın enerjisi ebedîdir. Tüm enerjiler Krishna'nın Kutsal Adının içerisinde mevcuttur. Ayrıca, adı tekrarlamak için ne belli bir zaman ne de mekân gerekir. Bu ad sadece sabah söylenebilir, yıkandıktan sonra söylenebilir, kutsal bir yere gidince söylenebilir türü kurallar yoktur. Krishna'nın Kutsal Adını her zaman, her yerde ve her koşulda söylemeyi sürdürebilirsiniz.

Bu ayette, Śrī Chaitanya Mahāprabhu şöyle der, "Ey Krishna, Sen herkese çok yüce bir fırsat verdin. Sonu gelmez cömertliğe sahip olduğun için bizlere Kutsal Adının hizmetini bağışladın (*nāma bhajana*). Buna rağmen şanssızlığın en kötüsüne sahibim! İçimde adı söylemek için gerçek bir arzu duymuyorum. Kutsal Adı söylemek için inancım yok, aşkım yok, eğilimim yok. İçimde adı tekrarlamak için büyük bir özlem duymuyorum. Ne yapabilirim?

Śrīman Mahāprabhu'nun sekiz öğretisinden ikincisi budur. O, "Ey Lord'um," der. "Sen beni bu göreli maddesel dünyadan yukarıya çekmek için, kendi açından verebileceğin herşeyi verdin. Beni kurtarmak için yapmış olduğun girişim öylesine akıl almaz boyutta ki...benden istediğin tek şey Senin lütfunu kabul etmem için çok az bir iş birliği. Oysa ben Senin bu olağanüstü yücelikteki çağrına kulaklarımı tıkıyorum. Ah Lord'um! Ne kadar umutsuzum."

Śrī Chaitanya Mahāprabhu yazmış olduğu *Śikṣāṣṭakam*'ın yani sekiz öğretinin ilk ayetinde bizlere büyük umut verir. Krishna'nın Kutsal Adının tekrarlanması, eğer doğru dürüst uygulanırsa adım adım gelişme gösterir ve yedi sonuç getirir. Bunlardan birincisi bilincin temizlenmesidir; ikincisi kişiyi tüm göreli maddesellikten özgür kılar. Üçüncü etkiyle kalbimizde pozitif iyilik doğar ve bizleri Vṛndāvana'ya götürür. Ardından *svarūpa-śakti*nin yani Lord'un içsel enerjisi *yogamāyā*nın rehberliğinde *vadhū* kavramına ulaşırız: biz enerjiyiz ve

koşulsuz olarak Krishna'ya hizmet etmeliyiz. *Vadhū,* Lord'la tam bağlantı kurmamızı sağlayan *rasa* (*mādhurya-rasa*) demektir.

VECD DOLU COŞKU OKYANUSU

O aşamaya ulaştıktan sonra bunu hangi sonuçlar izler? Kişi mutluluk okyanusunda bir zerre olur. Bu mutluluk tazeliğini kaybetmez, durağan değildir. Her an yenidir ve dinamiktir; herşeyi arındıran bir mutluluktur. Her ne kadar bireysel anlayışımızı korumamıza izin verilse de, adı tekrarladığımızda varoluşumuzun her bir parçasının tümüyle arındığını hissederiz. Bu yalnızca beni etkilemez, *nāma-saṅkirtana* ile bağı olan herkesi etkiler. Bu kişiler toplu değişimin, toplu arınmanın, tam arınmanın deneyimini alacaklardır. Bunlar Kutsal Adı zikretmenin getirdiği yedi sonuçtur.

Mahāprabhu ilk ayetinde bu tezi açıklarken, ikinci ayette antitezi ortaya koyar. Kutsal Adın içerisinde böylesine büyük bir umut varsa neden bu kadar çok sıkıntı çekiyoruz? Zorluk nereden kaynaklanıyor? Neden Kutsal Adda varolan muhteşem ilahî kutsamanın yararını fark etmiyoruz? Krishna'nın bulunduğu taraftan akıl almaz lütuf geliyor. O bizlere çok fazla olanak vermiştir, bizden yapmamızı istedikleri ise çok azdır. Kutsal Adı kabul etmemiz için zevk sahibi olmamız, ciddi olmamız gerekir; ancak zorluk da bundadır, çünkü bunların ikisine de sahip değiliz. Bu durumda ne tür umut besleyebiliriz? Nasıl elde ederiz? Kutsal Ada kalbimizin en derin yerinden değil formalite olarak yaklaşmış olabiliriz. Bu durumda hangi yöntemle yarar sağlayabiliriz ve ilerleme kaydedebiliriz? Üçüncü ayet bu soruya cevap verir.

Kişi, 'bu lütfu elde etmek için gerekli olan minimum depozitoya sahip değilim' duygusuna kapılabilir, buna rağmen yine de durum umutsuz değildir. Bu farkındalığın yapısı onu tevazu anlayışına götürür. Kişi sonsuz Tanrı'ya kendini adama uygulamasına başlayınca, sonsuzluk karşısında kendisinin ne kadar değersiz olduğunu hisseder. Şöyle düşünür,

"Karşılığında verebilecek hiçbir şeyim yok. Tanrı'nın lütfunu karşılayacak en küçük ihtiyaçtan bile yoksunum." Bu düşünce onu şu anlayışa götürür, "Hiçbir niteliğe sahip değilim. Bomboşum."

Bir adanmış Lord'un hizmeti için uygun olmadığını düşünmekle kalmaz, kendisini aşağılık bir varlık olarak görür. Krishnadāsa Kavirāja Goswāmī der ki: "Ben dışkıdaki solucandan daha aşağılık ve Jagāi ve Mādhāi'den daha günahkârım (*jagāi mādhāi haite muñi se pāpiṣṭha purīṣera kīṭa haite muñi se laghiṣṭha*)." Bizler Krishna'nın Kutsal Adının hizmeti için en ufak bir beceriye bile sahip olmadığımızı düşündüğümüzde hayal kırıklığına uğramamalıyız, çünkü bu tür bilinç bir adanmış için doğaldır.

Aynı zamanda, kendimizi adanmışlığımızla ilgili içten olmayan anlayıştan uzak tutmalıyız; bu bizim düşmanımızdır. "Tanrı için en ufak bir sevgi, ya da tat yok içimde," diye düşünmenin bir sakıncası yoktur. Ancak, "Tanrı için biraz tat, biraz ciddiyet, biraz kendini adamaya sahibim," diye düşünmek tehlikelidir.

BENCİL DÜNYA

Eğer sonsuzla bir ilişkimiz olacaksa, tamamen boş olmalıyız; kendimizi inkar edişimiz tam olmalıdır. Dünyasal edinim negatif birşeydir, bundan kendimizi tamamen çekmeliyiz. "Ben bir hiçim; Tanrı'nın hizmeti için kullanılacak ya da kabul edilecek hiçbir niteliğim yok. Ben tam anlamıyla uygunsuzum." Bencil dünyadan tamamen çekilmeliyiz ve kendimizi *yogamāyā*nın egemenliğine, Lord'un içsel enerjisine bırakmalıyız. Bir köle hiçbir pozisyona sahip değildir; pozisyon tümüyle efendiye aittir. Herşey onundur. Bunun farkında olmak bizlerin gerçek niteliğimizdir. Bazı niteliklere sahip olduğumuzu düşündüğümüz anda zorluklarımız da başlar. Bu nedenle Śrī Chaitanya Mahāprabhu Şahsen şöyle der, "Kalbimde Krishna aşkının zerresi bulunmuyor (*na prema gandho 'sti darāpi me harau*)." Bu tevazunun ölçüsüdür. Ve

bu duygu samimi olmalıdır; taklit olmamalıdır. Dikkatli olmalıyız. En üst adanmışları taklit etmeye kalkışmamalıyız. Hiçbir şeye sahip olmadığımızı, herşeyin Ona ait olduğunu gerçekten hissetmek ve kavramak, Krishna'nın Kutsal Adını tekrarlamak için tek niteliktir.

BİR OTTAN DAHA ALÇAK GÖNÜLLÜ

SANSKRİT

तृणादपि सुनीचेन तरोरिव सहिष्णुना ।
अमानिना मानदेन कीर्त्तनीयः सदा हरिः ॥३॥

ÇEVRİYAZIM

tṛṇād api sunīcena
taror iva sahiṣṇunā
amāninā mānadena
kīrtanīyaḥ sadā hariḥ

ÇEVİRİ

"Bir ottan daha alçak gönüllü
bir ağaçtan daha sabırlı olan,
karşılık beklemeden başkalarını
gerektiği gibi onurlandıran kişi
Krishna'nın Kutsal Adını
her an zikretmek için uygundur."

AÇIKLAMA

Bizler kendimizi bu ruh hâli içinde tutmalıyız: kendimizi değersizlerin en değersizi olarak görmeliyiz. Śrīla Bhaktivinoda Ṭhākura bu ayetin anlamıyla ilgili çözümlemesini şöyle yapmıştır: bir otun bile değeri vardır, oysa biz bir ot kadar bile değere sahip değiliz. Hiçbir pozitif değere sahip değiliz. Eğer insan eğitim almamışsa bu kötüdür, ama bir akıl hastası, eğitimsiz birinden daha da kötüdür. Düşünebilir ancak anormal bir şekilde. Bu nedenle, Śrīla Bhaktivinoda Ṭhākura der ki, "Ben bir parça bilince, zekâya sahibim, ama bunların tümü yanlış yönlendirilmiş. Oysa bir ot yanlış yönelişe sahip değildir. Üzerine basıldığında, zıt yönde doğrulma eğilimi yoktur. Bir ot fırtınaya veya dış çevreye bağlı olarak oradan oraya sürüklenebilir, oysa ben belli bir yönde gitmeye her zaman karşı çıkarım. Eğer çevremdeki dalgalar beni belli bir yöne sürüklemek isterse, buna direnmeye çalışırım. Eğer gerçekten benim değerimi düşünecek olursan, benim konumum bir ottan daha aşağıda, çünkü direnen, karşı koyan bir eğilime sahibim."

Bizler kendimizi sonsuz iyiyle daha yakın bir ilişkiye sokmak istediğimizde, şöyle düşünmeliyiz, "Benim hiçbir değerim yok. Daha doğrusu negatif, olumsuz br değere sahibim. Lord'un lütfuna direnme eğilimi içindeyim. Krishna bana lütfunu yağdırmak ister, oysa ben karşı çıkarım: Ben öyle bir yapıya sahibim ki intihara kalkışırım: içimdeki enerji intihara

kalkışır. İşte benim durumum budur, oysa bir ot kimseye direnmez. Benim hâlim ise son derece sevimsizdir." Çok berbat bir durumda olduğumuzu anlamamız gerekir. Mutlak Gerçeğin Kutsal Ad formundaki iyiliğini, bu kaygıyı taşıyarak benimseyebiliriz.

Yolumuzun çok da rahat olduğunu düşünmemeliyiz; dışarıdan sayısız sorun karşımıza çıkabilir. Adanmışlar sokakta Hare Krishna söylemeye başlayınca insanlar toplanır, bağırırlar, "Hey, maymunlar, kırmızı suratlı maymunlar!" Türlü engellemeler ve direnişlerle karşılaşacağız, bizleri etkilemeye çalışıp bu yoldan ayırmaya çalışacaklar, ama bizler bir ağaç gibi sabretmeliyiz. Neden ağaç örneği verilir? Bu şöyle açıklanabilir: eğer hiç kimse ağaca su vermezse protesto etmez, "Hey! Bana su verin!" demez. Eğer bir kimse ağacı rahatsız etse, yapraklarını koparıp, dallarını kesse, hatta gövdesini yere devirse ağaç sessiz kalır: hiç tepki vermez. Bizler aşağılanma, yoksulluk, ceza ve diğer olumsuzlukların bizleri arındırmak için ne kadar gerekli olduğunu anlamaya çalışmalıyız, o zaman maddesel varoluştan minimum ceza ile kurtuluruz.

Krishna bilinci sayesinde yaşamın en ileri amacıyla—yaşamın en üstün mutluluğuyla bağlantı kurduk—bunun için ne türlü bir bedel ödemeye hazırız? Bunun algılanması son derece güç. Gelen küçük talepleri, en üstün amacı dikkate alarak, güler yüzle karşılamalıyız. Eğer gerçekten eminsek, eğer parlak geleceğimize inancımız varsa, o zaman doğanın bizden istediği ufak bedeli seve seve verebiliriz.

"KRİSHNA — SANA BİR DERS VERECEĞİM!"

Bir keresinde, Śrīla Bhaktisiddhānta Saraswatī Ṭhākura'nın öğretmeni Śrīla Gaurakiśora dāsa Bābājī Mahārāja Navadwīpa'da ev ev dolaşıp biraz pirinç dileniyordu. Köylüler bazen adanmışlara sataşırlar ya da aşağılarlar. Böylesine yüce bir ruha bile sataşmadan edemediler. Bazı çocuklar ona taş, toprak atıyorlardı. O zaman şöyle dedi, "Krishna, bana karşı çok zalimsin! Seni annen Yaśodā'ya

şikayet edeceğim." Böyle değerlendiriyor ve herşeyi bu şekilde uyum hâline getiriyordu. Bizlere saldıran ya da rahatsız eden herşeyde Krishna'yı görmeyi öğrenmeye çalışmalıyız. Kuşkusuz felsefî açıdan bakınca Tanrı'nın iradesi olmadan hiçbir şey gerçekleşmez. Ama bir adanmış somut olarak görür, "Ah, Krishna! Sen bu çocuklara arka çıkıyorsun, beni rahatsız ediyorsun, sana dersini vereceğim. Seninle başa çıkmayı bilirim ben. Seni Annen Yaśodā'ya şikayet edeceğim, o da Seni azarlayacak."

İleri düzeydeki adanmışlar herşeyin ardında Krishna'nın olduğunun bilincindedirler, herşeyi öyle algılarlar. Bu yaklaşım bizlere yol gösteren ışıktır. Çünkü görünüşte olumsuz olan şeylere ayak uydurmamızı sağlar. Burada güzel bir uyum söz konusudur, işte bu nedenle bir ağaçtan daha hoşgörülü olmamız salık verilir. Bizler direnmiyor olabiliriz ama tepkiler bizi rahatsız edebilir. Yine de sabırlı olmalıyız.

Başkalarına saygı göstermeliyiz. Prestij, saygınlık, Krishna'nın saf kulunun en büyük ve ince düşmanıdır. Gurur Krishna'nın kulunun en berbat düşmanıdır. Ve bu gurur kişiyi *māyāvādī*lerin, monistlerin vardığı sonuca götürür. Onlar, *so 'ham*—"Ben Oyum" derler. *Dāso 'ham*, "Ben alt konumdayım, tabiyim" demezler. Bunun yerine, "Ben Yüce Eleman'danım, ben Oyum; ben Tanrı'yım" derler. Ne denli küçük olduğumuzu, ne denli acılar içinde kıvranmakta olduğumuz düşüncesini bir yana bırakırlar. Pratikte karşılaşılan herşey *māyāvādī*ler tarafından göz ardı edilir. Oysa konum, ya da benlik (*pratiṣṭha*) en kötü düşmanımızdır. Bu ayette saygınlık ve konumla özel bir şekilde uğraşmamız öğütlenir.

KRİSHNA'NIN ESARET BÖLGESİ

Śrī Chaitanya Mahāprabhu şöyle der, "Kimseden hatta ortamdan bile saygı istememelisiniz; aynı zamanda ortamda bulunan herkese ve herşeye, durumuna göre saygı göstermelisiniz. Saygı gösterin, ama dışarıdan saygı beklemeyin." Bu

konuda çok duyarlı olmalıyız çünkü gurur bizlerin gizli düşmanıdır, en kötü düşmanı. Eğer bir şekilde bu düşmanı uzaklaştırabilir, ele geçirebilirsek, Krishna'nın esaret bölgesine girmeye hak kazanırız ve yaşamlarını toptan Ona adamış olanlara katılırız. Bu ayetin genel anlamı şudur, "Hiçbir yerden konum ve saygınlık elde etmeye kalkışmayın. Aynı zamanda da kendi anlayışınıza göre herkese ve herşeye saygı gösterin."

AĞIR HAKARET

Manevî öğretmenimiz Śrīla Bhaktisiddhānta Saraswatī Ṭhākura, 1930lu yılların başında arabayla Vṛndāvana'ya gitmişti. O günlerde bir azizin arabayla dolaşması alışılmış, duyulmuş birşey değildi. Bir gün bir rahip, gelişimin en üst kavramına önderlik etmiş olan Śrīla Rāghunātha Dāsa Goswāmī'nin pozisyonunu eleştirerek *guru*muzu küçük düşürdü. Şöyle övündü, "Bizler yalnız bu kutsal toprakların sakinleri değil aynı zamanda yüksek rahipler kastının (*brāhmaṇa*) üyeleriyiz. Bu nedenle Dāsa Goswāmī'ye kutsamalarımızı sunabiliriz. O alt sınıftan bir ailede dünyaya geldi ve kendisi bizlerden hayır duamızı istedi."

Bir keresinde ve kuşkusuz büyük bir alçak gönüllülükle Dāsa Goswāmī şöyle yakarmıştı,

gurau goṣṭhe goṣṭhālayiṣu sujane bhūsuragaṇe
svamantre śrī-nāmni vraja-nava-yuva-dvandva-śaraṇe
sadā dambhaṁ hitvā kuru ratim apūrvām atitarām
aye svāntarbhrātaś caṭubhir abhiyāce dhṛta-padaḥ

"Ey zihin—erkek kardeşim! Ayaklarına kapanıp yalvarıyorum sana: 'Gururdan tümüyle vazgeç ve kutsal rehberi, kutsal mekân Vṛndāvana'yı, Vraja'nın sığır çobanlarıyla sütçü kızlarını, Yüce Lord Śrī Krishna'nın sevgi dolu adanmışlarını, yeryüzü tanrılarını yani saf *brāhmaṇa*ları, Gāyatrī *mantra*'yı, Śrī Krishna'nın Kutsal Adlarını ve Vraja'nın kutsal genç çifti

Śrī Śrī Rādhā-Govindasundara'yı hatırlarken her zaman aşkın vecdini tat."

O rahip şöyle dedi, "Bizler, kutsal mekan Vṛndāvana'nın sakinleriyiz, aynı zamanda da *brāhmaṇa*yız. Bu nedenle Raghunātha Dāsa Goswāmī'yi kutsayacak konuma sahibiz." O sıralarda Rādhā-kuṇḍa'da olan *guru mahārāja*mız bu sözleri duyunca oruç tutmaya başladı. Şöyle dedi, "Bunları duymak zorunda mıydım? Bu adam şehvetin, öfkenin ve açgözlülüğün kontrolü altında, Dāsa Goswāmī'ye, bizim çizgimizdeki en saygın öndere lütuf gösterebileceğinden söz ediyor! Bunları mı duyacaktım?" Onun sözlerine karşılık vermeden oruç tutmaya karar verdi.

Bizler de yemekten vazgeçtik, bütün kamp oruca başladı. Daha sonra tüm kampın oruç tuttuğunu öğrenen o yöreden hatırı sayılır biri saygısız rahibi buldu ve *guru mahārāja*ya getirdi. Rahip bağışlanması için yalvardı. *Guru mahārāja* da tatmin oldu, ona saygı gösterip sonunda orucu bozdu. O sırada biri *guru mahārāja*ya şöyle dedi, "Bunlar cahil budalalar. Neden sözleri sizi bu kadar etkilesin? Hiç aldırmamalısınız." *Guru mahārāja*mız şöyle cevapladı, "Eğer ben sıradan bir *bābājī* olsaydım ve bu sözleri işitseydim, kulaklarımı tıkar, çekip giderdim. Oysa ben *ācārya* rolü üstlendim, yani kendi örneğiyle öğreten kişi. *Gurudeva*ma karşı söylenen bu sözlere karşı çıkmazsam, arabaya binmek için hangi haklı nedene sahip olurum?"

Tekrar tekrar şu ifadeyi kullandı: "Neden burada Vṛndāvana'da araba kullanıyorum?" "Eğer *niṣkiñcana bābājī* olsaydım yani inzivada yaşayan, bez parçasıyla örtünmüş bir aziz olsaydım, bu adama hiç tepki göstermezdim. Kendimi korumak için orayı terk eder başka yere giderdim.

Oysa *ācārya*, yani öğretmen görevi üstlenerek büyük bir arabaya bindiğim için yüce kulların saygınlığını korumalıyım. Bu görevi kabul ettim, dolayısıyla bu koşullardan kaçamam. Bunlarla yüzleşmeliyim ve bu gibi şeylerin su yüzüne çıkarılmadan, tepki görmeden sürmesine var gücümle karşı koymalıyım."

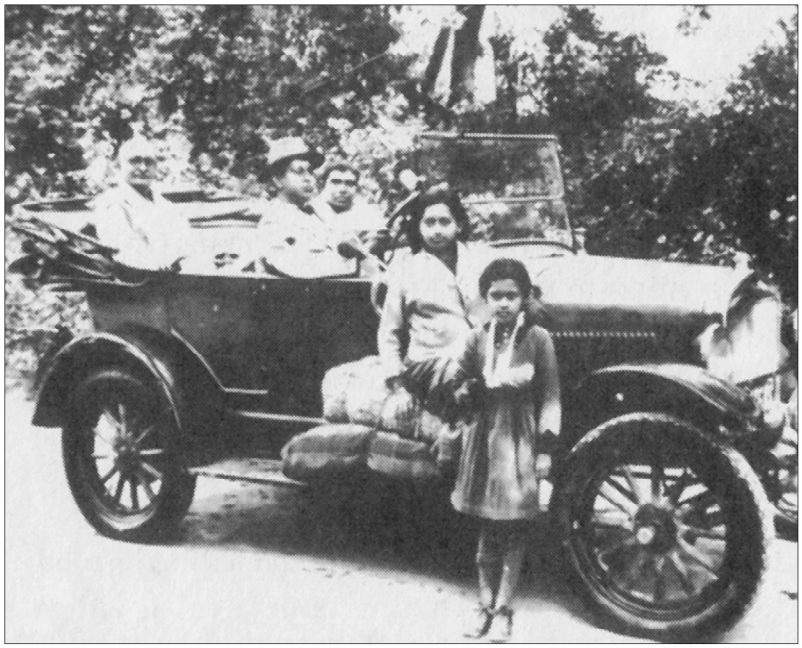

Śrīla Bhaktisiddhanta Saraswatī Ṭhākura. "...*ācārya*, yani öğretmen görevi üstlenerek büyük bir arabaya bindiğim için yüce kulların saygınlığını korumalıyım."

Alçak gönüllülük, pratik uygulamada ortama göre uyarlanmalı, değiştirilmelidir. Bir zamanlar bir Hare Krishna tapınağına saldırı düzenlenmiş, bir adanmış da tapınağı korumak amacıyla tüfek kullanmıştı. Daha sonra yerli halk şikayette bulundu. Şöyle dediler, "Onlar mı alçak gönüllü? Onlar mı hoşgörülü? Neden Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun bir ottan daha alçak gönüllü, bir ağaçtan daha hoşgörülü olun çağrısını çiğnediler? Bu adamlar adanmış olamaz!" Çok fazla şikayet geliyordu, oysa ben onları savunarak şöyle dedim. "Hayır, doğru yaptılar. Bir ottan daha alçak gönüllü olun talimatı bir adanmışa karşı alçak gönüllü olun anlamındadır, bir deliye karşı değil."

İnsanların büyük bir bölümü cahildir. Akıl hastasıdır. İyi, kötü nedir bilmezler, bu nedenle onların düşüncelerinin bir

değeri yoktur. Bir adanmışın herkese saygı gösterdiğini, kendisi için ise saygı beklemediğini değerlendirecek niteliklere kim sahiptir? Onun gerçekten alçak gönüllü mü, hoşgörülü mü olduğunu kim değerlendirecek—deli mi? Cahil insanlar mı? Kimin alçak gönüllü, kimin hoşgörülü, kimin başkalarına saygılı olduğunu değerlendirecek anlayışa sahipler mi? Tevazuyu ölçecek bir standart olmalı. Bizler daha üstün düşünürlerin ölçütleriyle ilgileniyoruz, cahil kitlelerin düşünceleriyle değil.

ALÇAK GÖNÜLLÜ OLMANIN ÖLÇÜTÜ

Kuşkusuz, herhangi biri yüzeysel alçak gönüllülükle sıradan halkı aldatabilir. Oysa alçak gönüllülük gösterisi gerçek alçak gönüllülük değildir. Kalpten gelmelidir ve gerçek bir amacı olmalıdır. Herşey; alçak gönüllülük, hoşgörü ve gurursuzluk, standart bir insanın yargısına göre değerlendirilmelidir, cahil insanınkine göre değil, onların fillerden, kaplanlardan, çakallardan farkı yoktur. Onların alçak gönüllülük, küstahlık, haddini bilmezlik konusunda yargıda bulunmalarına izin verilmeli midir? Kuşkusuz hayır! Eğer bir adanmış, "Deity ve tapınağa saygısızlık yapılıyor, oysa ben bir kenarda durup hiçbir şey yapmayacağım, alçak gönüllü ve hoşgörülü olacağım. Tapınağa bir köpek giriyor, ona saygı göstermeliyim." diye düşünürse bu gerçek alçak gönüllülük olmaz.

Bizler gerçekle ilgili normal bir anlayışa sahip olmalıyız. Başkalarına saygı göstermek adına bu tür anormalliklerin sürmesine izin vermemeliyiz. Herhangi birinin saf kullara zarar vermesine, tapınağa saygısızlık etmesine, köpeğin tapınağa girmesine izin verebileceğimizi ve böyle yaparak alçak gönüllü ve hoşgörülü olduğumuzu, herkese saygı gösterdiğimizi düşünmemeliyiz. Bizler kutsal metinlerin yalnız fiziksel anlamıyla değil, gerçek anlamıyla ilgileniyoruz.

Alçak gönüllü olmak, bir Vaiṣṇava'nın kölesinin kölesi olmak demektir. Bizler bu bilinçle ilerlemeliyiz. Eğer bir kişi öğretmenime saygısızlık ederse, kendimi feda etmeliyim ve şöyle düşünmeliyim, "Değersiz olduğum için, kendimi feda

etmem kayıp sayılmaz; *Guru*'mun, adanmışların, Lord'un ve Onun ailesinin saygınlığını korumak için kendimi feda etmeliyim."

Bizler her zaman neye saygı gösterileceğini bilmeliyiz. En üstün gerçeğe, Lordların Lord'una saygılarımızı sunmalıyız; bütün yaptıklarımız bununla uyum içinde olmalı. Eğer her zaman içimizde göreceli değerlendirmenin en üst kavramına yer verirsek, en alt olduğumuzu fark ederiz. Eğer koruyucularımız tehlikeyle karşılaşırlarsa, kendimizi feda ederiz. Alçak gönüllülüğün anlamını anlamaya çabalarken tüm bunlar dikkate alınmalıdır, fiziksel taklit değil—gerçek alçak gönüllülük; bu, uygulamadaki farkındalık sorunudur. Ün ve onur Lord'a ve Onun has adanmışlarına verilmelidir, başkalarına değil.

Kendini adamanın en ileri aşamalarında, maddesel dünya ile tüm bağlarını kopartmış olan *paramahaṁsa bābājī*ler, kuğuya benzetilen azizler, alçak gönüllülüğü başka türlü uyarlamak zorunda kalabilirler. Ama ikinci sınıf adanmış, vaaz verme aşamasında, olayları farklı şekilde kabullenmek zorundadır. *Guru mahārāja*mızın söylediği gibi, "Eğer bir *bābājī* rolünde olsaydım, iddiasız, vazgeçmiş bir aziz olsaydım hiç karşı çıkmadan oradan uzaklaşırdım. Oysa vaaz verirken ve onca ruhu Lord'un mekânına yöneltmenin sorumluluğunu almışken, uyarlamamız da ona göre olmalıdır." Genellikle, bizlere kişisel olarak düşmanlık besleyenlere karşı kayıtsız olabiliriz, ancak organize bir şekilde Lord adına vaaz verirken görevimiz değişir: Bize karşı olanlara kayıtsız kalamayız.

Jīva Goswāmī kutsal metinlerde, bu tür şeylerin kişinin özel konumuna göre dikkate alınmasından ve gerekenin yerine getirilmesinden söz eder. Eğer bir adanmış güçlü bir yerdeyse, bir kralsa ve bir kişi de sürekli olarak gerçek bir Vaiṣṇava'ya saygısızlık etmekteyse, kral bu kişiyi ya başka yerlere sürerek ya da dilini keserek (*vaiṣṇava nindaka jihvā hāta*) bedensel yaptırım uygular. Bu ceza yöntemi sıradan insanlar için değildir; eğer onlar da bu türlü hareket ederlerse isyan çıkar. Kimseye fiziksel yaptırım uygulama konusunda istekli olmamalıyız.

Hanumān bir Vaiṣṇava'dır, oysa pek çok yaşama son verdiği görülmüştür. Aynı şey Arjuna ve başka adanmışlar için de geçerlidir. Krishna ve Rāmacandra bile savaş sırasında şeytanları öldürürken görülürler. Fiziksel uysallık gösterisi, alçak gönüllülüğün gerçek anlamını oluşturmaz. *Guru*'ya ya da Vaiṣṇava'lara saygısızlık yapıldığında adanmış kendi gücüne göre saldırganlara karşı çıkar.

Bhaktivinoda Ṭhākura şarkılarından birinde yalnız başkalarının kötülüklerine ve rahatsızlık veren ortama tahammül etmekle kalmamalıyız, bize işkence yapanlara iyilikle karşılık vermeliyiz, der. Burada ağaç örneği verilir. Kişi, ağacı keserken bile ağacın gölgesinden ve konforundan yararlanır. Sonuç olarak, alçak gönüllülük, merhamet, başkalarına saygı, ad ve ünden vazgeçme, Krishna'nın Kutsal Adını tekrarlamak için gerekli olan niteliklerdir.

Bizler en aciz olandan daha aciziz. Her zaman dilenci olduğumuzun bilincinde olmalıyız. Şöyle düşünmeliyiz, "Bir dilenci olmama rağmen, en üstün şey için dilenmeye geldim: hiçbir olumsuzluk beni bu girişimimden alıkoymasın." Bunun yanında, çevreye karşı tavrımız saygı dolu olmalıdır.

Bu şekilde, tanrı anlayışının Krishna kavramında eğitim görerek, herkese bulunduğu yere göre saygı gösterilmelidir. Kutsal Ada ibadet etmede (*nāma-bhajana*) yol gösteren talimata göre Lord'un kölesinin, kölesinin, kölesi durumunda olmalıyız. Eğer Krishna'nın adını söylemek isterseniz, o zaman enerjinizi bu dünyadaki değersiz şeylere harcamayın. Dikkatinizin para ve fiziksel konforun sağladığı saygınlık veya kazanç gibi değersiz edinimlerle dağılmasına izin vermeyin. En büyük şey için çaba harcamakta olduğunuzu ve bunun dışındaki herşeyin, Krishna bilincine kıyasla, ne denli küçük olduğunu hatırlayın. Dolayısıyla enerjinizi ve değerli zamanınızı boşa harcamayın. Tutumlu olun. Yaşamın en üstün amacını elde etme şansına sahipsiniz.

SAF ADANMIŞLIK

SANSKRİT

न धनं न जनं न सुन्दरीं कवितां वा जगदीश कामये ।
मम जन्मनि जन्मनीश्वरे भवताद्भक्तिरहैतुकी त्वयि ॥४॥

ÇEVRİ YAZIM

na dhanaṁ na janaṁ na sundarīṁ
kavitāṁ vā jagad-īśa kāmaye
mama janmani-janmanīśvare
bhavatād bhaktir ahaitukī tvayi

ÇEVİRİ

"Ah Tanrım, ben ne servet,
izdeşçi, güzel kadın
ne de özgürlük isterim.
Benim tek duam,
her doğumda Senin nedensiz
adanmış hizmetin içindir."

AÇIKLAMA

Bu yönde ilerlemeye çaba göstermeliyiz. Śrī Chaitanya Mahāprabhu şöyle der, "Ben para (*na dhanaṁ*) istemiyorum, ün yada fiziksel güç (*na janaṁ*) istemiyorum, güzel kadınlarla birlikte olmak (*na sundariṁ*) istemiyorum. İyi bir ad, şairin ünü (*kavitaṁ vā*) gözümde yok." Ayetin genel anlamı böyle, ancak Śrīla Bhaktisiddhānta Saraswatī ve Śrīla Bhaktivinoda Ṭhākura'nın yorumları daha derin anlamlar ortaya koyuyor.

Guru mahārāja'ımız bu ayette geçen servet, izdeşçiler, kadınlar ve bilimin (*dharma, artha, kāma, mokṣa*) sırasıyla görev, servet, duyusal zevk ve kurtuluşu simgelediğini söylemektedir. Śrīla Bhaktivinoda Ṭhākura bu bağlamda, servetin, kişinin belirlenmiş görevlerini yerine getirmesiyle elde edildiğini ifade eder. Servet aynı zamanda *artha*, ekonomik gelişme anlamına gelebilir. "İzdeşçiler" ise konfor elde etmek için fiziksel ilişkileri örneğin eş, çocuklar ve benzerlerini kapsar. *Sundarīṁ* sözcüğü, *kāma* yani güzel bayanların beraberliğidir. *Kavitaṁ* yani şiir ise *mokṣa*yı, kurtuluşu, özgürlüğü simgeler. Özgürlük aslına bakılırsa şiir gibi yüksek bir değerdir ama aynı şiir gibi süslü sözlerden ibarettir. Özgürlük hayal ürünüdür çünkü özgürlüğün nihai sonucu, kişinin varoluşunun yok olmasıdır.

HİZMET KAPİTALİSTLERİ

Śrī Chaitanya Mahāprabhu der ki, "Ey evrenin efendisi, hiç bir ödül beklentisi olmaksızın sadece kendiliğinden adanmışlık elde etmek için Sana dua ediyorum. Ben doğal bir hizmet tavrı istiyorum." *Prema* şefkat, aşk demektir. *Prema*nın anlamı şudur, "Sana hizmet edeceğim, Sen de karşılığında bana daha fazla hizmet etme eğilimi vermelisin—Sana hizmet etmek için daha fazla enerji ve özlem vermelisin. Sana olan sevgim artacak ve faizi sermaye hâline gelecek, aynı borç para verme işinde olduğu gibi." Bir adanmış Krishna'ya bu şekilde dua eder. "Sana hizmet ediyorum, eğer karşılığında bana birşey vermek istersen hizmet eğilimimi artırmak için sermaye ver, böylece eğilimim daha güçlensin.

"Tanrım, *karma*ma göre nerede doğarsam doğayım, yalnız Senin hizmetini arzuluyorum ve karşılık beklemeden, amaçsız hizmet için dua ediyorum." Dört yanımızdan bizleri kuşatmış olan baştan çıkarıcılar dört sınıfa ayrılır: para, izdeşçiler, kadınlar ve özgürlük, yani; *dharma*, *artha*, *kāma* ve *mokṣa*. Yaşamın farklı hedeflerinin bilimsel sıralaması bu şekilde gösterilmektedir.

Ancak Śrī Chaitanya Mahāprabhu der ki, "Lord'um, Senin dışında hiçbir şey bana cazip gelmiyor. Hatta özgürlük bile gözümde yok. Şöyle yakarmayacağım, "Bana özgürlük ver, çünkü özgür olunca Sana daha iyi hizmet veririm." Ruhaniyette böyle bir koşul öne sürülmemelidir. Şu ise duaların en safıdır: "*Karma*ma göre, orada burada hatta cehennemde bir kuş ya da bir hayvan olabilirim. Bu önemli değil. Benim bütün umudum yalnız tek şey üzerinde yoğunlaşmıştır: Sana olan eğilimim kaybolmasın diye dua ediyorum. Dua ediyorum ki bu eğilim artsın."

Bhakti, kendini adama, *ahaitukī*dir, nedensizdir. Çok doğaldır ve başka özlemlere yer yoktur. Bir kişi çıkıp şöyle diyebilir, "Eğer faiz durmadan yatırım sermayesi olursa, hiçbir zaman kâr elde etmenin zevkine varamam," oysa bizler kendimizi vermekten zevk alırız. "Herkes benim uğruma

eğlensin"—işte en yüksek zevkin temeli budur. Adanmış şöyle düşünür, "Krishna başkalarıyla eğlensin—ben günah keçisi olurum."

Bhaktivinoda Ṭhākura şöyle der, bilgisi olmayan bir bebek, bir düşmanın ya da hastalığın saldırısına uğradığı zaman kendisini koruyamaz. Aynı şekilde, başlangıçta, Kutsal Adın farkındalığı çocuğunkine benzer aşamadayken, ada karşı suçlar ve saygısızlıklar ortaya çıkabilir. Kişinin farkındalığı gelişince hiçbir saygısızlık ona yaklaşamaz. Oysa yeni başlayan kişi pek çok saygısızlığın saldırısına maruz kalabilir.

İNTİHAR BİRLİĞİ

Bhaktivinoda Ṭhākura der ki, "Kutsal Ad çok güzel, çok lütufkâr, çok çekicidir. Ona karşı işlenen bütün saygısızlıklarla birlikte öleyim ki başkaları Onun nektarını tadabilsin." Kendisini, savaşta kolunun altında bombalarla geminin bacasından içeriye atlayan intihar birliği gibi feda etmek ister. İntihar birliği Japonların İngilizlere karşı düzenlediği kampanya sonucu ortaya çıktı. Hitler onların korkusuzluklarını duyduğunda şöyle dedi, "Japonlardan öğreneceklerimiz var." Bhaktivinoda Ṭhākura böyle dua eder, "Ben kendimi ada karşı işlenmiş tüm saygısızlıklarla birlikte yok etmek istiyorum, böylece başkaları Kutsal Adın nektarını tadabilsin."

Vāsudeva Datta da şöyle yakardı, "Onlar yararlansınlar diye, bütün ruhların günahlarını bana verin ve beni ebedî cehenneme atın. Onlara Krishna'nın aşkını verin." Bu son derece cömert duygusallıktan sonra o artık ölmez. "Yaşamak için öl," diye bir söz vardır. Tanrı'ya olan hayranlığımız sonucu böylesi bir duygusallık deneyimleyince, daha üstün ve canlı bir yaşam elde ederiz. İşte istediğimiz zevk odur.

Śrī Chaitanya Mahāprabhu *Śikṣāṣṭakam*'ın son ayetinde bu duyguları açıklayacaktır. Bunun bir başka örneğinde, büyük bilge Nārada *gopīler*e gelir ve Krishna'nın baş ağrısını geçirmek için *gopīler*in lotus ayaklarının tozunu ister. Burada ken-

dini feda etmenin en büyük örneğiyle karşılaşırız, kendini adamanın esas noktası da budur. Adanmışın yaşamı kendisini feda etmeye dayanır. Kendisini feda ettiği ölçüde yarar vardır. Kendini feda etmek demek, "Yaşamak için öl" demektir. Bu benim en hoşlandığım söz. Hegel'in ifadesiyle: "Yaşamak için öl". Krishna, dünyanın bildiği en üstün tüketicidir. Kendimizi Ona vermekte tereddüt etmeyelim.

AŞK
ÜLKESİNİN KRALI

SANSKRİT

अयि नन्दतनुज किङ्करं पतितं मां विषमे भवाम्बुधौ ।
कृपया तव पादपङ्कजस्थितधूलीसदृशं विचिन्तय ॥५॥

ÇEVRİ YAZIM

ayi nanda-tanuja kiṅkaraṁ
patitaṁ māṁ viṣame bhavāmbudhau
kṛpayā tava pāda-paṅkaja-
sthita-dhūlī-sadṛśaṁ vicintaya

ÇEVİRİ

"Ey Nanda Mahārāja'nın oğlu,
ben Senin ebedî hizmetkârınım,
oysa kendi karmam yüzünden
bu korkunç doğum ölüm
okyanusuna düştüm.
Bu düşmüş ruhu kabul et
ve beni Kutsal Lotus Ayaklarındaki
bir toz zerresi gibi gör."

AÇIKLAMA

Burada Śrī Chaitanya Mahāprabhu şöyle dua eder, "Ey Lord'um, lütfen beni gözet; Senin merhametli bakışının ülkesine girmek istiyorum. Kendime doğru dürüst nasıl bakacağımı bilmiyorum; o yüzden Senin ilgini bekliyorum. Lütfen beni kabul et ve içeriye girmeme izin ver. Sen benim koruyucumsun. Senin koruman altında yaşamak istiyorum."

Peki kimdir O? Tanrı'yla ilgili değişik kavramlar duyarız, ama burada Tanrı'nın güzel bir kavramına ulaştık—Nanda Mahārāja'nın oğlu Krishna. Buna ancak Vṛndāvana'da rastlarız.

Yüce bir manevî öğretmen olan Raghupati Upādhyāya, bir keresinde Mathurā yakınlarında Śrī Chaitanya Mahāprabhu'yla karşılaşmıştı. Konuşmaları sırasında Mahāprabhu ona sordu, "Kim bizim efendimiz olsun istiyoruz? Yaşamımızın nihai amacı Kimdir?" Raghupati Upādhyāya şöyle cevapladı:

śrutim apare smṛtim itare
bhāratam anye bhajantu bhava-bhītāḥ
aham iha nandaṁ vande
yasyālinde paraṁ brahma

"Bu dünyada yeniden doğum almaya korkanlar Vedik metinlerin öğüdünü izleyebilirler—diğerleri *Mahābhārata*'yı

izleyebilirler—oysa bana gelince, ben Nanda Mahārāja'yı izliyorum, onun evinin avlusunda Yüce Mutlak Gerçek, çocuk hâliyle oyun oynuyor."

Vedik sosyal görevleri belirleyen *varṇāśrama-dharma* sisteminde, insanlar genelde *smṛti*'nin yani Vedik yasanın yönetimindedirler. Bu bakımdan, bu insanlar bedensel görevlerini din kisvesi altında yerine getirirler. Oysa fiziksel taleplerden kurtulmuş olanlar, bu zevk ve sömürü yaşamını aşmak isteyenler, genellikle *Upaniṣadlar*'dan rehberlik alırlar çünkü en üst öğüt orada verilmiştir. Raghupati Upādhyāya der ki, "Bunların hiçbirisine aldırmıyorum, sadece kalbimin rehberliğini izlemeye ihtiyaç duyuyorum. Beyinle çok fazla uğraşmıyorum; gerçek huzurun kalple ilintili olduğunu düşünüyorum. Kalbim her an Krishna'nın babası Nanda'nın cazibesinde. Krishna, otoriteler tarafından Yüce Mutlak Gerçek diye anlatılır; işte o mutlak, Nanda Mahārāja'nın avlusunda emekliyor, ben orada somut gerçeği görmekteyim."

Nanda, Yüce Mutlak Gerçeği kendisine nasıl çekti? *Śrīmad-Bhāgavatam*'da (10.8.46) adanmış kral Parikṣit Mahārāja, çocuk aziz Śukadeva Goswāmī'ye sorar:

nandaḥ kim akarod brahman
śreya evaṁ mahodayam
yaśodā ca mahā-bhāgā
papau yasyāḥ stanaṁ hariḥ

"Ey Brahman'ı bilen, sen her an müstesna bilinç dünyasına dalmış hâldesin. Sende maddesel amacın zerresini bulmak imkansız çünkü sen her zaman ruhun öznel dünyasıyla iç içesin. Senin bilincin bizlerin nesnel dünyasına asla uğramadı. Sen, Krishna Yüce Mutlak Gerçektir diyorsun. Sana bir sorum var efendim: Nanda ne tür bir görev başardı, ne tür bir farkındalığa sahipti ki Mutlak Gerçek onunla böylesine içli dışlı oldu; onun oğlu olarak görünüp avlusunda emekliyor? Sanki Nanda'nın avucunda. Nedir bu? En harikulade şey. Bu mümkün mü?

YÜCE VARLIK MEME EMİYOR?

"*Yogi*ler, *ṛṣi*ler, büyük bilginler ve eğitmenler zaman zaman beklentilerinin ve farkındalıklarının hedefine nadiren bir bakış atfedip sonra bir anda geri geldiklerini söylerler. Dikkatlerini o mekânda uzun süre tutamazlar. O hâlde nasıl olur da Yüce Gerçek, Yaśodā'nın dizine oturur ve meme emer? Eğer bu tür şeyler gerçekse, bunlar mümkünse neden ben de aynı yöntemle en yüksek varlığa bu derece yakın olmayayım?"

Raghupati Upādhyāya duasında benzer bir egoyu ifade eder. "Ben kutsal metinleri inceden inceye tartışmak ve incelemek işine bulaşmak istemiyorum; bir tek Nanda'ya ve onun grubuna teslim olmak istiyorum. Ben Nanda'nın baş rehber olduğu gruba kaydolmak istiyorum."

Enerji egzersizi yaparak (*karma*) iyi bir hedefe varabiliriz; eğer *karma*nın başarılarına inanç yoksa, o zaman bilincimizi geliştirerek (*jñāna*) azat olma çabasına girebiliriz. Ama Nanda'ya ve onun etrafındakilere benzeyen ve daha üstün mekândan gelen uzmanların yardımlarıyla yaşamın sonucunu sorgularsak aşk ve adanmışlık ülkesine girebiliriz.

İnancım ve din hakkındaki sağ duyum derler ki eğer zor ele geçen Yüce Mutlak Gerçeği görürsem ve Onu gerçek, somut ve bana yakın, doğrudan kalbime hitab eder bulursam, o zaman kendimi neden boş şeylerle oyalayayım? Ben doğrudan doğruya arayışımın hedefine başvuracağım. Eğer biri bana kulağımı bir atmacanın kaptığını söylerse, orada olup olmadığını anlamak için elimi kulağıma dokundurmadan atmacanın peşine mi düşmeliyim? Eğer Mutlak Gerçeği böylesine yakınımda bulabiliyorsam neden oraya buraya koşup durayım? Eğer Mutlak Gerçek tüm cazibesiyle gelmişse, cazibesi bir sır değilse ve pek çok yüce şahsiyet Onun cazibesine kapılmışsa, ben meditasyoncuların, soyutçuların ve vazgeçmişlerin fantazilerinin ardından mı koşmalıyım? Asla.

Bu sağ duyudur. Otoritelerin ortaya koyduğu kesin anlayışa göre Krishna yani Nanda'nın oğlu Yücedir. O düzeye, o

standarda yükselince şöyle yakarabiliriz, "Ey Nanda'nın oğlu Krishna, aşk ülkesinin kralı: Senden şefkat dileniyorum. Senin hizmetkârınım. Seninle bir bağım olduğunu içimde hissediyorum. Sana bağımlıyım, ama her nedense olumsuz ortamların içerisindeyim. İçimde, beni Senden ayırmaya çalışan pek çok düşman olduğunu, dikkatimi sürekli olarak Sana veremediğimi hissediyorum. Bir yandan da kalbimin en derin boyutunda benim efendim olduğunu duyumsuyorum, Sen benim için herşeysin. Senin beraberliğin olmadan kalbim doyuma kavuşmayacak. Bu nedenle Sana yalvarıyorum: Olumsuz koşullar içerisindeyim; acı çekmekteyim ve Senin lütfun olmadan beni şu anki tutsaklık hâlimden kurtaracak bir yol bulamıyorum."

RUH—BİR GÜNEŞ IŞINI GİBİ

Burada şu sözler yer alır, "Seninle ebedî olarak bağlı olmadığımı hissediyorum; öyle olsaydı, o zaman bu ayrılık imkansız olurdu. Bir *avatāra*'dan farklı olarak senin mutlak parçan değilim." Yüce Tanrı'nın diğer enkarnasyonları Onun mutlak uzantılarıdır (*svāṁśa*), oysa *jīva* Onun enerjisinin kısmî temsilcisidir (*vibhinnāṁśa*). *Bhagavad-gītā*da Krishna, canlı varlıkların Kendi ebedî parçaları olduğunu söyler. Ruh marjinal enerjiden gelir (*kṛṣṇera taṭasthā-śakti, bhedābheda prakāśa*) Ruh, Lord'un enerjisinin atomik zerresidir, aynı güneş ışını gibidir. Oysa burada adanmış kul şöyle dua ediyor, "Ben Senin bedeninin parçası değilim, ben bir ışın bile değilim, ben daha çok kum zerresi gibiyim, toz gibiyim—Senin bedeninden yayılan ışığın bir zerresi bile değilim." Böylece Śrīman Mahāprabhu bizlere yakarışımızın nasıl olması gerektiğini şu sözlerle anlatıyor: "Senden ayrılmayan bir parça olduğum düşüncesine kapılamam. Senden ayrılabilen bir parçayım ve aynı zamanda Senin lütfunu istiyorum. Lütfen bana iyi davran. Merhametinle özel bir lütufta bulun diye yakarıyorum Sana. Beni, nasıl olursam olayım—hatta en aşağı durumda olsam bile—öyle kabul et. Hiç olmazsa bu duam kabul görsün. Beni Ayaklarındaki bir toz zerresi olarak kabul et. Duam budur."

MÜKEMMELİYET ÖZLEMİ

SANSKRİT

नयनं गलदश्रुधारया वदनं गद्गद-रुद्धया गिरा ।
पुलकैर्निचितं वपुः कदा तव नाम-ग्रहणे भविष्यति ॥६॥

ÇEVRİYAZIM

nayanaṁ galad-aśru-dhārayā
vadanaṁ gadgada-ruddhayā girā
pulakair nicitaṁ vapuḥ kadā
tava nāma-grahaṇe bhaviṣyati

ÇEVİRİ

"Ah Lord'um, ne zaman gözlerimden
dalgalar gibi yaşlar akacak
Ve sesim vecdle titreyecek?
Senin Kutsal Adını zikrederken
bedenimin tüyleri ne zaman
diken diken olacak?"

AÇIKLAMA

Bu ayette, adanmışın duası kabul olunur ve Krishna'nın ülkesinde bir yer elde eder. Arzusunun sonu yoktur. Güvenli bir duruma gelmiş olsa da daha fazla ilerlemek için yeniden dua ediyor. Önce önemsiz bir yere gelmeyi, Krishna'nın kutsal ayak tabanlarında bir toz zerresi olmayı ummuştu. Lütuf geldi. Krishna'nın kutsal ayakları toprağa dokundu, toz da sanki sihirli bir değnekle dokunulmuş gibi bir anda değişti. Şimdi ise daha büyük, daha yüksek bir talep kendiliğinden ortaya çıkar.

Adanmış kul şöyle düşünür, "Bu da nesi? Ben Senin ayaklarının tabanlarında bir toz zerresi olmak için dua ettim yalnızca, ama şu anda içimde neler duyumsuyorum? Ben toprağın tozuyum, Sen ise Yüce Mutlak Gerçeksin. Oysa Senin kutsal lotus ayaklarının bir dokunuşuyla toz, çok büyük ve algılanması imkansız bir hâle dönüştü. Merak ediyorum, "Nasıl oldu da değişime uğradım. Şimdi anlıyorum ki talebim daha büyük bir yakınlık kurmak için. Önce hizmetkâr olmayı diledim ama şimdi Senin lotus ayaklarının sihirli dokunuşuyla o umut kendiliğinden cazibeye dönüştü (*rāgā-marga*)."

SEVGİNİN KRALI

Kendiliğinden cezboluş sadece Krishna anlamına gelebilir. Nārāyaṇa veya Rāmacandra değil. Krishna, "ilahî aşkla ve şefkatle ibadet edilen kişi" demektir. O şefkatin kralıdır, şefkat ve sevginin merkezidir. Saf kulun adanmışlık anlayışı, Krishna'nın lotus ayaklarıyla bağlantı kurunca değişti ve ona daha fazla yakınlık kurma isteği bahşedildi; o hizmetkârı kutsamak için daha fazla aşk ve sevgi geldi.

O, adanmışlığın öyle bir boyutuna çıkarıldı ki artık duası değişmiştir. Şöyle düşünür, "Nedir bu? Gözyaşlarımı kontrol edemiyorum. Durmadan akıyorlar ve Senin adını tekrarlamaya başladığım zaman Lord'um, kontrolümü kaybettiğimi hissediyorum. Başka bir alanın müdahalesi beni heyecanlandırıyor, normal düşüncemi ve beklentilerimi altüst ediyor. Kendimi başka bir boyutun ortasında hissediyorum. Hiçbir yerde değilim. Kontrolümü kaybettim; başka bir gücün elinde oyuncak oldum.

LOTUS AYAKLAR — SİHİRLİ DEĞNEK

"Beklentilerim beni başka birşeye götürüyor. Şu anda sana uzaktan hizmet veren bir hizmetkâr ilişkisi istemekle kalmıyor, Senin lotus ayaklarının sihirli değneğiyle ilişkiye giriyorum, beklentim değişti. Görüyorum ki pek çok adanmış Senin hizmetinle meşgul ve Senin adını tekrarlıyor, bunu görünce umutlarım arttı.

"O duruma yükseltilmek istiyorum. O durumu uzaktan hayal edebiliyorum, ancak şu anda içten duam o düzeye yükseltilmek. Seninle olan bağ beni öylesine susattı ki Senin tarafından yönetilmek istiyorum. Benimle nasıl istersen bildiğin gibi oyna. Kalbim seninle böyle bir ilişkinin özlemi içinde. Senin adını bu duyguyla tekrarlayınca önceki anlayışımın değiştiğini fark ediyorum; yeni özlemim ise kendiliğinden gelişen aşk aşamasıdır. Beni Senin ilahî şefkat ve aşk boyutuna yükselt diye dua ediyorum."

EBEDİYEN SENSİZ

SANSKRİT

युगायितं निमेषेण चक्षुषा प्रावृषायितम् ।
शून्यायितं जगत् सर्व्वं गोविन्द-विरहेण मे ॥७॥

ÇEVRİYAZIM

yugāyitaṁ nimeṣeṇa
cakṣuṣā prāvṛṣāyitam
śūnyāyitaṁ jagat sarvaṁ
govinda-viraheṇa me

ÇEVİRİ

"Ah Govinda!
Dünya Sensiz bomboş.
Gözyaşlarım yağmur gibi
gözlerimden taşıyor ve
bir anlık zaman sanki
ebediymiş gibi geliyor."

AÇIKLAMA

Bu ayet bazen şöyle de çevrilir, "Ah Govinda, Sensiz geçen bir saniye bana on iki yıl gibi, hatta daha da uzun, gelir." *Yuga* sözcüğü bazen "on iki yıl" olarak çevrilir. Bazı adanmışlar buna neden olarak, Mahāprabhu'nun on iki yıl boyunca, Krishna'dan ayrı kalan Rādhārāṇī'nin ruh hâli içinde, en yoğun ayrılığı deneyimlemesini gösterirler. Sanskrit sözlükte bir *yuga*nın karşılığı on iki yıldır. Anlamlarından biri budur. Bir başka anlamı ise "millenium" ya da "çağ"dır. *Yuga* aynı zamanda sınırsız zaman olarak da açıklanabilir.

Śrī Chaitanya Mahāprabhu şöyle der, "Bir anlık süre sınırsız bir zaman süreci gibi gelir. Ve gözlerimden yağmur gibi yaşlar boşanır. Yağmur mevsimi selleri de beraberinde getirir; şu anda ise gözlerim adeta su taşkınına uğramış gibi. Görünen şeyleri göremez oldum. İçinde bulunduğum şu anki çevreden öylesine uzağım ki hiçbir şey göremiyorum. Zihnim sonsuzluğun merkezine içsel olarak öylesine çekiliyor ki bakışlarımı ne yöne çevirsem birşey göremiyorum. Herşey bomboş, çünkü Govinda'nın Benden uzaklaştığını duyumsuyorum.

ŚRĪ KRİSHNA — GÜZEL GERÇEK

"İçimde böyle tuhaf bir his var—hiçbir şeye ilgi duymuyorum. Tüm ilgim Govinda'ya yönelmiş durumda, öyle ki şu anda bulunduğum ortama yabancıyım. Hiçbir şeyim yok; bilincim yok. Başka bir yere—sonsuza doğru gitti. Kuraklık olduğu zaman nehirlerin ve göllerin suları kurur. Su, gaz dünyasına çekilir. Bir damla su kalmaz. İşte bunun gibi. Bütün cazibe öylesine topyekûn bir şekilde çekilip gitti ki herşey bomboş. Duyularım, zihnim ve başka neyim varsa Śrī Krishna'nın, Tanrı Katının çekici, cazip, güzel Kişiliği'nin eline geçmiş." Bazen beraberlik ve hasret arasındaki boşluk binlerce yıl gibi gelir. Bir adanmış şöyle düşünür, "Ben Krishna'yla çok çok eskiden karşılaşmış olduğumun bilincini yitirdim." Ondan zayıf bir anı var: "Krishna'yla bir şekilde beraberdim, ama bunu o kadar geride bıraktım ki, öylesine uzak ki, bu süre sonsuz bir zaman boşluğu gibi geliyor. Bir zamanlar az da olsa hatırlardım, oysa şimdi o anı da kalmadı, belki de ebediyen gitti." O böylesine büyük bir hayal kırıklığı ve umutsuzluk duyumsar.

Sonsuz dünyanın standardı budur. Nasıl gezegenlerin ve yıldızların mesafelerini ışık yılıyla ölçersek, burada da aşkın ruh hâli böyle bir değerle ölçülüyor. Böylesine yüce ve idrakimizin ötesinde olan şeylerle uğraşmak için bu ne cüret!

Adanmış önce şöyle düşündü, "Eğer o hizmet düzeyine çıkarılırsam kalbimin dileği yerine gelmiş olacak. Susuzluğum giderilecek, içimde bir rahatlık, bir doyum hissedeceğim." Ancak adanmışlığının gelişimi onu yaşamın beklenmedik bir boyutuna götürdü. İlahî aşkın yapısı gereği, özlem içinde olan hastaya biraz ilaç verilince hasta iyileştiğini sanır, oysa tehlikeli bir konuma girmiştir.

Şöyle düşünür, "Adanmışların durmadan göz yaşı döktüklerini, tüylerinin diken diken oluşunu, Krishna'nın adını tekrarlarken boğazlarının düğümlendiğini görünce büyülendim. Bu belirtiler beni çekti. Eğer ben de bunu elde edebilirsem,

gerçek tatmin duyumsarım diye düşündüm, ama o boyuta ulaşınca ne çıktı karşıma? Bunların tam tersi."

Sonsuzla gerçek bir bağlantı kurunca kendini ümitsiz hisseder. Şöyle düşünür, "İlerlemenin sınırı yok. Aksine, sonsuzla olan ilişkim yakınlaştıkça kendimi daha umutsuz hissediyorum." Ne kadar çok ilerleme kaydedersek, ne kadar sınırsız olduğunu fark ederiz ve ne kadar sınırsız olduğunu fark edince umudumuzu yitiririz ama geri dönemeyiz. Geri gitmemiz imkansızdır; yalnızca ileriye gidebiliriz. Gerçek bir adanmışın ruh hâli işte budur.

Ulaşmak istediğimiz hedefin sonsuz özelliğiyle karşılaştığımızda ayrılamayız, umudumuzu yitiririz, şöyle düşünürüz, "En üstün nektar tam karşımda, oysa ben onu tadamıyorum, ona dokunamıyorum, avucuma alamıyorum. Yine de cazibesi öylesine büyük ki bu tutsaklıktan kendimi alamıyorum. Bu olmadan geçen anlık bir süre milyonlarca yılmış gibi geliyor."

GÖZYAŞI IRMAKLARI

Adanmış şöyle düşünür, "Ah, uzun çağlar geçti; hâlâ muhtaç durumdayım! Onu elde etmeye çalışıyorum ama elde edemiyorum ve zaman geçip gidiyor. Zaman sonsuz. Gözlerimden gözyaşı ırmakları doğuyor; gözyaşlarım gözlerimden akıp bedenimi ıslatıyor, ama başarıyı yakınımda görmüyorum. Zihnim bomboş. Gelecekle ilgili hiçbir ipucu yok. Bu hastalıklı bedeni avutabilecek gibi görünen başka hiçbir şey beni çekmiyor, cezbetmiyor.

"Hiçbir yönden teselli bulamıyorum. Tüm olasılıklar birer birer elendi. Tam anlamıyla Krishna bilincinin ve Krishna aşkının pençesindeyim. Eğer beni rahatlatacak biri varsa yardım etsin! Aklımı yitirdim. Umutsuz hâldeyim. Eğer yardım edecek biri varsa, lütfen elini uzatsın!"

Chaitanya Mahāprabhu der ki, bir kez Krishna aşkına derinden kapılınca onu bırakamayız, aksine susuzluğumuz artar ve doyum bulamayız. Bizler, işte böyle korkunç bir durumun tam ortasındayız.

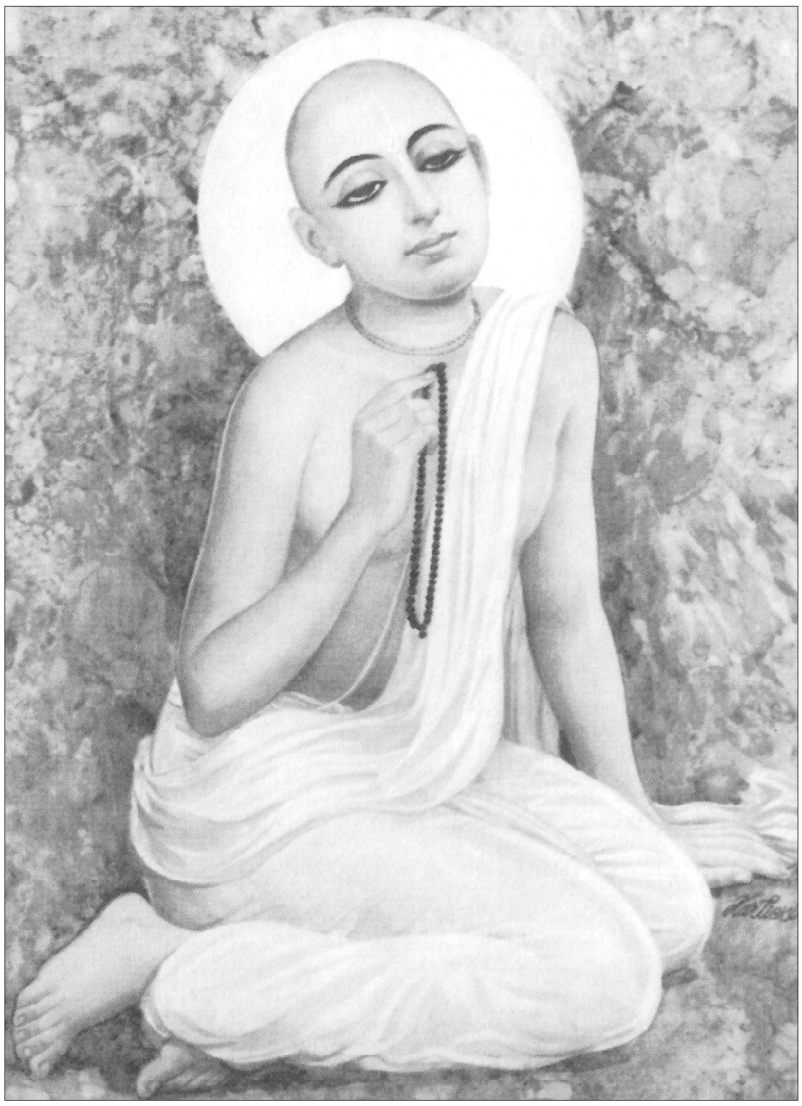

Ah Govinda! Sensiz bu dünya bomboş. Gözyaşlarım yağmur gibi akıyor ve bir an sanki sonsuzmuş gibi geliyor.

Kişinin zihninde uyanan Krishna özlemi bu yönde gelişir. Bir adanmış Krishna'yla gerçekten bağlantıya girince, herşeyin elendiği ve herşeyin üstünde olan bir konuma gelir. Tüm konsantrasyonu Krishna üzerinde olur.

Bu ayette, Śrī Chaitanya Mahāprabhu, bir adanmışın nasıl daha ileriye gittiğini, içinde nasıl daha üstün bir Krishna anlayışı uyandığını ve ardından Krishna'yı tam karşısında görüp de onu ele edemeyince nasıl böylesine bir hasret duygusu yaşadığını anlatır. Ne kadar ilerlerse, kendisini o kadar umutsuz bir hâlde bulur. Śrī Chaitanya'nın bu en ileri düzeydeki tavsiyesi, ayrılığın bu yoğun ruh hâline kendimizi alıştırmamızda bize yardımcı olur. O bize der ki, "Krishna bilincinde yok olacaksınız. O zaman hâliniz ne olur? Bir damla olursunuz ve ilahî aşk okyanusuna atılırsınız."

AYRILIKTA BERABERLİK

SANSKRİT

आश्लिष्य वा पादरतां पिनष्टु मा-
मदर्शनान्मर्म्महतां करोतु वा ।
यथा तथा वा विदधातु लम्पटो
मत्प्राणनाथस्तु स एव नापरः ॥८॥

ÇEVRİYAZIM

āśliṣya vā pāda-ratāṁ pinaṣṭu mām
adarśanān marma-hatāṁ karotu vā
yathā tathā vā vidadhātu lampaṭo
mat-prāna-nāthas tu sa eva nāparaḥ

ÇEVİRİ

"Krishna beni aşkla kucaklayabilir,
ya da ayaklarının altında ezebilir.
Kendisini benden saklayarak
kalbimi kırabilir.
Bırakın o oyun düşkünü ne isterse yapsın,
yine de her zaman yaşamımın tek Efendisi
olarak kalacaktır."

AÇIKLAMA

Bu adanmışların en büyük ilacıdır. Bizler ölçülemez olanı ölçmeye geldik, oysa şu prensibi her zaman kabul etmeliyiz. Kendimizi aşk ve güzelliğin sonsuz Lord'una bağlamaya kalkışırken Onun sonsuz olduğunu hatırlamalıyız. O bizim için tektir ama Onun uğraşması gereken, bizler gibi pek çok adanmış kulu vardır. Bizleri şefkatle ve hayranlıkla kucaklayabilir, ancak bunun tam tersine de hazırlıklı olmalıyız. Biz Onun ayağına yapışabiliriz, O ise bizi zalimce ezebilir. Onun kutsal ayağını büyük umutla, bütün kalbimizle yakaladık; oysa O bizi ezip geçebilir ve tüm çabalarımızı ve sevgimizi görmezden gelir.

Biz elimizde olanın en iyisini veriyor olabiliriz ama sunumuz nefretle aşağılanabilir. Bizi kucaklayabilir ama aynı zamanda bizlerle uğraşırken aşırı derecede zalim olabilir. Tüm sunularımızı ayaklarıyla çiğneyebilir. Her ikisi için de hazırlıklı olmalıyız. Hem hayranlığına, hem de nefret dolu ihmalkârlığına. Her türlü olumsuz duruma hazırlıklı olmalıyız.

Krishna kayıtsız olabilir. Aldırmayabilir. Cezalandırırken ise bize daha yakındır, oysa kayıtsız kaldığında buna dayanmak ceza çekmekten çok daha zordur. Adanmış kul şöyle düşünür, "Krishna bana değer vermiyor, beni ihmal ediyor, öylesine ki benimle ilişki kurmaktan hoşlanmıyor. Beni tanımıyor mu? Ben Onun tanımadığı bir yabancı mıyım?"

Cezalandırılmayı bir lütuf olarak kabul edebiliriz, ama kayıtsızlığa gelince, o yürekler acısı bir durum.

Adanmış tarafından duyumsanan ayrılık acısı bir basamak daha yükselebilir. Krishna bir başkasını bizim gözlerimizin önünde kucaklayabilir. Üstelik bize zerre kadar aldırmadan. Şöyle düşünürüz, "Bunu ben istiyorum, bu benim hakkım," oysa istediğimiz şey gözümüzün önünde başkasına verilir. Bu artan acımızın kaynağı olacaktır.

Aşkın yasası budur. Aşk yasası kayıtsızlığa katlanamaz. Ona katlanmak zordur, oysa buna hazırlıklı olmamız gerekir. En baştan hazırlıklı olmalıyız ki Krishna-*prema*nın, Kṛṣṇa'ya duyulan ilahî aşkın anlamı budur. Çünkü O bir otokrattır. O aşktır. İlahî aşk merhamet demektir, adalet demek değildir. Orada yasa yoktur. Bizler de en üstün şansa sahip olmak için ilahî aşkı seçtik, o hâlde bize adaletsiz davranılmasına hazırlıklı olmalıyız. İlahî aşkta adalet yoktur: özgürdür. Nereye isterse oraya akar. İlahî aşkın yapısı böyledir, bu durumda herhangi bir iddiada bulunamayız—haktan söz edemeyiz.

En üstün şeyin yapısı böyledir ve çok çok nadirdir. Bizim tarafımızdan yapılması gereken şey O ilkeye kararlılıkla, duraksamadan tutunmaktır. Bu gerçek aşktır, buna hazırlıklı olmalısınız. Her türlü olumsuz durumda *kṛṣṇa-prema*nın gerçek yapısı budur; yaşamak için öl. Eğer ister iyi, ister kötü olsun, bütün bu farklı aşamalara uyabilirseniz, o zaman bu yüce boyuta girebilirsiniz.

AŞK YASADAN ÜSTÜNDÜR

Adalet yasanın içerisinde yer alır; merhamet ise yasanın üzerinde. *Prema*, yani ilahî aşk da yasanın üzerindedir, ancak kendine özgü yasası vardır. Bu ayetin anlamına paralel başka bir ayette Śrīla Rūpa Goswāmī Prabhupāda der ki:

viracaya mayi daṇḍaṁ dīnabandho dayāṁ vā
gatir iha na bhavataḥ kācid anyā mamāsti
nipatatu śata-koṭir nirbharaṁ vā navāmbhas
tad api kila payodaḥ stūyate cātakena

Yalnız yağmur suyu içen *cātaka* adında küçük bir kuş vardır. Yeryüzündeki hiçbir sudan, ne nehirden, ne pınardan, ne gölden asla su içmez. Yapısı gereği gagasını yukarıya uzatarak yağmur suyu bekler. Śrīla Rūpa Goswāmī de bu örneği verirken, bir adanmışın başka aşkın değil Krishna aşkının yağmur suyuna özlem duyarak nasıl sürekli beklemesi gerektiğini göstermek ister.

Adanmış Lord'a yakarır, "Sen düşmüşlerin dostusun, bu nedenle umudum var. Bana lütfunu bahşedebilir ya da şiddetle cezalandırabilirsin—her iki hâlde de, Senin lotus ayaklarına topyekûn teslim olmaktan başka seçeneğim yok."

Bizlerin teslimiyet yaklaşımı tıpkı gözlerini yukarıya dikip yağmur suyu için dua eden *cātaka* kuşu gibi olmalıdır. Yağmur suyu haddinden fazla gelebilir—onun ufak karnını doldurmakla kalmaz, bütün bedenini sulara gömer. Yukarıdan gökgürültüsü gelebilir; gökyüzünde çakan şimşek onun küçük bedenine son verebilir ve onu var olmayış bölgesine gönderebilir, ama yine de o kuşun doğası salt yağmur suyuna dua etmektir. Hiç bir koşulda, başka hiçbir yerden su içmeyecektir. Bizlerin Krishna'ya olan yaklaşımımız da böyle olmalıdır: bizlere cömert elini uzatsın uzatmasın, görevimiz Ona teslim olmaktır.

Bu bağlamda, aklıma bir ayet geliyor. Śrī Krishna, Śrīmatī Rādhārāṇī ve *gopīler*le, yaklaşık yüz yıllık bir ayrılıktan sonra, Kurukṣetra'da karşılaştığı zaman Kendisini onlardan uzaklaştırarak büyük bir suç işlemiş olduğunu hissetti. *Gopīler*e, özellikle de Śrīmatī Rādhārāṇī'ye yaklaşarak ve onların aşk ve teslimiyetle ilgili niteliklerini hatırlayarak, kendisini en büyük suçlu olarak duyumsadı, öylesine ki Rādhārāṇī'nin lotus ayalarına dokunmak için yere eğildi.

Bir ozan bu sahneyi şöyle anlatır. Şiir, Rūpa Goswāmī'nin eseri *Padyāvalī*de yer almaktadır. Krishna o zamanlar Hindistan'ın yüce kralıydı. Ama *gopīler*le ve Vṛndāvana'nın atmosferiyle karşılaşınca Kendisini bir suçlu gibi hissetti ve yere eğilerek tam Rādhārāṇī'nin lotus ayaklarına dokunacaktı ki Rādhārāṇī geri çekildi ve şöyle dedi, "Ne yapıyorsun?

Neden ayaklarıma dokunmak için eğiliyorsun? Bu akıl almaz birşey. Aklını mı yitirdin?

"GERÇEK SUÇLU BENİM"

"Sen herşeyin efendisisin. Senden hiçbir açıklama talep edilemez. Sen *swāmī*sin. Sen benim kocamsın, efendimsin, ben de Senin hizmetçinim. Bir süre için başka bir yerde kalmış olabilirsin, ama bunda ne kötülük var? Bunda Senin ne suçun var? Bunun hiç önemi yok, çünkü bu hak Sana metinlerde ve toplum tarafından verilmiş. Ortada Senin açından suç yok, günah yok. Yanlış birşey yapmış değilsin.

Esas suçlu benim. Bayağılık benim tarafımda, kusur tamamen bende. Bizim ayrılığımızdan Sen sorumlu değilsin, o hâlde neden Kendini suçlu olarak görüyorsun? Gerçek suçlu benim, bunun kanıtı yaşamımı sürdürüyor olmamdır; Senin hasretinin pençelerinde ölmedim.

"Yüzümü dünyaya gösteriyorum, Sana sadık değilim. Senin aşkın için beslemem gereken sadakat ölçüsüne yaklaşamadım, bu nedenle suçlu benim, Sen değilsin. Azizler kutsal metinlerde, bir eşin kocasına minnet duymasını ve ona tam anlamıyla bağlı olmasını yazmışlardır. Bu metinlerin öğüdüdür. Bir eş kocasına, efendisine tam olarak bağlı olmalıdır. Buna göre, bu buluşmada ayaklarına kapanmalı ve Sana aşk beslemediğim için senden özür dilemeli, af dilemeliyim. Bu bedeni taşıyorum ve yüzümü insanlara gösteriyorum; Sana uygun bir eş değilim, bu nedenle lütfen beni bağışla. Benden af mı diliyorsun? Bu olması gerekenin tam tersi. Nedir bu? Lütfen böyle yapma."

Bizlerin Krishna'ya olan ideal aşkımız böyle olmalıdır. Bizler yani sonlu olanlar, sonsuz olana karşı bu yaklaşım içinde olmalıyız. Gün gelir bize çok az ilgi gösterebilir, oysa bizlerin tüm dikkati Onda olmalıdır. Başka seçenek de yoktur. Śrī Chaitanya Mahāprabhu Krishna'ya karşı koşulsuz adanmışlık içinde olmamızı öğütler; değersiz olduğumuz için, tavrımız böyle olmalıdır.

Eğer böylesine büyük birşey istiyorsak, o zaman bize nefretle davranılması adaletsizlik olmaz. Umudumuz, anlayışımız ve uyumumuz kendini adama, kendini unutma şeklinde olmalıdır, nasıl bir kişi ülkesi için savaşmak üzere savaş alanına gittiği zaman lükse ve aşırı arzulara yer yoksa, onun gibi.

Yeri gelmişken şunu hatırladım, Gandi barış ordusunu kurduğunda aday askerlerden biri şu ricada bulundu, "Lütfen bize çay ayarlayın." Gandi şöyle dedi, "Size nehir suyu sağlanabilir, ama çay hayır. Eğer buna hazırsanız öne çıkın." Eğer Krishna'nın *vṛndāvana-līlā*sıyla bağlantıda olmak istiyorsak, şartlar öne süremeyiz. İşte o zaman Śrīman Mahāprabhu'nun önerdiği yöntemi anlayacağız: bir otun sahip olduğundan daha fazla alçak gönüllülüğe sahip olmak. Bizim tarafımızdan hiçbir şikayet gelmemelidir. Ne şimdiki yaşantımızın dışsal konumunda, ne de ebedî yaşamda bizden kaynaklanan şikayet dikkatle giderilmeli ve Tanrı'nın huylarını tam anlamıyla kabul etmeliyiz. Krishna bizi kabul edebilir ya da reddedebilir: bu riski göze almalıyız. Ancak o zaman ilerleme kaydederiz.

Eğer bir şekilde, bizler Krishna'nın hizmetkârlar grubuna katılabilirsek, herkesin böyle bir yapıya sahip olduğunu görürüz; bir araya geldiklerinde ise hepsi de kendi grupları içinde birbirlerini avuturlar. Farklı hizmet ilişkilerinde, aynı yapıya sahip farklı hizmetkâr grupları vardır ve Krishna'dan söz ederek (*kṛṣṇa-kathā*) birbirlerini avuturlar. *Bhagavad-gītā*da (10.9, 12) Kṛṣṇa der ki:

mac-cittā mad-gata prāṇā
bodhayantaḥ parasparam
kathayantaś ca māṁ nityaṁ
tuṣyanti ca ramanti ca

"Benim kullarım bir araya gelirler ve Benden söz ederler, kalplerine teselli olacak düşünce alışverişi yaparlar. Ve onlar Benim hakkımdaki konuşmalarla beslenerek yaşarlar. Bu onlara üstün bir haz verir ve kendi aralarında Benden söz ettiklerinde sanki Benim varlığım oradaymışçasına zevk duyarlar."

teṣām evānukampārtham
aham ajñāna-jaṁ tamaḥ
nāśayāmy ātma-bhāvastho
jñāna-dīpena bhāsvatā

"Adanmış kullarımın hasreti büyüdüğü zaman, birden karşılarına çıkarım ve Benim beraberliğime duydukları özlemi gideririm."

ACININ TATLILIĞI

Śrī Chaitanya Mahāprabhu, *Śikṣāṣṭakam*'ın bu son ayetinde çok ince ve yüksek türden bir teselli vermiştir. Bu da Kṛṣṇadāsa Kavirāja Goswāmī tarafından şu şekilde onaylanmıştır:

bāhye viṣa-jvālā haya, bhitare ānandamaya
kṛṣṇa-premāra adbhuta carita

"Korkmayın. Dış olarak korkunç bir ayrılık duygusu hissedebilirsiniz, ama iç olarak eşsiz bir *rasa* türü hissedersiniz huzur, mutluluk ve vecd duyumsarsınız." Dış olarak ayrılık acısı olabilir, ama iç olarak en üstün doyum vardır.

Metinler bize bu türlü öğüt verir. Bu ince konuyla ilgili olarak yaşadıklarımız inancımızı pekiştirir. İngiliz şair Shelley, şöyle yazmıştır,

"En içten kahkahamız
Bir parça acı yüklüdür;
En tatlı şarkılarımız
En hüzünlü düşünceyi anlatır."

Kız kahraman ile oğlan kahraman arasındaki zalim ayrılığı anlatan bir destanı okurken öyle hoşumuza gider ki gözyaşı döktüğümüz halde kitabı elimizden bırakamayız. Sītādevī'nin çektiği acıları duyduğumuzda, Rāmacandra'nın onu nasıl

uzaklaştırdığını, bebek beklediği hâlde onu ormanda nasıl tek başına bıraktığını okuduğumuzda bu bize acı verir. Ağlarız ama yine de okumayı sürdürürüz. Acının içinde tatlılık vardır. Bu mümkündür.

Krishna'dan ayrı oluş da buna benzer. *Kṛṣṇa-prema*nın kendine has niteliği budur: dış olarak çok fazla acı duyarız, aynı lav gibi yakıcı; ama iç olarak kalbimiz olağanüstü vecdin mutluluğuyla dolar. Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun bize verdiği şey budur. Onun direktiflerinin anlamını yakalayabildiğimiz ölçüde, o türden yaşama hazır hâle geliriz. Vṛndāvana'ya gitmek için gereken ücret budur. Kendimize benzeyen çok sayıdaki kişilerle tanıştırılınca coşkumuz sınır tanımaz. Aynı yapıya ve akla sahip kişilerle karşılaşınca onlardan teselli buluruz. Korkmamıza gerek kalmaz. Herşeye rağmen, yuvamızın kesinlikle orası olduğunu düşünmeliyiz ve eve, yuvamıza, Tanrı'ya dönmeyi istemeliyiz.

Bizler orada yabancı değiliz. Burada yabancıyız: herkes bana canı nasıl isterse öyle davranıyor. Oysa Vṛndāvana'da umut çok, en üstün olasılık orada. Orası içsel doyumun mekânıdır. Bizler onun peşindeyiz, yeni yuvamız için büyük arzu duymaya devam ediyoruz. Gerçek mutluluk ve coşku nedir? Hakkında fazla bilgimiz yok. Şu anki derdimiz budur. Yine de Krishna bilincinde ilerleme kaydettikçe, gerçek mutluluk ve coşku duygusunun bilincine varırız ve böylece giderek daha fazla cesaret buluruz.

Yamunācārya şöyle der:

yad-avadhi mama cetaḥ kṛṣṇa-padāravinde
nava-nava-rasa-dhāmany udyataṁ rantum āsīt
tad-avadhi-bata nārī-saṅgame smaryamāṇe
bhavati mukha-vikāraḥ suṣṭhu niṣṭhīvanaṁ ca

"Vṛndāvana'daki Krishna aşkıyla tanışmadan önce dünyasal zevkler benim için çok önemliydi; oysa şimdi aklıma maddesel bir tat gelirse, yüzümü buruştururum ve düşüncesine tükürürüm."

Bu nedenle o coşkunun az da olsa tadına varınca, bu tadın maddesel dünyanın huzur ve zevkleriyle kıyas kabul etmeyeceği sonucuna varırız hemen. Üstelik, bir kez o atmosfere girince, artık hiçbir acı bizi rahatsız etmez ve etkilemez.

Bir başka yönü daha vardır: her ne kadar acı hasrete hazırlıklı olmamız tavsiye edilirse de bu olgu gerçekte o kadar acımasız değildir. Krishna der ki, *mayi te teṣu cāpy aham*: "Ben her an adanmışlarımla beraberim." Ne zaman bir yerde ayrıcalıklı bir adanmış kul ortaya çıksa, Krishna gölgesi gibi orada olur, görünmeden ardından gelir. Lord'un yapısı böyledir:

ahaṁ bhakta-parādhīno
hy asvatantra iva dvija
sādhubhir grasta-hṛdayo
bhaktair bhakta-jana-priyaḥ

Lord, Durvāsā'ya der ki, "Ben saf kullarımın kölesiyim; onların iradesi dışında özgürlüğüm yok. Onlar tamamen saf ve Bana adanmış olduklarından kalbim onların kontrolünde ve yerim her zaman onların kalplerindedir. Sadece kullarıma değil onların hizmetkârlarına da bağımlıyım. Kullarımın hizmetkârları bile Benim için çok değerlidir.

KRİSHNA ŞEKER DEĞİLDİR

Her türlü olumsuz koşula hazırlıklı olmalıyız, ancak cesaretimizi de yitirmemeliyiz. Krishna en şefkatli olandır; bizlere olan ilgisi çok fazladır ve içtendir. Bizlere gösterdiği şefkatin rakibi yoktur. Yine de Śrīman Mahāprabhu, bizlere bu ayette bir uyarıda bulunuyor: Krishna'yı mı aramaya geliyorsunuz? Krishna pazarda satın alabileceğiniz ve kolayca bitireceğiniz şeker değildir. Siz en yükseğe ulaşmaya çalışıyorsunuz, o hâlde herşeye hazırlıklı olmalısınız."

Bir yandan da adanmışlar yanımıza gelip şöyle derler, "Korkun olmasın. Hepimiz senin gibiyiz. Haydi tek sıra yürüyelim. Korkma—bizler buradayız." Krishna'nın kullarının

bize karşı Krishna'dan daha sevecen oldukları söylenir. Onun adanmış kulları yaşamımızın ve talihimizin tesellisidir. Krishna da şöyle der: *mad bhaktānāṁ ca ye bhaktāh*, "Benim hizmetkârımın hizmetkârı olan, Benim gerçek hizmetkârımdır." *Sādhu-saṅga*, azizlerle ilişki içinde olmak, bizler için son derece önemli ve değerlidir. İlerlememizi ve gelişmemizi sonsuza yöneltmek için ilişki içinde olduğumuz kişiler bizim rehberlerimizdir; bu herşeyden önemlidir. Şu sonucu benimsemeliyiz:

'sādhu saṅga', 'sādhu saṅga', — sarva śāstre kaya
lava-mātra sādhu saṅge sarva-siddhi haya

"Kutsal metinlerin vardığı sonuca göre mükemmeliyet azizlerin yardımı ile elde edilir. Yüce hedefe ulaşmak için en büyük servetimiz iyi beraberliklerdir."

Üçüncü Bölüm

Sonuç

BİR DAMLA İLAHÎ AŞK

En gelişmiş tanrı inancı kavramını sadece Śrī Chaitanya Mahāprabhu verebilir. Bu Onun lütfudur, Onun isteğidir. Bu Onun Kendi servetidir, insanların çoğunun sahip olduğu birşey değil. Krishna bir otokrattır. O en yücedir. O kimi seçerse servetini de o kişi alır. Kimse şu iddiayı öne süremez, 'sesimi duyurmazsam vergi vermem!'—böyle slogana burada yer yoktur.

Bhaktivinoda Ṭhākura bunu bizim iyiliğimiz için açıklamak amacıyla, kendisini düşmüş bir ruh yerine koyar ve der ki, "Ben Krishna'nın hizmetkârı konumundayım, oysa Krishna'dan yoksunum. Ben neyim? Ben Krishna'nın kölesiyim, Tanrı'nın kölesiyim, ama efendimden yoksunum. Bu ne kadar çelişkili birşey." Ağıt yakabilirsiniz, pişmanlık duyabilirsiniz, yas tutabilirsiniz ama bütün haklar Ona aittir. Ve teslimiyetin o daha ileri aşamasına gözlerinizi açınca, o serveti elde edersiniz. Ama yine de, Krishna'nın her türlü yasadan üstün olduğunu kavramamız gerekir. Aksi hâlde teslimiyet bir anlam ifade etmez.

Teslimiyetin temelini incelersek, teslimiyet nerede başlar diye sormalıyız. Tam teslimiyette haklar yoktur. Haklar söz konusu olunca, teslimiyet gereksiz hâle gelir. "Doğuştan gelen haklarımız için savaşmalıyız," diye düşünemeyiz. Bu dünyada haklarımız için bir yere kadar çaba harcayabiliriz, ama Krishna'nın oyunlarında bu zihniyete yer yoktur.

"BÜTÜN HAKLAR SAKLI"

Şans Tanrıçası Lakṣmīdevī bile oraya giremez, değil başkaları. İdrak edilmesi imkansız birşeydir bu. Krishna ne herhangi bir yasaya bağlıdır ne de bir kişinin avucundadır. "Bütün haklar saklıdır." Herşey Onun güzel iradesidir. Ama tesellimiz, Onun mutlak iyi oluşudur. Onun ülkesine hak edilerek girilmez. Lord Brahmā, Lord Śiva ve Lakṣmīdevī bile oraya giremezler. Bununla beraber, eğer Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun belirlediği yoldan gidersek oraya girebilir, orada bir yer elde edebiliriz.

Bu son derece kıymetli, son derece ender bulunan, son derece değerli ve arzulanan birşeydir. Lord Brahmā ve Lord Śiva tarafından özlem duyulan Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun cömertliğini aramalıyız. Onlar Onun bir damla merhameti için dua ederler ama Śrī Chaitanya Mahāprabhu bunu onlara sel sularıyla akıtır ve herkesi, bir damlasına bile sahip olunması hatta düşünülmesi bile zor olan bu nektara boğar. Bizler Onun merhametine bu özlemle ve beklentiyle sığınmalıyız. Onun armağanı çok büyük ve muhteşemdir—acaba bunu kim anlayabilir?

Śrīmad-Bhāgavatam'da bulunan ve biri Krishna'nın ağzından, diğeri Uddhava'nın ağzından iki ayet, dış dünyaya ait pek çok şeyi eleyerek bizleri doğruca en yüksek yere götürür. Krishna der ki:

na tathā me priyatama
ātma-yonir na śaṅkaraḥ
na ca saṅkarṣaṇo ṇa śrīr
naivātmā ca yathā bhavān

"Ey, Uddhava! Ne Brahmā, ne Śiva, ne Baladeva, ne Lakṣmī, hatta Kendim bile Benim için senin kadar değerli değildir."

Ve Uddhava şöyle cevaplar,

āsām aho caraṇa-reṇu-juṣām ahaṁ syāṁ
vṛndāvane kim api gulma-latauṣadhīnām
yā dustyajaṁ svajanam ārya-pathaṁ ca hitvā
bhejur mukunda-padavīṁ śrutibhir vimṛgyām

"Vṛndāvana'nın *gopīler*i vazgeçmesi çok zor olan eşlerinden, çocuklarından ve diğer aile bireylerinden vazgeçtiler, hatta Krishna'nın lotus ayaklarına sığınmak için *Vedalar*'ın izlediği dinsel ilkelerini bile feda ettiler. Ah! Bana Vṛndāvana'da bir ot olarak doğma şansını bahşet, böylece bu yüce ruhların tozlarını başımın üzerinde taşıyabileyim."

TANRI'YA DOĞRU İLERİCİ YÜRÜYÜŞ

Tanrı anlayışının basamakları evrenin yaratıcısı olan Lord Brahmā'dan başlayıp Krishna'nın Dvāraka'da bulunan yakın dostu Uddhava'ya ulaşır. Uddhava ise Tanrı'ya yürüyüşümüzde çeşitli olasılıkları eleyerek, en üstün adanmışlığı sergilemek için bizleri doğrudan Vṛndāvana'ya götürür. Yürüyüşe devam etmek zorundayız. Bunun yolu ise teslimiyettir, sevgi dolu adanmışlıktır, salt kurallı adanmışlık değil.

vaikuṇṭhāj janito varā madhu-purī tatrāpi rāsotsavād
vṛndāraṇyam udāra-pāṇi-ramaṇāt tatrāpi govardhanaḥ
rādhā-kuṇḍam ihāpi gokula-pateḥ premāmṛtāplāvanāt
kuryād asya virājato giri-taṭe sevāṁ vivekī na kaḥ

"Ruhanî ülke Vaikuṇṭha'dan daha üstün olan mekân, Śrī Krishna'nın ilk göründüğü Mathurā'dır. Mathurā'dan da üstün olan yer, Krishna'nın *rāsa* dansıyla eğlendiği Vṛndāvana ormanıdır. Ondan da iyisi, en gizemli aşk oyunlarının yeri olan Govardhana tepesidir. Ama Govardhana tepesinin eteklerinde bulunan ve ilahî aşkın en yüce nektar seline kapılmış olan Rādhā-kuṇḍa içlerinde en üstünüdür.

Adanmışlık bilimiyle tanışmış olup da Rādhā-kuṇḍa'da Śrīmatī Rādhārāṇī'nin ilahî hizmetinin özlemini duymayan var mıdır?"

KRİSHNA'NIN KALBİ

Bizler inancımızı bu süptil şeylere dayandırmalıyız. Daha ince bir düzene olan inancımız aracılığıyla o en üst boyuta alınabiliriz. En üstün anlayış Krishna'nın kalbindedir, bizler de başka yere değil Krishna'nın kalbine girmek zorundayız.

Krishna'nın *gopīler*le oynadığı oyunlar (*mādhurya-līlā*) yücedirler ancak tek başlarına ayakta kalamazlar: Onun oyunlarında daha başka şeyler mevcuttur. Krishna'nın dostlarıyla ve anne babasıyla oynadığı oyunlar, Onun aşk oyunlarına destek sağladığı için gereklidir. Kuşkusuz esas olan, eşler arasındaki aşktır ama bu da Krishna'nın oyunlarındaki diğer malzemeye, donanıma bağlıdır. Krishna'nın ailesi, arkadaşları ve bütün farklı hizmet grupları hazır bulunmalıdır. Vṛndāvana'nın çevresi bile oyunda önemli bir rol oynar.

Pekâlâ, Vṛndāvana nedir? Yamunā nehrinin kumları, orman, kuşlar, tavuskuşları, geyik, inekler, sığır çobanı çocuklar, Govardhana tepesinin mağaraları, anne kadar yakın olan akrabalar—herşey oradadır, hepsi de Krishna'nın oyunları için iyi tasarlanmış ve en uygun olan şeylerdir.

Vṛndāvana, Rādhā ve Govinda'nın oyunları için gereklidir. Rādhārāṇī Krishna'yla Kurukṣetra'da karşılaşınca aklı Vṛndāvana'ya gider. Şöyle düşünür, "Krishna burada, ben de buradayım," yine de aklı Vṛndāvana'ya gider. Śrīmatī Rādhārāṇī, Kurukṣetra'da Vṛndāvana özlemi duymaktadır; Śrī Krishna'yla orada beraber olmak ister. Krishna'nın kullandığı tüm donanımın ve kutsal dostlarının hepsinin kendilerine özgü eşsiz bir yeri vardır, hiçbiri hariç tutulamaz.

Nasıl Śrī Chaitanya Mahāprabhu Navadwīpa'dan kopartılamazsa, Rādhā-Govinda da Vṛndāvana'nın ayrılmaz parçasıdır. Bunların tümü bir sistemdir. Bir parçası diğer parçalardan kopartılıp alınamaz. Krishna'nın oyunlarındaki uyumu yaratmak için her adanmış gerekli bir rol üstlenmiştir. Aksi hâlde

herşey yaşayan bir olgu olmazdı, ölü, sahte ve boş olurdu. Hayal bile edilemezdi. *kṛṣṇa-līlā* organik bir bütündür.

Śrīmati Rādhārāṇī der ki, "Aklım dosdoğru Vṛndāvana'ya gidiyor. Bana zevk veren esas hedef, Krishna'nın Kendisi benim yanımda, ama Vṛndāvana'daki malzeme olmadan hiç bir yararı yok." Böylece Rādhārāṇī'nin ayrılık acısı, uzun bir hasretten sonra amacına kavuştuğu yer olan Kurukṣetra'da doruğa ulaşır. Orada Krishna çok yakınındadır, ancak Vṛndāvana'daki elverişli malzeme olmadan, kavuşmanın avantajından tam olarak yarar sağlayamaz. Bhaktivinoda Ṭhākura, Śrīmati Rādhārāṇī'nin Kurukṣetra'daki ruh hâlini böyle anlatmıştır.

DEVRİMCİ GURU

Śrīla Bhaktisiddhānta Saraswatī Ṭhākura bir keresinde Kurukṣetra'nın önemini eşsiz bir şekilde açıklamıştı. *Guru mahārāja*mızın söylediği sözler son derece devrimci sözlerdi. Ben Gauḍiya Maṭh'da henüz iki yıllık bir acemi iken Kurukṣetra tapınağından sorumluydum. Bir keresinde yıllık vaaz festivali için Kalküta'ya, Ulta Ḍanga'da merkez olarak kullanılan kiralık eve geldim. Festivalden sonra Kurukṣetra'ya dönmem gerekiyordu. Śrīla Prabhupāda Kurukṣetra'da "Tanrı İnancı Sergisi" açmayı düşünüyordu. Krishna ve arkadaşlarının oraya Dvāraka'dan nasıl geldikleri, *gopīler*in oraya Vṛndāvana'dan nasıl geldikleri dioramalarla gösterilecekti.

Śrīmad-Bhāgavatam'a göre onlar güneş tutulması sırasında, Kurukṣetra'da bulunan kutsal bir gölde, Brahmā-kuṇḍa'da yıkanmaya gelmişlerdi. Śrīla Prabhupāda bu oyunu dioramayla göstermek istemişti; böylece sergi düzenlendi. Prabhupāda el broşürleri hazırlanmasını emretti ve o yöreye, insanları sergiye davet eden yirmi bin broşür dağıtıldı.

VṚNDĀVANA—SIĞ DÜŞÜNENLER İÇİN?

Bu vesileyle bizlere şunları söyledi, "Hepiniz biliyorsunuz ki yalnız sahtekârlar, kof kişiler ve sığ düşünceye sahip

kişiler Vṛndāvana'yı severler." Bunu duyunca son derece huzursuz oldum. Bana Vṛndāvana'nın mükemmeliyetin doruk noktası olduğu söylenmişti. Duyularını kontrol edemeyen kişinin Vṛndāvana'ya giremeyeceğini duymuştum. Yalnız özgür ruhlar Vṛndāvana'ya girebilirler ve *kṛṣṇa-līlā*dan söz etme şansına sahip olabilirlerdi. Vṛndāvana özgür ruhlar içindi. Duyularının taleplerinden kurtulamamış kişiler Navadwīpa'da yaşayabilirlerdi oysa özgür ruhlar Vṛndāvana'da yaşarlardı. Şimdi ise Prabhupāda sığ düşünenlerin Vṛndāvana'dan hoşlandıklarını, oysa gerçek *bhajan*a yani gerçek ilahî özlemesahip bir kişinin, Kurukṣetra'da yaşamayı umut ettiğini söylüyordu.

Bunu duyunca kendimi sanki ağaçtan düşmüş gibi hissettim. "Bu da ne demek?" diye düşündüm. Ben çok iyi bir dinleyiciyim, bu nedenle sözcüklerinin anlamını yakalamaya çabaladım. İkinci düşünce ise şuydu; Bhaktivinoda Ṭhākura birçok hac yerini gezdikten sonra şöyle demişti, "Yaşamımın son günlerini Kurukṣetra'da harcamak isterim. Brahmā-kuṇḍa yakınlarında bir ev yapacağım ve ömrümün geri kalan kısmını orada geçireceğim. Kurukṣetra gerçek *bhajan* yeridir."

KURNAZ TACİRLER

Neden? Hizmet, ihtiyacın yoğunluğuna göre değer kazanır. Kurnaz tacirler savaş sırasında mal satmaya bakarlar çünkü o tehlikeli koşullarda para, değerine bakılmadan su gibi harcanır. Savaş çıkarsa daha çok para kazanabilirler. Aynı şekilde, Śrīmatī Rādhārāṇī'nin duyduğu ihtiyaç doruğa ulaşınca, Ona sunulan hizmet inanılmaz ölçüde değer kazanır. Hizmet ihtiyaca göre değer kazanır. Kurukṣetra'da Śrīmatī Rādhārāṇī'nin hizmet ihtiyacı doruk noktadadır çünkü Krishna yanıbaşındadır, ama vṛndāvana-*līlā*larına imkan yoktur. Bir futbol maçında top direkten dönünce büyük kayıp olarak değerlendirilir. Aynı şekilde uzun bir ayrılıktan sonra Krishna Kurukṣetra'dadır, bu nedenle adanmışın ona kavuşma özlemi en üst noktaya ulaşmış olmalıdır, ama Krishna orada bir kral rolünde

Śrīla Bhaktivinoda Ṭhākura. "Yaşamımın son günlerini Kurukṣetra'da geçirmek isterim."

olduğu için hemen buluşamazlar. Ortam *vṛndāvana-līlā*nın gerçekleşmesine elverişli değildir. İşte o zaman Śrīmatī Rādhārāṇī kendi grubunun, *sakhī*'lerin en yüksek hizmetine gerek duyar.

Bhaktivinoda Ṭhākura, böyle bir durumda sunulan bir damla hizmetin en büyük *prema*yı, ilahî aşkı getireceğini söyler. Rādhā-Govinda'nın oyunlarında iki yön vardır: *sambhoga*, ilahî kavuşma ve *vipralambha*, ilahî ayrılık. Rādhā ve Krishna birbirlerine çok yakın oldukları hâlde hemen buluşamayınca o anki hizmet hizmetkârlar için büyük kazanç getirir. Bu nedenle Śrīla Bhaktivinoda Ṭhākura der ki, "Kurukṣetra'da, Rāma-hrad kıyısında bir kulübe yapacağım ve İlahî Çifte düşüncelerimde hizmet sunacağım. Eğer hizmet olasılığının çok yüksek olduğu o mertebeye ulaşabilirsem, o zaman bu maddesel mekâna bir daha geri gelme olasılığı ortadan kalkar."

BEŞİNCİ NOTA

Kurukṣetra'ya varınca Śrīmatī Rādhārāṇī dedi ki:

priyaḥ so 'yaṁ kṛṣṇaḥ sahacari kuru-kṣetra-militas
tathāhaṁ sā rādhā tad idam ubhayoḥ saṅgama-sukham
tathāpy antaḥ-khelan-madhura-muralī-pañcama-juṣe
mano me kālindī-pulina-vipināya spṛhayati

"Ey Benim sevgili dostum, sonunda canımdan çok sevdiğim Krishna'yla Kurukṣetra'da yeniden buluştum. Ben aynı Rādhārāṇī'yim ve O da aynı Krishna. Buluşmamızın tadını çıkarıyoruz, ama yine de Kālindī kıyılarına dönmek istiyorum, orada Vṛndāvana ormanının ağaçları altında, flütünün beşinci notasıyla çaldığı tatlı ezgiyi duyabilirim." (*Padyāvalī*)

Rādhārāṇī ve Krishna nerede olurlarsa, orada Vṛndāvana'ya gerek vardır. Vṛndāvana gerekli malzeme anlamına gelir. Bu bakımdan eşi yoktur.

Krishna, Kurukṣetra'da Vṛndāvana'nın sakinleriyle karşılaşınca, uzun bir ayrılığın ardından anne ve babasına saygılarını sunmak için önce Nanda ve Yaśodā'nın kampına geldi. Onlar ise hayal kırıklığı yaşarken, bir anda şu duyguya kapıldılar, "Ah, oğlumuz sonunda bizleri görmeye geldi." Sanki ölüler canlanmış gibiydi. Krishna onlara saygılarını sunduktan sonra *gopīler*le buluşmak için gizlice hazırlık yaptı ve birden onların olduğu kampta belirdi. *Gopīler*, orman içinden, sütçülükle uğraşan kişilerin yanından, bilinmez bir yöreden gelmişlerdi. Dıştan bakınca belli bir konuma sahip değillerdi, Krishna ise politik ve sosyal ortamın en üst makamındaydı. Odak noktasıydı, herkesin gözbebeğiydi. Onlarsa çaresiz, fakir ve ihmal edilmiş durumdaydılar. Gopīler Krishna'ya şöyle yakardılar:

āhuś ca te nalina-nābha padāravindaṁ
yogeśvarair hṛdi vicintyam agādha-bodhaiḥ
saṁsāra-kūpa-patitottaraṇāvalambaṁ
gehaṁ juṣām api manasy udiyāt sadā naḥ

Gopīler Krishna'ya dediler ki, "Ah, lotus göbekli Krishna! Bu dünyayla ilişkilerini kesmiş olan büyük usta *yogī*lerin, Senin kutsal lotus ayakların üzerinde meditasyon yaptıklarını biliyoruz. Onların ilgileri bilinçli dünyadaki daha üstün farkındalıktır. Onların bütün dikkatlerini Senin lotus ayaklarına odakladıklarından söz edilir. Ve bu sömürü dünyasında yaşamlarını yükseltmek için uğraşanlar da, eylem ve karşı eylem tutsaklığından kurtulmak amacıyla Senin lotus ayaklarına ibadet ederler. Refahçıların da (*karmī*ler), özgürlükçülerin de (*jñāni*ler ve *yogī*ler) ilgi odağı Senin lotus ayaklarındır.

KRİSHNA KÖYÜ

"Peki bizler neyiz? Bizler köyden gelen, serveti inekler olan basit insanlarız. Köyde yaşayan inek tüccarlarıyız, dışarıya peynir, süt satarız. Ne bilimsel çıkarcılarız (*karmī*ler) ne

de bilinç dünyasında araştırma yapan çıkarcılar. Yalnız aile yaşantısı biliriz. Başka niteliğimiz yoktur. Toplumun en alt katmanındanız ve işimiz ailemizdir. Ama cüretkârca yakarıyoruz, eğer aşağıya inip lotus ayaklarını değersiz kalplerimize uzatsan kendimizi kutsanmış sayardık. Bizler aile sorunlarıyla uğraşırız. Kutsal metinlerden ya da özgürlükçülerin yöntemlerinden haberimiz yok. *Yoga*, *jñāna* Vedānta ya da *Vedalar*'dan da habersiziz. Düşündüğümüz tek şey ne kutsal metinlerdir, ne de ahlakî değerler. Bizler toplum içinde ihmal edilmiş durumdayız ve sadece Senin kutsal lotus ayaklarını aile yaşantımız içinde hatırlayabilmek için duacıyız. Lütfen bunu bizlere bahşet. Senden daha fazlasını isteyemeyiz." İşte dilekleri buydu.

Krishna onlara şu sözlerle cevap verdi:

mayi bhaktir hi bhūtānām
amṛtatvāya kalpate
diṣṭyā yad āsīn mat-sneho
bhavatīnāṁ mad-āpanaḥ

"Evet biliyorum. İnsanlar ebedî yaşam elde etmek için kendilerini Bana adamak isterler. Ölümlülüğün sınırını geçmek için ve ebedî yaşama ulaşmak için Bana gelirler ve ibadet ederler. Bu yüzden Benim hizmetimde olmak isterler ancak sizler şanslısınız ki Bana karşı doğal bir sevginiz var. Bu da sonunda sizi Bana getirir."

Bunlar Krishna'nın *gopīler*e söylediklerinin şekilsel, yüzeysel açıklaması. Oysa çizgimizdeki büyük önderler bu dualardan başka bir anlamı süzüp çıkardılar. Onlar iki tarafın gerçek ve özel ilişkilerinin bilincindedirler, bu nedenle seven ve sevilen arasındaki duygusallığa dayalı başka bir anlam çıkardılar.

Gopīler Kurukṣetra'da Śrī Krishna'ya dua ederlerken gerçekten söylemek istedikleri şuydu: "Ah, bir gün bizleri avutsun diye Uddhava'yı gönderdiğini hatırlıyoruz. Uddhava birçok metinden yaptığı alıntılarda bu dünyanın nasıl ölümlü

olduğunu, nasıl bir hiç olduğunu, hepimizin nasıl ölmek zorunda olduğumuzu—sevginin fazla bir değeri olmadığını, tüm bağların kopartılması gerektiğini ifade etti. Dedi ki, çevreye duyulan her türlü yoğun ilgiden kendimizi kurtarmaya çalışmalı ve kurtuluşa ermeliyiz. Tüm bu kulağa güzel gelen şeyleri Uddhava aracılığıyla bizlere Sen söylemek istedin.

"Şimdi, Sen Kendin de bizlere aynı yolu gösteriyorsun. Sen, Kendinin büyük olduğunu ve herkesin, kendi en üstün çıkarı için Seni düşünmeye çalışması gerektiğini söylüyorsun."

Bu açıklama *Chaitanya-caritāmṛta*'da yer alır. *Gopīler* Krishna'ya şöyle derler, "Sen bizleri Senin üzerinde soyut meditasyon yaparak doyuma ulaşacak *yogī*ler mi sandın? Bizler hayal gücüyle doyum sağlayabilir miyiz? Bizler buna katılmıyoruz. *Karmī* de değiliz, yani doğayı sömürerek büyük bir borca giren, "Ey Tanrım, lütfen bizi geçmişteki tüm günahlarımızdan kurtar!" diye dua ederek, rahatlamak için Senin kapına gelen, beklentili işçiler de değiliz. Bunların ikisine de dahil değiliz.

Bizler neyiz? Bizler Seninle beraber, Senin ailen olarak yaşamak istiyoruz. Ne soyut düşünce ilgimizi çekiyor, ne de *karma*nın hatalarını ortadan kaldırmak, günahkâr eylemlerimizi yok etmek için Seni kullanmak. Bizler Seni başka hiçbir amaç için kullanmak istemiyoruz. Seninle doğrudan bir aile yaşantısı istiyoruz. Bunu bilmiyor musun? Hâlâ Uddhava aracılığı ile mesajlar gönderiyorsun, şimdi de bu çıktı! Kendinden hiç utanmıyor musun?" Bu onların içsel anlamı.

KRİSHNA'NIN İÇSEL CEVABI

Krishna'nın cevabının da içsel bir yönü var. O şöyle cevaplar, "Bilirsiniz, herkes Beni ister. Onlar kendilerini adayarak, ebedi iyilik dünyasında en yüksek mertebeye ulaşmada kendilerine yardımcı olmamı isterler. Eğer Benimle bir bağları varsa, kendilerini şanslı sayarlar. Ancak bir yandan, Ben de kendimi şanslı sayarım, çünkü kalplerinizde bulduğum değerli sevgiyle tanıştım."

Gopīler içsel anlamı böyle yorumladılar. Rādhārāṇī ise Krishna'nın cevabının içsel anlamını anlayınca tatmin oldu. "Fiziksel anlamda her nerede olursa olsun," diye düşündü, "Kalbinde, tamamen Bana ait." Acılarını bastırıp şöyle düşünerek Vṛndāvana'ya döndü. "En kısa zamanda gelip, bizim grubumuza katılacaktır."

Śrīla Rūpa Goswāmī, Padyāvalī'de bu ayetin içsel anlamını ifşa eder. Krishna Kurukṣetra'da *gopīler*in kampına gelince, karşısında birden Śrīmatī Rādhārāṇī'yi buldu ve ayaklarına dokunmak istercesine yere eğildi. Rādhārāṇī ise geri çekilirken bir yandan da şöyle diyordu, "Ne yapıyorsun? Ayaklarıma mı dokunmak istiyorsun?" Titredi. "Yanlış birşey yapmadın ki, Sen Benim efendimsin. Ne istersen yapmakta serbestsin. Ben Senin hizmetçinim ve Seni hoşnut etmek için elimden gelen herşeyi yapacağım. Sen bir suç işlemedin. Suçlu Benim. Nasıl mı? Hâlâ bedenimi ve yaşamı sürüklemekteyim. Benim suçum bu—Senden ayrı kaldığım halde ölemedim. Buna rağmen yüzümü herkese gösteriyorum—Senin ruhanî şefkatine layık değilim. Aşk yasasına karşı gelmenin bütün yükü başımın üzerinde."

İLAHÎ AŞKIN ZERRESİ YOK

Śrīmatī Rādhārāṇī böyle konuştu. Benzer bir ayette ise, Śrī Chaitanya Mahāprabhu şöyle der:

na prema-gandho 'sti darāpi me harau
krandāmi saubhāgya-bharaṁ prakāśitum
vaṁśī-vilāsy-ānana-lokanaṁ vinā
vibharmi yat prāṇa-pataṅgakān vṛthā

"İçimde Krishna'ya karşı zerre kadar ilahî aşk yok. İçimde aşkın kokusu bile bulunmaz. Bana şu soruyu sorabilirsiniz, 'O hâlde neden durmadan, bu kadar çok gözyaşı döküyorsun? Gece gündüz, durmadan Krishna için gözyaşı döküyorsun. Bunu nasıl açıklarsın?' Ah, bilmiyorsun. Ben bunu sadece

gösteri olsun diye ve Benim Krishna'ya ilahî aşkla bağlı olduğumu sansınlar diye, insanları kandırmak için yapıyorum. Böylece Krishna'nın büyük bir kulu olarak ünlenmek istiyorum. Ben bir ikiyüzlüyüm. Neden mi böyle söylüyorum? Pozitif kanıt budur: Hâlâ yaşamaktayım. Ölemedim! Eğer Krishna'ya gerçek aşk duysaydım Onun hasretinden ölmüştüm. İçimde zerre kadar *kṛṣṇa-prema* olmayışının pozitif kanıtı işte budur."

Kṛṣṇa-prema öylesine yüce ve öylesine caziptir ki kişi bir kez onunla temas kurunca yaşamını onsuz sürdüremez, o kadar yüksek, o kadar güzel, o kadar büyüleyicidir ki—kalbi ele geçirir! Onu algılamak bile imkansızdır. İlahî aşkın bu yüksek derecesine *prema* denir. Krishna'ya duyulan bu ilahî aşk bu maddesel dünyada bulunmaz. Eğer bir kişi şans eseri bu yüksek ve yaşamsal adanmışlığı deneyimlemişse, bundan herhangi bir şekilde ayrıldığı zaman hemen ölür. Öylesine güzel ve muhteşemdir. Bizler bu ilahî aşkın arayışı içindeyiz. Śrīman Mahāprabhu onu bizlerin hatırı için dünyaya dağıtmaya geldi.

"ZEHİR İÇELİM..."

Güney Amerika'da bir grup insanın toplu olarak intihar ettiğini duydum. Çünkü inanç dolu yaşamları şu anki uygarlık tarafından yok edilecek diye düşündüler. Buna katlanamadılar. Şöyle düşündüler, "Zehir içelim ve bu dünyayı geride bırakalım. O zaman inancımızın dünyasında güven içinde yaşarız. Bu maddesel dünyada hiçbir şey bize cazip gelmiyor. Barış içinde gidelim. Bizler barış dolu dünyanın üyeleriyiz. Maddesel kazançtan bağımsız olan o barışı tadalım."

Bu dünyadan çekilmek için tereddüt etmemize neden olacak hiçbir cazibe bulunmadığını kabul edebiliriz, ama bir yandan da kabul etmemeliyiz ve bu dünyadaki insan yaşamının değerli olduğunu söylemeliyiz. Neden? Bu yaşamla daha yüksek beklentiye sahip olabiliriz. Amaca bu mekândan ulaşma şansına sahip olabiliriz. Bu insan yaşamı öylesine değerlidir ki onunla en yüksek ilahî anlayış yolundan gidebiliriz. Bu

insan bedeni üstün değere sahiptir ve elde etmesi de çok zordur. *Śrīmad-Bhāgavatam*'da (11.9.29) şöyle denmektedir:

labdhvā su-durlabham idaṁ bahu-sambhavānte
mānuṣyam artha-dam anityam apīha dhīraḥ
tūrṇaṁ yateta na pated anu-mṛtyu yāvan
niḥśreyasāya viṣayaḥ khalu sarvataḥ syāt

"İnsan yaşamı çok ender elde edilir ve geçici olduğu halde bizlere yaşamın en yüce amacına ulaşma şansı verir. Bu nedenle ciddi ve akıllı kişiler, bir ölüm daha gerçekleşmeden, mükemmeliyet için çaba harcamalıdırlar. Çok fazla yaşam biçimi vardır: suda yaşayanlar, bitki dünyası, hayvanlar, kuşlar, hayaletler ve diğer canlı varlıklar, ama yaşamın sorunlarına tam çözüm getirecek anahtarı yalnız bu insan konumundayken elimizde tutabiliriz."

Eğer bu insan yaşamını değerli bir şekilde kullanabilirsek, bu dert dolu dünyadaki yaşam zincirinden bizi tamamen kurtaracak olan anahtarı elde ederiz. Her türlü fiziksel ve zihinsel sorunun esaretinden kurtuluruz. Anahtar burada, yaşamın insan formundadır. Jīva Goswāmī, alt yaşam formlarının en üstün gerçeği fark edecek yeterli anlayışa sahip olmadığını söyler. Ve daha üstün yaşam formları, örneğin yarı tanrılar, önceden elde edilmiş enerji veya *karma* depoladıkları için, belli başlı zevk alma elemanlarıyla çevrilidirler. Bu etkilerin cazibesinden kurtulmak ve daha üstün bir bilinç boyutunda yeni bir yaşama başlamak zordur. Bu insan formundaki yaşam, bu bağlardan kurtulmak ve ruhanî yaşamın en yüksek amacına ulaşmak için en avantajlı durumdur.

CÖMERTLİĞİN EN ÜSTÜN KAVRAMI

Zaman zaman insanlar şu soruyu sorarlar, "Śrī Chaitanya Mahāprabhu neden ilahî aşkın en yüksek kavramını—*kṛṣṇa-premayı*—en düşük insan sınıfına Kali-yuga insanına vermeyi seçti?" Ama Śrī Chaitanya-*avatāra*'nın yapısı bunu gerek-

tiriyor. Neden en yüce kullar olarak kabul edilen *gopīler* en fazla ihmal edilmiş sosyal sınıftan geliyorlardı? Cömertliğin en üstün kavramı ne demektir? Yapısı nasıl olmalıdır? En çok ihtiyacı olana yardım.

Śrī Chaitanya Mahāprabhu en yüksek pozisyondan geldiği için, sıradan şeyler veremez, en değerli şeyleri verir, onun dikkati en fazla ihtiyaç içinde olana yönelmiş olmalıdır. Bu alışılmamış birşey mi? En yüksek cömertlik en aşağıdakini ve en fazla ihtiyaç içinde olanı kollamalıdır. Eğer onlara yardım etmek isterse, bunu kendi elindeki parayla yapar. Onlara cam ve taş parçaları dağıtamaz. Elinde bol miktarda mücevher ve değerli taş varsa alt düzeydekilere dağıtmak için neden taş parçaları arasın? O, en aşağıdaki en fakir kişilere gerçek servet olarak düşündüğü şeyi bahşetmelidir.

MAHĀPRABHU — BÜYÜK MESİH

O hâlde hepimiz büyük Mesih Śrī Gaurāṅga Mahāprabhu'nun ayaklarına kapanmalıyız. Adanmışlar şöyle derler, "Eğer zihnimizde Gaurāṅga'nın görünmediği bir yer canlandırmak zorunda kalsaydık yaşamlarımızı sürdürmemiz imkansız hâle gelirdi. Śrī Gaurāṅga gibi cömert bir dosttan yoksun olarak yaşama düşüncesi bizi ürpertiyor." İnsan Gaurāṅga olmadan yaşantısını nasıl sürdürür? Buna imkan yoktur. Gaurāṅga'nın olmadığı bir dünya yaşanmaya değmez.

Śrī Gaurāṅga çok cömerttir. Śrī Chaitanya Mahāprabhu ve can dostları olan Pañca-tattva, tüm ruhları düşmüş durumlarından yukarıya çekmek için geldiler. Genelde, yalnızca hak edenler Vṛndāvana'ya, *kṛṣṇa-līlā*ya girebilirler. Ama Śrī Chaitanya Mahāprabhu yani Krishna'nın Kendisi, günah işlemiş olanları günahlarından arındırmak ve onlara Vṛndāvana'ya girme lütfu vermek üzere geldi. Yalnızca Pañca-tattva'nın adlarını söyleyerek ve onların *līlā*larını hatırlayarak, en aşağı durumdayken bile arınabiliriz ve Vṛndāvana-*līlā*ya katılmaya hazırlanabiliriz.

Goloka Vṛndāvana'da, Rādhā-Govinda Kendi ortamlarında ilahi aşk oyunlarıyla eğlenirler. Ve Rādhā-Govinda'nın, Śrī Chaitanya Mahāprabhu olarak yekvücut olduğu bir başka mekan daha vardır. Śrī Chaitanya Mahāprabhu—Krishna'nın Kendisi, Rādhārāṇī'nin ruh hâli içinde yanında refakatçileriyle, Kendi güzelliğinin tadına bakar. Bizler, önerilmiş olan uygulama vasıtasıyla bunu idrak etmek zorundayız. Śrī Chaitanya Mahāprabhu kimdir? O Bizleri yaşamın en üstün amacına yükseltecek olan ödülü bahşetmek üzere gelmiştir.

GAURA BİLİNCİ

Śrī Gaurāṅga'yı ruhumuza biraz daha yaklaştırmak, bilinçsiz de olsa *kṛṣṇa-līlā*daki başarımızın garantisini elde etmek demektir. Düşmüş ruhların, Śrī Gaurāṅga'ya adanmayı geliştirmeleri daha yararlıdır. Bu yöntem en az çabayla, yaşamdaki en üstün doyumu sağlar. Kendimizi Gaurāṅga'ya adadığımız zaman gelişigüzel, yanlışlıklar üzerine kurulu bir Krishna bilincine yönelmeyiz, gerçek Krishna bilincine ulaşırız. Tam Krishna bilincine sahip oluruz—artı birşeye daha ulaşırız. Nedir bu? Krishna bilincinin paylaşımı.

Gelmiş geçmiş en değerli kutsal eser olan *Śrī Chaitanya-caritāmṛta*yı kazandıran Krishnadāsa Kavirāja Goswāmī şöyle yazmıştır:

kṛṣṇa-līlāmṛta-sāra, tāra śata śata dhāra,
daśa-dike bahe yāhā haite
se caitanya-līlā haya, sarovara akṣaya,
mano-haṁsa carāha' tāhāte

Kṛṣṇa-līlā nedir? Nektarın gerçek özüdür. Güzelliğin, mutluluğun ve vecdin esasıdır. Algılanabilecek en tatlı şeyin tatlılığı *kṛṣṇa-līlā*da temsil edilir. Öyleyse *chaitanya-līlā* nedir? *Chaitanya-līlā*da *kṛṣṇa-līlā*nın o tatlı nektarı, on yönde, yüzlerce akarsu hâlinde bir kaynaktan çıkar gibi akıyor. O kaynak *chaitanya-līlā*dır." *Chaitanya-līlā kṛṣṇa-līlā*dan sonra ortaya

çıkmış olsa da, kaynak, temel, *chaitanya-līlā*dır. Krishna'nın bir önceki çağda, Dvāpara-yugada göründüğünü, daha sonra Kali-yugada Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun ortaya çıktığını görüyoruz. Yine de *līlā*ları ebedîdir. Önce veren vardır; verilen şey, armağan ise sonra gelir. Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun armağanı, sonu gelmez tatlı *kṛṣṇa-līlā* ırmaklarını on yönde tüm dünyaya dağıtmasıdır.

Krishnadāsa Kavirāja Goswāmī şöyle bitirir, "Ey adanmışlar, gelin! Chaitanya Mahāprabhu'nun oyunlarının gölünde kuğular gibi yüzmelisiniz. O gölden dünyaya *kṛṣṇa-līlā*nın değişik ırmakları akar. Adanmış kullar, o gölden, aynı bulutlar gibi nektar alırlar ve o nektarı şanslı ruhlara, sakınmadan yağdırırlar. Gelin ve o gölde yaşayın. Zihninizin kuğusundan o göle sığınmasını isteyin. O kuğu Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun yaşamının ve öğretilerinin nektarsı gölünde yüzsün. O gölden bütün yönlere yüzlerce nektar ırmağı akar. Ey adanmış kullar, bu naçiz duayı sizlere sunuyorum."

Okuyucuya Çağrı

Bu kitabın konusuna ilgi duyan okurların yararlanabilecekleri diğer kitaplar:

- Srimad Bhagavad-gita
  Güzel Tanrı'nın Gizli Hazinesi
- Bilincin Öznel Evrimi
- Yuvanın Rahatlığı
- Sri Krishna'yı Güzel Gerçeği Arayış
- Sri Guru ve Lütfu

Sri Chaitanya Saraswat Math
P.O. Nabadwip, Dist. Nadia,
W.Bengal Pin. 741302, Hindistan
www.scsmath.com